

Tartalomjegyzék

2011. évi CXXXII. törvény	A Nemzeti Közszolgálati Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról	30372
35/2011. (X. 17.) BM rendelet	A belügyminiszter irányítása alatt álló egyes rendvédelmi szervek hivatásos állományú tagjai szolgálati és kiegészítő igazolványainak rendszeresítéséről, kiadásának és nyilvántartásának eljárási rendjéről	30384
96/2011. (X. 17.) VM rendelet	A 2011. évi körzeti erdőtervezésre vonatkozó tervezési alapelvekről, valamint az érintett körzeti erdőtervek alapján folytatott erdőgazdálkodásról	30397

II. Törvények

2011. évi CXXXII. törvény a Nemzeti Közzolgálati Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról*

A magyar felsőoktatási rendszer részeként a közigazgatási, rendészeti és katonai képzést folytató Nemzeti Közzolgálati Egyetem tevékenységének célja a közigazgatást, a hon- és rendvédelmet érintő tevékenységet végző szakemberek képzése, a hon- és rendvédelmi szervek tiszti utánpótlásának biztosítása, valamint az egységesülő közzolgálati életpályák közti átjárhatóság megteremtése. Az intézménynek a tiszti utánpótlás képzése során tekintettel kell lennie a Magyar Honvédség és a rendészeti szervek feladataira, sajátos szolgálati és életviszonyaira, valamint az egyes hivatásrendek képzési és kiképzési rendszereiben előzetesen megszerzett ismeretekre is. E képzési feladatok megvalósításához szükséges vezetői, oktatói és hallgatói jogállás, a fenntartói jogok, a finanszírozás, valamint az Egyetem irányításának, szervezetének és működésének szabályozása érdekében az Országgyűlés a következő törvényt alkotja:

I. FEJEZET

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. § (1) A törvény hatálya kiterjed
- a Nemzeti Közzolgálati Egyetemre (a továbbiakban: Egyetem) és a Magyarország területén közigazgatási, rendészeti, katonai és nemzetbiztonsági felsőoktatási tevékenységet folytató intézményekre, továbbá a feladatellátásban közreműködő szervezetekre,
  - a közigazgatási, rendészeti, katonai és nemzetbiztonsági felsőoktatási tevékenységre, továbbá az azzal összefüggő szolgáltató és igazgatási tevékenységre, ideértve azon tevékenységet is, amelyet a magyar felsőoktatási intézmények Magyarország területén kívül folytatnak, valamint
  - az a) pont szerinti intézmények alapítóira, fenntartóira, továbbá kizárólag az Egyetem tekintetében, annak oktatóira, tudományos kutatóira és más alkalmazottjaira, hallgatóira, támogatóira és az oda jelentkezőkre.
- (2) Az Egyetem külföldi hallgatójának jogállására e törvényt kell alkalmazni, ha jogszabály vagy a képzésről szóló megállapodás eltérően nem rendelkezik.
2. § Az e törvényben nem szabályozott kérdésekben a felsőoktatásról szóló törvény (a továbbiakban: Ftv.) rendelkezéseit kell alkalmazni.
3. § E törvény alkalmazásában
- közigazgatási felsőoktatás*: a köztisztviselői és kormánytisztviselői életpályára felkészítő közigazgatási képzési ág alapképzési szakjai, valamint a hozzájuk kapcsolódó mesterképzési szakok;
  - rendészeti felsőoktatás*: a rendészeti ágazat szakembereinek felkészítése érdekében indított, a rendészeti képzési ág alapképzési szakjai, valamint a hozzájuk kapcsolódó mesterképzési szakok;
  - katonai felsőoktatás*: a honvédtiszti életpályára történő felkészítés, valamint a honvédelmi terület civil szakembereinek felkészítése érdekében indított védelmi és katonai képzési ágak alapképzési szakjai, valamint a hozzájuk kapcsolódó mesterképzési szakok. A katonai felsőoktatás részét képező honvédtiszti alap- és mesterképzés a haza fegyveres szolgálatára és a parancsnoki feladatok ellátására irányuló felkészítésre is kiterjed;
  - nemzetbiztonsági felsőoktatás*: a nemzetbiztonsági ágazat szakembereinek felkészítése érdekében indított nemzetbiztonsági alapképzési szak, valamint a hozzá kapcsolódó mesterképzési szak.

* A törvényt az Országgyűlés a 2011. október 10-i ülésnapján fogadta el.

*II. FEJEZET**A FENNTARTÓI TESTÜLET*

- 4. §** Az Egyetem fenntartói jogait Fenntartói Testület (a továbbiakban: FT) útján
- a) a közigazgatás-fejlesztésért,
  - b) a honvédelemért és
  - c) a rendészetért
- felelős miniszterek (a továbbiakban együtt: fenntartó miniszterek) közösen gyakorolják.
- 5. §** Az FT
- a) kiírja a rektori pályázatot,
  - b) dönt az Egyetem államilag támogatott és költségtérítéssel képzésre felvehető hallgatói létszámának szakonkénti megosztásáról,
  - c) elfogadja az intézményfejlesztési tervet, valamint a minősített adat védelmére vonatkozó egyetemi szabályzatot,
  - d) meghatározza az Egyetemen magasabb vezetői és vezetői megbízással rendelkezők számát úgy, hogy eltérhet az Ftv.-ben foglalt előírásoktól,
  - e) benyújtja a Kormányhoz az éves költségvetési beszámolót és a támogatási tervet,
  - f) ellenőrzi az állam által rendelkezésre bocsátott eszközök felhasználásának hatékonyságát és jogszerűségét,
  - g) törvényességi ellenőrzést gyakorol az Egyetem felett,
  - h) gyakorolja az Egyetem részére nyújtott támogatás felhasználása feletti belső ellenőrzési jogkörét, valamint
  - i) meghatározza a szakmai ellenőrzés rendszerét.
- 6. §** Az FT képviselőjét a szenátus és a kari tanács ülésére tanácskozási joggal meg kell hívni.
- 7. §** (1) A szenátus alábbi döntései az FT jóváhagyásával válnak érvényessé:
- a) az Egyetem képzési és kutatási programjának elfogadása,
  - b) a szervezeti és működési szabályzat, valamint a minőségfejlesztési program elfogadása,
  - c) a minőség és teljesítmény alapján differenciáló jövedelemelosztás elveinek elfogadása,
  - d) az elemi költségvetés, az éves, illetve éven túli kötelezettségvállalási terv és végrehajtásának ütemterve, továbbá a vagyongazdálkodási terv elfogadása,
  - e) a számviteli rendelkezések alapján elkészített éves beszámoló elfogadása,
  - f) fejlesztés indítása, továbbá
  - g) az Egyetem költségvetésének elfogadása.
- (2) Az FT a döntési javaslatoknak az alapító okirattal és az ágazati humánpolitikai igényekkel való összhangját, egységességét, teljességét, törvényességét, hatékonyságnak való megfelelést vizsgálja.
- 8. §** Az FT a hatáskörei gyakorlása során tiszteletben tartja az Egyetem önállóságát a kutatás és tanítás tartalmának és módszereinek meghatározásában.
- 9. §** (1) Az FT tagjai közül hat hónapra – váltásos rendszerben – ügyvivőt választ. Az FT ülését az ügyvivő vezeti, aki egyúttal gondoskodik a döntések előkészítésével és azok végrehajtásával kapcsolatos feladatok ellátásáról is.
- (2) Az FT a hatáskörébe tartozó ügyekben határozattal dönt a három tag egyhangú igen szavazatával. Bármilyen más szavazati arány nemleges döntésnek minősül.
- (3) Az FT ügyviteli és döntés-előkészítő feladatait az FT ügyvivő irányításával az FT hivatala látja el.

*III. FEJEZET**AZ EGYETEM SZENÁTUSA*

- 10. §** (1) A szenátus az alapító okiratban és az FT határozataiban foglaltaknak megfelelően határozza meg az Egyetem képzési és kutatási feladatait, továbbá ellenőrzi azok végrehajtását.
- (2) A szenátus javaslatot tesz az FT-nek az intézményfejlesztési terv elfogadására. Az intézményfejlesztési terv magában foglalja a kutatási-fejlesztési-innovációs stratégiát is.
- (3) A szenátus véleményt nyilvánít a rektori és magasabb vezetői pályázatokról.

- 11. §** (1) A szenátus létszáma harmincöt fő.
(2) A rektor és a dékánok hivatalból tagjai a szenátusnak.
(3) A szenátus választott tagjai:
a) karonként két egyetemi tanár vagy docens,
b) karonként két adjunktus vagy tanársegéd,
c) karonként egy nem oktatói munkakörben dolgozó tanár,
d) karonként egy egyéb munkakörben foglalkoztatott.
(4) A szenátus delegált tagjai:
a) az egyetemi hallgatói önkormányzat elnöke és a kari hallgatói önkormányzatokból karonként három hallgató,
b) karonként egy reprezentatív szakszervezeti képviselő.

- 12. §** Az Egyetemen gazdasági tanács nem működik.

IV. FEJEZET

AZ EGYETEM ALKALMAZOTTAI ÉS VEZETŐI

1. Az alkalmazottakra vonatkozó szabályok

- 13. §** Az Egyetemen munkakört, vezetői beosztást
a) közalkalmazott,
b) a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló törvény hatálya alá tartozó állomány tagja vezénnyel, valamint
c) a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló törvény hatálya alá tartozó állomány tagja vezénnyel
tölthet be.
- 14. §** A közalkalmazott oktató, tudományos kutató és tanár a munkahelyén pártpolitikától mentes magatartást köteles tanúsítani.
- 15. §** (1) Az egyetemi tanári munkakörre a pályázatot a rektor írja ki.
(2) Az egyetemi tanári pályázatokat a szenátus bírálja el és rangsorolja. A rektor a rangsorolt pályázatot benyújtó személyek közül az FT egyetértésével választott jelölttel létesíthet jogviszonyt.
- 16. §** (1) Ha a közalkalmazott vezető, oktató, tudományos kutató és tanár hivatásos állományba kerül, a betöltött beosztását, munkakörét újabb pályázat elnyerése nélkül jogosult ellátni.
(2) Az az oktató, tudományos kutató és tanár, akinek a hivatásos szolgálati viszonya neki fel nem róható okból megszűnt vagy aki a hivatásos szolgálat felső korhatárát elérte, kérésére állományviszonyának megváltoztatása mellett közalkalmazottként, pályázat kiírása nélkül, az eredeti munkakörében tovább foglalkoztatható, ha a munkakör ellátása nincs hivatásos szolgálati viszonyhoz kötve.
(3) A (2) bekezdés szerinti felróhatóság szempontjából a hivatásos szolgálati viszony megszüntetésekor kiadott szolgálati viszonyra vonatkozó igazolás az irányadó.

2. A vezetőkre vonatkozó szabályok

- 17. §** A vezetői beosztásokat nyilvános pályázat útján kell betölteni.
- 18. §** (1) A rektorhelyettes, a dékánt és a főtitkárt a rektor az FT előzetes egyetértésével bízta meg.
(2) Rektorhelyettesi, illetve dékáni vezetői megbízást egyetemi tanár és egyetemi docens kaphat.
(3) A gazdasági főigazgató személyéről az FT az állami vagyon felügyeletéért felelős miniszter egyetértésével dönt.
(4) Az (1) bekezdés szerinti vezetői megbízását – a saját kérésére vagy a szenátus javaslatára – a rektor az FT előzetes egyetértésével a határidő lejártá előtt visszavonhatja.

- 19. §** (1) Az Egyetem karhoz tartozó oktatási szervezeti egységeinek vezetőit a dékán javaslatára a kari tanács véleményének mérlegelésével a rektor bízta meg.
- (2) Az Egyetem rendészeti szolgálati ismereteket oktató szervezeti egységeinek vezetőit az oktatott szakterület szerint illetékes országos parancsnok véleményét kikérve kell megbízni, illetve megbízásukat visszavonni.

20. § A rektor köteles a képzési program honvédelemmel kapcsolatos katonai-szakmai követelményei vonatkozásában a Honvéd Vezérkar főnöke, a rendészeti ágazat rendészeti szakmai követelményei vonatkozásában az érintett országos parancsnok egyetértését beszerezni.

V. FEJEZET

AZ EGYETEM HALLGATÓI

21. § Hallgatói jogviszony csak olyan személlyel létesíthető, aki büntetlen előéletű.

- 22. §** A honvédtiszti alap- és mesterképzésben, valamint a rendészeti képzésben nem létesíthető hallgatói jogviszony azzal,
- a) aki büntetlen előéletű, de a bíróság bűncselekmény elkövetése miatt büntetőjogi felelősségét jogerős ítéletben megállapította,
- aa) szándékos bűncselekmény miatt kiszabott, ötévi vagy azt meghaladó végrehajtandó szabadságvesztés büntetés esetén a mentesítés beálltától számított tizenkét évig,
- ab) szándékos bűncselekmény miatt kiszabott, öt évet el nem érő végrehajtandó szabadságvesztés esetén a mentesítés beálltától számított tíz évig,
- ac) szándékos bűncselekmény miatt kiszabott, végrehajtásában felfüggesztett vagy részben felfüggesztett szabadságvesztés esetén a mentesítés beálltától számított nyolc évig,
- ad) szándékos bűncselekmény miatt kiszabott közérdekű munka vagy pénzbüntetés esetén a mentesítés beálltától számított öt évig,
- ae) gondatlan bűncselekmény miatt kiszabott, végrehajtandó szabadságvesztés büntetés esetén a mentesítés beálltától számított nyolc évig,
- af) gondatlan bűncselekmény miatt kiszabott, végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés esetén a mentesítés beálltától számított öt évig,
- ag) gondatlan bűncselekmény miatt kiszabott, közérdekű munka vagy pénzbüntetés esetén a mentesítés beálltától számított három évig, valamint
- b) akivel szemben a bíróság kényszergyógykezelést alkalmazott, a kényszergyógykezelést megszüntető végzés jogerőre emelkedésétől számított három évig,
- c) akivel szemben a bíróság próbára bocsátást alkalmazott, a próbaidő, annak meghosszabbítása esetén a meghosszabbított próbaidő elteltétől számított három évig,
- d) akivel szemben büntetőeljárás – ide nem értve a magánvádas vagy pótmagánvádoló vádindítványa alapján indult eljárást – van folyamatban, a büntetőeljárás jogerős bejezéséig.

- 23. §** (1) Azt a tényt, hogy a 21. és 22. §-ban meghatározott kizáró ok nem áll fenn,
- a) az Egyetemre történő beiratkozáskor a hallgatói jogviszonyt létesíteni kívánó személy,
- b) a hallgatói jogviszony fennállása alatt az Egyetem írásbeli felhívására, a felhívástól számított tizenöt munkanapon belül, vagy ha e határidőn belül a hallgatón kívül álló ok miatt nem lehetséges, az ok megszűnését követően a hallgató haladéktalanul hatósági bizonyítvánnyal igazolja.
- (2) Az Egyetem a hallgatói jogviszony fennállása alatt írásban, a mulasztás jogkövetkezményeinek ismertetésével felhívhatja a hallgatót annak igazolására, hogy vele szemben nem áll fenn a 21. és 22. §-ban meghatározott kizáró ok. Ha a hallgató igazolja, hogy vele szemben nem áll fenn a 21. és 22. §-ban meghatározott kizáró ok, az Egyetem az igazolás céljából kiállított hatósági bizonyítvány kiadása iránti eljárásért megfizetett igazgatási szolgáltatási díjat részére megtéríti.
- (3) Az Egyetem az (1) bekezdésben meghatározottak alapján megismert személyes adatokat a 21. és 22. §-ban meghatározott kizáró ok fennállásának megállapítása céljából
- a) a hallgatói jogviszony létesítéséről meghozott döntés időpontjáig,

b) a hallgatói jogviszony létesítése és fennállása esetén a hallgatói jogviszony megszűnéséig kezeli.

- 24. §** A honvédtiszti alapképzésre és a rendészeti képzés nappali munkarendben történő alapképzésére az a 18. életévét betöltött, de 25 évesnél – a rendvédelmi szervek hivatásos állományú tagjai esetében 30 évesnél – nem idősebb, cselekvőképes, magyar állampolgársággal rendelkező személy vehető fel, aki a jelentkezők egészségi, pszichikai és fizikai alkalmasságának szabályairól szóló rendeletben előírt alkalmassági követelményeknek megfelel. A honvédtiszti alapképzés tekintetében további feltétel, hogy a hallgató vállalja a honvéd tisztjelölti szolgálati viszony létesítését és fenntartását a honvédtiszti alapképzés idejére.
- 25. §** A honvédtiszti alap- és mesterképzésben részt vevő hallgató hallgatói jogviszonya különleges jogrendben, valamint a katasztrófák megelőzése érdekében elrendelt közreműködés idején szünetelhet. A hallgatói jogviszony ettől eltérő szüneteltetését a Honvéd Vezérkar főnöke engedélyezheti.
- 26. §** (1) Az Egyetem vezetői és oktatói a honvéd tisztjelöltek, illetve a rendészeti képzésben részt vevő hallgató vonatkozásában előjárói vagy felettesi jogkör gyakorlására jogosultak az általuk vezetett foglalkozásokon.
(2) Az Egyetem a katonai képzés folytatása érdekében együttműködik az Magyar Honvédség Ludovika Zászlóaljjal.
- 27. §** (1) A hallgató köteles a beiratkozást megelőzően fogadalmat tenni és a hallgatói jogviszonya alatt fogadalmához méltó magatartást tanúsítani.
(2) A hallgató az (1) bekezdésben foglalt kötelezettségének megtartása érdekében, az Ftv. 46. § (7) bekezdés c) pontjától eltérően, vélt vagy valós jogsérelméről az ezzel kapcsolatos jogorvoslati, hatósági, illetve bírósági eljárás jogerős lezárását követően tájékoztathatja a nyilvánosságot.
(3) A (2) bekezdés szerinti korlátozás a hallgató jogorvoslati jogának tiszteletben tartása érdekében az Egyetemet is terheli.
(4) A fogadalom szövegét az Egyetem tanulmányi és vizsgaszabályzata tartalmazza.
- 28. §** A hallgató a tanulmányi feladatainak ellátása során köteles tartózkodni a politikai tevékenységtől. Az Egyetemen, annak kollégiumában, valamint a gyakorlat teljesítésének helyén politikai szervezet képviselőjeként vagy megbízottjaként politikai véleményt nem nyilváníthat, más személy politikai véleményét nem befolyásolhatja.
- 29. §** Az a hallgató, aki a közigazgatás szervei, a Magyar Honvédség vagy a rendvédelmi szervek törvényben meghatározott feladataival összeegyeztethetetlen célú vagy tevékenységet folytató szervezethez tartozik, a hallgatói jogviszony időtartamára köteles a tagsági viszonyát felfüggeszteni, és az azzal összefüggő tevékenységét mellőzni. Abban a kérdésben, hogy mely szervezetet kell e körbe tartozónak tekinteni, az érintett szerv állásfoglalásának kikérésével a hallgató kara szerinti dékán dönt.
- 30. §** (1) A honvédtiszti alap- és mesterképzésben részt vevő hallgató köteles különösen
a) részt venni a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről szóló 2011. évi CXIII. törvény 36. § (1) bekezdés a)–f) pontja és (2) bekezdése szerinti feladatok ellátásában,
b) a haza katonai védelmére felkészülni, részt venni az ehhez szükséges kiképzésben, illetve az Magyar Honvédség Ludovika Zászlóalj által szervezett tanórán kívüli katonai felkészítésen,
c) ór-, ügyeleti, készenléti és futárszolgálatot, katonai rendészeti szolgálatot, valamint díszelgési és kegyeleti feladatokat ellátni,
d) kijelölés alapján alegységparancsnoki feladatokat ellátni,
e) megelőző védelmi helyzetben és rendkívüli állapot idején egyéb katonai feladat ellátására,
f) közreműködni a honvédelmi nevelés programjának megvalósításában, valamint
g) a Honvéd Vezérkar főnöke által elrendelt feladatokat ellátni.
(2) A rendészeti képzésben részt vevő hallgató köteles aktívan részt venni az oktatási-nevelési folyamatban, felkészülni a választott életpálya megkezdésére. Szolgálati feladatként köteles különösen:
a) részt venni a rendészeti kiképzési-nevelési egység által szervezett tanórákon kívüli rendészeti felkészítésben,
b) részt venni az alapkiképzésben és szakkiképzésben, valamint díszelgési és kegyeleti feladatokat ellátni,

- c) ór-, ügyeleti és készenléti szolgálatot ellátni,
  - d) alegységparancsnoki feladatokat ellátni,
  - e) szakmai gyakorlatokat teljesíteni,
  - f) különleges jogrendben, valamint a katasztrófák megelőzése érdekében elrendelt közreműködés idején egyéb rendészeti feladat ellátására, valamint
  - g) a rendészetért felelős miniszter által elrendelt feladatokat ellátni.
- (3) A rendészeti képzés nappali munkarendben tanuló hivatásos állományú hallgatóját a (2) bekezdés c), f) és g) pontjaiban, ösztöndíjas hallgatóját a (2) bekezdés f) pontban rögzített feladatok végrehajtásáért külön jogszabályban meghatározott térítés illeti meg, amelyet az adott rendvédelmi szerv költségvetésében kell biztosítani. Az érintett hallgató számára a térítést az adott rendvédelmi szerv folyósítja.
- (4) A szakmai gyakorlat teljesítése során a hallgató állományviszonyának megfelelően jogosult, illetve köteles a szerv szolgálati feladatainak végrehajtásában közreműködni, bármely cselekménynél jelen lenni, intézkedésben részt venni, részfeladatokat felügyelet mellett végrehajtani.
- (5) Az (1) bekezdésben, valamint a (2) bekezdés f) és g) pontjában meghatározott feladatok ellátásában részt vevő hallgató tanulmányi kötelezettségeinek a feladatellátás ideje alatti mulasztását a tanulmányi és vizsgaszabályzatban meghatározott módon igazoltnak kell tekinteni, továbbá biztosítani kell számára a tanulmányi és vizsgakötelezettségei utólagos teljesítésének lehetőségét.

- 31. §** (1) A honvédtiszti alap- és mesterképzésben részt vevő hallgató, valamint a doktori képzésben részt vevő hivatásos vagy szerződéses állományú hallgató külföldi tanulmányokat a Honvéd Vezérkar főnökének engedélyével folytathat. A honvédtiszti alap- és mesterképzésben részt vevő hallgató esetében vendéghallgatói és további (párhuzamos) hallgatói jogviszony létesítéséhez, valamint a további szakképesítés, illetve szakképzettség megszerzéséhez szükséges tanulmányok folytatásához a Honvéd Vezérkar főnökének előzetes engedélye szükséges.
- (2) A rendészeti felsőoktatási alap-, mester- és doktori képzésben részt vevő hivatásos állományú hallgató külföldi tanulmányokat, résztanulmányokat az adott rendvédelmi szerv országos parancsnokának előzetes engedélyével folytathat. Vendéghallgatói jogviszonyt, illetve további (párhuzamos) hallgatói jogviszonyt az adott rendvédelmi szerv országos parancsnokának előzetes engedélyével létesíthet.
- (3) Az (1) és (2) bekezdésben foglalt engedély megtagadását indokolni kell.

- 32. §** A hallgató jogviszonya megszűnik, ha az Egyetem az igazolás céljából kiállított hatósági bizonyítvány tartalma alapján megállapítja, hogy a hallgatóval szemben fennáll a 21. és 22. §-ban meghatározott kizáró ok, vagy ha a hallgató a 23. § (2) bekezdésében meghatározott kötelezettségének az ismételt szabályszerű felhívástól számított tizenöt munkanapon belül sem tesz eleget, és nem bizonyítja, hogy a kötelezettség elmulasztása rajta kívülálló ok következménye.

- 33. §** (1) A honvédtiszti alap- és mesterképzésben részt vevő hallgató hallgatói jogviszonya – az e törvényben és az Ftv.-ben foglaltakon túlmenően – megszűnik a rektor határozata alapján elbocsátással, a határozat jogerőre emelkedésének napján.
- (2) A hallgatói jogviszony – a (4) bekezdésben foglalt korlátozással – elbocsátással akkor szüntethető meg, ha
- a) az Egyetemen a hallgató által látogatott szak vagy szakirány oktatása megszűnt,
  - b) a hallgató körülményeiben olyan változás állt be, amelynek következtében már nem felel meg a felvételtkor támasztott alkalmassági követelményeknek,
  - c) a hallgató a tanulmányi kötelezettségét a tanulmányi és vizsgaszabályzatban megengedett mértéket meghaladóan önhibájából nem teljesítette,
  - d) a honvéd tisztjelölti jogviszony alapján létesített hallgatói jogviszony esetén a honvéd tisztjelölti jogviszony megszűnt, vagy
  - e) a hivatásos jogviszony alapján létesített hallgatói jogviszony esetén a hivatásos jogviszony megszűnt.
- (3) Az Egyetem az elbocsátást köteles megindokolni. Az indokolásból az elbocsátás okának világosan ki kell tűnnie, továbbá szükség esetén az Egyetemnek kell bizonyítania, hogy az elbocsátás indoka valós és okszerű.
- (4) A hallgató a (2) bekezdés a) és b) pontja alapján csak akkor bocsátható el, ha más intézménybe vagy az Egyetemen belül más szakra, illetve szakirányra nem irányítható át, vagy ha az átirányítást a hallgató nem vállalta. Az átirányítási kötelezettségre nem hivatkozhat a hallgató, ha a (2) bekezdés b) pontja szerinti körülményváltozás neki felróható. A rendészeti képzésben részt vevő hallgató átirányításához mind a korábbi, mind az új szaknak, illetve szakiránynak megfelelő állományviszony szerinti rendvédelmi szerv hozzájárulása szükséges.

- 34. §** (1) A hallgatói önkormányzat véleményezési jogot gyakorol a szervezeti és működési szabályzat elfogadásakor és módosításakor, az alábbi körben:
- a) tanulmányi és vizsgaszabályzat,
  - b) térítési és juttatási szabályzat,
  - c) az oktatói munka hallgatói véleményezésének rendje.
- (2) A hallgatói önkormányzat közreműködik az oktatók oktatói tevékenységének hallgatói véleményezésében, továbbá véleményezési jogot gyakorol az ifjúságpolitikai és hallgatói célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor.

VI. FEJEZET

AZ EGYETEM GAZDASÁGI TEVÉKENYSÉGE

- 35. §** Az Egyetem önállóan működő és gazdálkodó központi költségvetési szerv.
- 36. §** (1) Az Egyetem költségvetését a közigazgatás-fejlesztésért felelős miniszter által vezetett minisztérium költségvetési fejezetében kell biztosítani. A fenntartó miniszterek megállapodása alapján kiegészítő jelleggel költségvetési támogatást a rendészetért és a honvédelemért felelős miniszter az általa vezetett minisztérium költségvetési fejezetében biztosít.
- (2) A rendészeti képzésben részt vevő ösztöndíjas hallgató pénzbeli juttatásának fedezetét az ösztöndíj-szerződést kötő rendvédelmi szerv, illetve Nemzeti Adó- és Vámhivatal éves költségvetésében kell biztosítani.
- (3) A katonai képzést folytató kar működésének dologi feltételeit a honvédelemért felelős miniszter biztosítja.
- (4) Az FT és az FT hivatalának költségvetése az Egyetem költségvetésében szerepel.
- 37. §** A térítési díjból és a költségtérítésből befolyt összeget az Egyetem és az adott kar a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott arányban jogosult felhasználni.

VII. FEJEZET

A MINŐSÍTETT ADAT VÉDELME AZ EGYETEMEN

- 38. §** (1) Az Egyetem vezetője, oktatója, tudományos kutatója és más alkalmazottja, továbbá a hallgató a minősített adatot képező vagy azt tartalmazó találmányainak szabadalmaztatását, tudományos kutatásainak közzétételét csak a (2) bekezdésben meghatározott, kar szerint illetékes miniszter engedélyével kezdeményezheti.
- (2) Találmányt, kutatási eredményt minősített adattá
- a) a közigazgatási képzést folytató kar tekintetében a közigazgatás-fejlesztésért felelős miniszter,
  - b) a katonai képzést folytató kar tekintetében a honvédelemért felelős miniszter,
  - c) a rendészeti képzést folytató kar és a katasztrófavédelmi képzésért felelős oktatási szervezeti egység tekintetében a rendészetért felelős miniszter,
  - d) a nemzetbiztonsági felsőoktatás tekintetében a rendészetért felelős miniszter és a honvédelemért felelős miniszter közösen
- minősíthet a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény 17. §-ának figyelembevételével.
- (3) A (2) bekezdés szerinti minősítés során az érintett országos parancsnok véleményét ki kell kérni.
- 39. §** A minősített adatot tartalmazó tananyagok, dokumentációk, könyvtári segédletek minősítése és megismerése a minősített adat védelmére vonatkozó jogszabályok alapján az Egyetem minősített adat védelmére vonatkozó szabályzatában meghatározottak szerint történhet.

VIII. FEJEZET

A KÖZIGAZGATÁSI, RENDÉSZETI ÉS KATONAI FELŐOKTATÁS FELÜGYELETE

- 40. §** A közigazgatási felsőoktatás felügyeletét a közigazgatás-fejlesztésért felelős miniszter, a rendészeti felsőoktatás felügyeletét a rendészetért felelős miniszter, a katonai felsőoktatás felügyeletét a honvédelemért felelős miniszter,

a nemzetbiztonsági felsőoktatás felügyeletét pedig a rendészetért és a honvédelemért felelős miniszter közösen látja el (a továbbiakban: felügyeletet gyakorló miniszterek). A felügyelet a miniszterek részére e fejezetben meghatározott jogokat foglalja magában.

- 41. §** (1) Közigazgatási, rendészeti, katonai és nemzetbiztonsági felsőoktatási képzés az illetékes felügyeletet gyakorló miniszter előzetes engedélye alapján indulhat.
- (2) Kormányhatározat állapítja meg a felügyeletet gyakorló miniszterek közös javaslatára a közigazgatási, rendészeti, katonai és nemzetbiztonsági felsőoktatás tekintetében az adott évben államilag támogatott és költségtérítéssel felvehető hallgatói létszámkeretet.
- (3) A felügyeletet gyakorló miniszter az általa felügyelt felsőoktatás vonatkozásában meghatározza a (2) bekezdés szerint megállapított létszámkereten belül a hallgatói létszámok intézményenkénti és – az Egyetem kivételével – szakonkénti elosztását.
- 42. §** Az oktatásért felelős miniszter a felsőoktatási intézmények működésével kapcsolatos eljárásaiban a közigazgatási, a rendészeti, a katonai és a nemzetbiztonsági felsőoktatás vonatkozásában az illetékes felügyeletet gyakorló miniszter egyetértésével dönt.
- 43. §** Az oktatásért felelős miniszter alap- és mesterképzések képzési és kimeneti követelményeit megállapító rendelete a közigazgatási, a rendészeti, a katonai és a nemzetbiztonsági felsőoktatás vonatkozásában az illetékes felügyeletet gyakorló miniszter egyetértésével adható ki.

IX. FEJEZET

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

3. Felhatalmazó rendelkezések

- 44. §** (1) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben szabályozza
- a) az FT és hivatala működésének szabályait,
- b) az Egyetem gazdálkodásának, finanszírozásának különös szabályait, valamint
- c) az Egyetem hallgatóinak juttatásaival és az általuk fizetendő egyes térítésekkel kapcsolatos szabályokat.
- (2) Felhatalmazást kap a közigazgatás-fejlesztésért felelős miniszter, hogy – a honvédelemért és a rendészetért felelős miniszter egyetértésével – rendeletben határozza meg
- a) a közigazgatási, rendészeti, katonai és nemzetbiztonsági felsőoktatás vonatkozásában az évenként felvehető hallgatói létszám megállapításával és elosztásával kapcsolatos eljárás részletes szabályait,
- b) az Egyetemre történő felvétel különös feltételeit, valamint
- c) a külföldi hallgatók Egyetemre történő felvételének, jogállásának és tanulmányainak részletes szabályait.

4. Hatálybalépés

- 45. §** (1) Ez a törvény – a (2) és (3) bekezdésben foglalt kivétellel – a kihirdetését követő napon lép hatályba.
- (2) E törvény 3. §-a, 5. § b)–d) és i) pontja, 40–43. §-a az e törvény kihirdetését követő nyolcadik napon lép hatályba.
- (3) E törvény 1., 2. és 4. §-a, 5. § a) és e)–h) pontja, 6–39. §-a, 44. §-a, 46–52. §-a, valamint 55–56. §-a 2012. január 1-jén lép hatályba.

5. Átmeneti rendelkezések

- 46. §** Az Egyetem jogelőd intézményeinél alkalmazottak foglalkoztatásra irányuló jogviszonya és hallgatóinak hallgatói jogviszonya az Egyetemen folyamatos.
- 47. §** (1) Az Egyetemen a főiskolai oktatói munkaköröket 2016. szeptember 1-jéig egyetemi oktatói munkakörökre kell átalakítani.

- (2) A 11. § (3) bekezdésében és 18. § (2) bekezdésében szereplő egyetemi tanár és docens alatt 2016. szeptember 1-jéig főiskolai tanárt is érteni kell.
- (3) Az Egyetem rendészeti képzést folytató karán 2012. január 31-ig létre kell hozni a rendészeti kiképzési-nevelési szervezeti egységet.

48. § Az Egyetemen – a jogelődnél indult alap- és mesterképzési szakokon, szakirányú továbbképzési szakokon, szakképzési programokban, valamint doktori képzéseken – a képzés folytatásának feltételeit biztosítani kell addig, amíg a 2011/2012. tanévre, illetve korábban felvett hallgatók nem fejezik be tanulmányaikat azon a szakon, amelyen azt megkezdték. A korábban besorolt és felvett hallgatók tanulmányaikat a hallgatói jogviszonyuk létesítésekor hatályos képzési- és kimeneti követelményekben meghatározott feltételek szerint fejezik be.

49. § A 41. § (1) bekezdése tekintetében a közigazgatás-fejlesztésért felelős miniszter előzetes engedélyére a 2013/2014-es tanévtől, az új belépők számára induló képzések esetén van szükség.

50. § A 41. § (2) és (3) bekezdését a 2012/2013-as tanévre felvételre kerülő hallgatói létszámmal vonatkozóan kell először alkalmazni.

51. § A 14., 25–26., 28–31. és 33. § rendelkezéseit 2012. január 1-jétől azon alkalmazottakra és hallgatókra is alkalmazni kell, akiknek jogviszonya e törvény hatálybalépését megelőzően keletkezett.

6. Módosító rendelkezések

52. § A Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló 2001. évi XCV. törvény 46. § (3) bekezdés h) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[Szolgálat az (1) bekezdésben felsoroltakon kívül – vezénnyel – a következő szerveknél is teljesíthető]

„h) katonai képzést nem folytató felsőoktatási intézményeknél,”

53. § A felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény 1. számú melléklete a melléklet szerint módosul.

54. § (1) Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény és egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2006. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Áhtm.) 1. § (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(6) Az Országgyűlés, a Kormány, a minisztérium (miniszter), a központi államigazgatási szerv (vezetője) által önállóan, vagy a felsoroltak bármelyikével közösen (a továbbiakban: állami alapító) alapított alapítványt (közalapítványt), továbbá az állami alapító által államháztartáson kívüli alapítóval közösen alapított alapítványt (közalapítványt) az állami alapító kérelmére a bíróság – nemperes eljárásban – akkor is megszünteti, ha azt az állami alapító arra hivatkozással kéri, hogy az alapítvány (közalapítvány) céljainak megvalósítása, feladatának további ellátása központi költségvetési szerv, kizárólagos állami tulajdonban álló közhasznú nonprofit gazdasági társaság, illetve egyéb közfeladatot ellátó szervezet által hatékonyabban megvalósítható. Ez esetben a megszünt alapítvány (közalapítvány) vagyonát – cél szerinti feladatainak további ellátása érdekében – az állami alapító a megszüntetési kérelemben megjelölt központi költségvetési szerv, kizárólagos állami tulajdonban álló közhasznú nonprofit gazdasági társaság, illetve egyéb közfeladatot ellátó szervezet rendelkezésére bocsátja (nonprofit gazdasági társaság esetében apportként).”

(2) Az Áhtm. 2. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Az (1) bekezdés szerint megszüntetett alapítvány (közalapítvány) vagyona – a megszüntetésre irányuló eljárás kezdő időpontjában lejárt tartozások kiegyenlítését követően – a kérelemben megjelölt jogi személyiséggel rendelkező nonprofit gazdasági társaság vagyonának részévé válik (apport). Az alapítvány (közalapítvány) vagyoni jogai és a megszüntetésre irányuló eljárás kezdő időpontját követően esedékessé váló kötelezettségei a nonprofit gazdasági társaságra szállnak át. A nonprofit gazdasági társaság vagyonává váló volt alapítványi (közalapítványi) vagyon kizárólag a megszünt alapítvány (közalapítvány) célja szerinti tevékenységre fordítható, és a társaság megszűnése esetén is – a tagok (részvényesek) közötti felosztása nélkül – csak e céloknak megfelelően használható fel.”

- (3) Az Áhtm. 2. §-a a következő (5) és (6) bekezdéssel egészül ki:

„(5) Az (1) bekezdés, valamint az 1. § (6) bekezdése szerinti nonprofit gazdasági társaság (3) bekezdés szerinti megalapítására az alapítvány (közalapítvány) megszüntetésétől függetlenül kerül sor. Az (1) bekezdés szerinti nonprofit gazdasági társaság alapításáról az állami alapító (1) bekezdés szerinti alapítvány (közalapítvány) megszüntetésének kezdeményezését megelőzően intézkedik. A cégbíró az (1) bekezdés szerinti nonprofit gazdasági társaság megalapítása körében nem vizsgálja az (1) bekezdés szerinti alapítvány (közalapítvány) megszűnését és annak jogkövetkezményeit.

(6) Az (1) bekezdés, valamint az 1. § (6) bekezdése szerinti nonprofit gazdasági társaság megalapítására és cégnyilvántartásba történő bejegyzésére gazdasági társaságokról szóló törvényben foglaltak alapján és a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló törvény szerinti cégbejegyzési eljárás szabályainak megfelelően kerül sor. A cégbíró az a cégbejegyzési kérelmet kizárólag a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló törvény nonprofit közhasznú gazdasági társaságokra irányadó előírásai szerint bírálja el, aminek során az eljáró cégbíró az a kizárólag cégbejegyzési kérelemben, valamint a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény 1., illetve 2. számú mellékletében felsorolt, az adott cégformára vonatkozó, a gazdasági társaság megalapításakor szükséges mellékekben foglaltak alapján dönt. A cégbejegyzési kérelemhez egyéb melléklet, nyilatkozat, vagy okirat csatolását az eljáró cégbíró hiánypótlásra felhívó végzésben sem írhatja elő. Az eljáró cégbíró az a gazdasági társaságot a cégjegyzékbe a kérelemben foglalt adatokkal bejegyzi, amennyiben a kérelem, valamint annak az előbbiek szerinti mellékletei a törvényben foglaltaknak megfelelnek.”

- (4) Az Áhtm. a következő 2/A. §-sal egészül ki:

„2/A. § (1) Ha a Kormány a 2. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az általa vagy államháztartáson kívüli más alapítóval közösen alapított alapítvány (közalapítvány) megszüntetéséről dönt, az alapítvány (közalapítvány) nevében tett kötelezettséget vállaló vagy egyébként a vagyont terhelő jognyilatkozatok érvényességéhez, ide értve a bankszámla feletti rendelkezést is, a Kormány erre vonatkozó – (3) bekezdés szerinti – döntése esetén a Kormány által kijelölt személy jóváhagyása szükséges.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakat a megszüntetési döntéssel érintett alapítvány (közalapítvány) által alapított egyszemélyes gazdasági társaság jognyilatkozatai tekintetében is alkalmazni kell.

(3) A Kormány nyilvános határozatában dönthet az (1) bekezdés szerinti személy kijelöléséről. A Kormány erre vonatkozó döntése esetén az (1) bekezdés szerinti személy az (1) és (2) bekezdésben meghatározott jogkörét a Kormány erre vonatkozó nyilvános határozatának közzétételét követően gyakorolja.”

- (5) Az Áhtm. 4. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Az állami alapító kérelmére az 1. § (4) bekezdése, az 1. § (6) bekezdése, valamint a 2. § (1) bekezdése szerint megindított megszüntetési eljárást a kérelem benyújtásától számított 15 napon belül kell lefolytatni.”

- (6) Az Áhtm. 4. §-a a következő (4) bekezdéssel egészül ki:

„(4) Az állami alapító kérelmére az általa alapított alapítvány (közalapítvány), továbbá az állami alapító által államháztartáson kívüli alapítóval közösen alapított alapítvány (közalapítvány) 1. § (4) bekezdése, 1. § (6) bekezdése, valamint 2. § (1) bekezdése szerinti megszüntetése esetén az állami alapító felelőssége a megszünt alapítvány (közalapítvány) vagyonáról e törvényben foglaltak szerint gondoskodni. A megszüntetési eljárás során az eljáró bíróság a megszüntetésre kerülő alapítvány (közalapítvány) vagyonát kizárólag az alapítvány (közalapítvány) utolsó éves beszámolója, közhasznúsági jelentése, valamint az állami alapító nyilatkozata alapján vizsgálhatja. Az állami alapító áll helyt, ha az általa tett nyilatkozatban foglaltak valótlanúsága miatt az alapítvány (közalapítvány) hitelezőjét kár éri.”

- (7) Az Áhtm. a következő 7. §-sal egészül ki:

„7. § E törvénynek a Nemzeti Közszerzői Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szóló 2011. évi CXXXII. törvénnyel (a továbbiakban: 1. módosító törvény) megállapított 1. § (6) bekezdését, 2. § (2), (5)–(6) bekezdését, 2/A. §-át, 4. § (4) bekezdését az 1. módosító törvény hatálybalépésekor folyamatban lévő eljárásokban is alkalmazni kell.”

55. §

A

- a) fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény 38. § (2) bekezdésében a „katonai és rendvédelmi felsőoktatási intézmények” szövegrész helyébe a „rendészeti képzést folytató felsőoktatási intézmény”,

- b) katonai és rendvédelmi felsőoktatási intézmények vezetőinek, oktatóinak és hallgatóinak jogállásáról szóló 1996. évi XLV. törvény 24. § (1) bekezdésében az „e törvény” szövegrész helyébe a „külön jogszabály”, 26. § (2) bekezdésében az „A Rendőrtiszti Főiskolán” szövegrész helyébe az „Az intézményen”, 26. § (3) bekezdésében az „a Rendőrtiszti Főiskolát” szövegrész helyébe az „az intézményt”, 34. § (2) bekezdésében a „Rendőrtiszti Főiskola polgári hallgatója” szövegrész helyébe a „rendészeti képzésben részt vevő polgári hallgató”, 34/H. § (1) bekezdés b) pontjában az „az Alkotmány 19/E. §-ában meghatározott időszakban” szövegrész helyébe az „a váratlan támadás idején”,
- c) Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló 2001. évi XCV. törvény 49. § (2) bekezdésében a „katonai és rendvédelmi felsőoktatási intézmény” szövegrész helyébe a „katonai, illetve rendészeti képzést folytató felsőoktatási intézmény”, 49. § (6) bekezdésében és 55. § (2) bekezdésében a „katonai felsőoktatási intézmény” szövegrész helyébe a „katonai képzést folytató felsőoktatási intézmény”,
- d) felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény 127. § (2) bekezdésében a „katonai és rendvédelmi felsőoktatási intézmények” szövegrész helyébe a „Nemzeti Közszerződési Egyetem” szöveg lép.

7. Hatályon kívül helyező rendelkezések

56. § (1) Hatályát veszti

- a) a katonai és rendvédelmi felsőoktatási intézmények vezetőinek, oktatóinak és hallgatóinak jogállásáról szóló 1996. évi XLV. törvény 1. § (1) bekezdés a) pontja, 1. § (2) bekezdése, 2. § d), e), h) és i) pontja, 3–6. §-a, 7/A. §-a, 8. §-a, 10–23. §-a, 25. §-a, 31. § (1) bekezdés a) pontja, 34. § (1) bekezdése, 34/A. §-a, 34/B. § (3) és (5) bekezdése, 34/C–34/D. §-a, 34/J. § (1) bekezdése, 34/K. § (1) bekezdésében a „pedig e törvény szabályai alapján” szövegrész, 34/L. §-a, 34/M. § (1) és (4) bekezdése, 34/N. §-a, 34/R–36. §-a, 37. § (2) bekezdése, 37/A. §-a, 41/A–48. §-a és 50. §-a, valamint
- b) a felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény 140. §-a és azt megelőző alcím, valamint 148. § (5) bekezdése.
- (2) Hatályát veszti 2012. január 2-án a Nemzeti Közszerződési Egyetem létesítéséről szóló 2011. évi XXXVI. törvény 1–13. és 19. §-a.
- (3) Hatályát veszti 2013. január 2-án a Nemzeti Közszerződési Egyetem létesítéséről szóló 2011. évi XXXVI. törvény.

Dr. Schmitt Pál s. k.,
köztársasági elnök

Kövér László s. k.,
az Országgyűlés elnöke

Melléklet a 2011. évi CXXXII. törvényhez

A felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény 1. számú melléklet „Nem állami főiskolák” része helyébe a következő rendelkezés lép:

„Nem állami főiskolák

A Tan Kapuja Buddhista Főiskola, Budapest
Adventista Teológiai Főiskola, Pécel
Általános Vállalkozási Főiskola, Budapest
Apor Vilmos Katolikus Főiskola, Vác
Baptista Teológiai Akadémia, Budapest
Bhaktivedanta Hittudományi Főiskola, Budapest
Budapest KortársTánc Főiskola, Budapest
Budapesti Kommunikációs és Üzleti Főiskola, Budapest
Edutus Főiskola, Tatabánya
Egri Hittudományi Főiskola, Eger
Esztergomi Hittudományi Főiskola, Esztergom
Gábor Dénes Főiskola, Budapest

Gál Ferenc Hittudományi Főiskola, Szeged
Golgota Teológiai Főiskola, Vajta
Győri Hittudományi Főiskola, Győr
IBS Nemzetközi Üzleti Főiskola, Budapest
Kodolányi János Főiskola, Székesfehérvár
Mozgássérültek Pető András Nevelőképző és Nevelőintézete, Budapest
Pápai Református Teológiai Akadémia, Pápa
Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskola, Pécs
Püskösdi Teológiai Főiskola, Budapest
Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola, Budapest
Sárospataki Református Teológiai Akadémia, Sárospatak
Sola Scriptura Teológiai Főiskola, Budapest
Szent Atanáz Görög Katolikus Hittudományi Főiskola, Nyíregyháza
Szent Bernát Hittudományi Főiskola, Zirc
Szent Pál Akadémia, Budapest
Tomori Pál Főiskola, Kalocsa
Veszprémi Érseki Hittudományi Főiskola, Veszprém
Wekerle Sándor Üzleti Főiskola, Budapest
Wesley János Lelkészképző Főiskola, Budapest
Zsigmond Király Főiskola, Budapest"

V. A Kormány tagjainak rendeletei

A belügyminiszter 35/2011. (X. 17.) BM rendelete a belügyminiszter irányítása alatt álló egyes rendvédelmi szervek hivatásos állományú tagjai szolgálati és kiegészítő igazolványainak rendszeresítéséről, kiadásának és nyilvántartásának eljárásai rendjéről

A fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény 342. § (2) bekezdés 19. pontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 37. § (1) bekezdés d), n) és q) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

- 1. §** E rendelet hatálya
- a rendőrségre, a polgári védelemre, a büntetés-végrehajtási szervezetre, valamint az állami és hivatásos önkormányzati tűzoltóságokra (a továbbiakban együtt: rendvédelmi szervek),
  - a rendvédelmi szervek hivatásos állományú tagjaira (a továbbiakban: a hivatásos állomány tagja), valamint
  - az e rendeletben meghatározott szolgálati igazolványok és kiegészítő igazolványok (a továbbiakban együtt: igazolvány) rendszeresítését, elkészítését, kiadását, nyilvántartását, visszavonását és selejtezését munkakörüknél fogva végző további személyekre terjed ki.
- 2. §**
- (1) A hivatásos állomány tagját szolgálati igazolvánnyal az e rendeletben meghatározottak szerint kell ellátni. A Nemzeti Védelmi Szolgálat (a továbbiakban: NVSZ) hivatásos állományú tagját szolgálati feladatainak ellátásához – a szolgálati igazolvány mellett – kiegészítő igazolvánnyal kell ellátni.
  - (2) A rendszeresített szolgálati igazolvány leírását az 1–6. melléklet, a kiegészítő igazolvány leírását a 7. melléklet tartalmazza.
  - (3) A szolgálati igazolvány a rendvédelmi szerv hivatásos állományába tartozáson és a személyi azonosításon kívül a fegyverviselésre és az intézkedésre való jogosultságot is igazolja. A kiegészítő igazolvány az NVSZ munkatársainak a jogszabályban meghatározott belső bűnmegelőzési célú ellenőrzési és büntetőeljárás jogosságait igazolja.
- 3. §**
- (1) Az igazolvány visszavonásig vagy a rajta feltüntetett időpontig érvényes.
  - (2) Az igazolványt vissza kell vonni a szolgálati viszony megszűnésekor, vagy ha a (4) bekezdés szerinti cseréje válik szükségessé. Az igazolvány visszavonására a munkáltatói jogkört gyakorló vezető jogosult.
  - (3) Az NVSZ kiegészítő igazolványát az NVSZ vezetője visszavonja, ha az NVSZ hivatásos állományú tagjának szolgálata vagy berendelése az NVSZ-nél megszűnt.
  - (4) A rendvédelmi szerv állományba tartozás szerint illetékes szervének személyügyi szerve (a továbbiakban: illetékes személyügyi szerv) ötévente ellenőrzi az igazolvány állapotát, az arcképek időszerűségét, és intézkedik az igazolvány cseréjéről, ha azt annak elhasználódása szükségessé teszi. Az igazolványt ki kell cserélni, ha az igazolványon feltüntetett adatokban vagy az arckép felismerhetőségében változás következett be. Az igazolvány birtokosa köteles haladéktalanul jelenteni a személyügyi szervnek, ha az igazolványban szereplő adataiban változás következett be.
  - (5) A szolgálati igazolvány elkészítéséért, kiadásáért, nyilvántartásáért, visszavonásáért és selejtezéséért
    - a rendőrség állományába tartozók esetében az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK),
    - a büntetés-végrehajtási szervezet esetében a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága (a továbbiakban: BVOP),
    - a polgári védelem, valamint az állami és hivatásos önkormányzati tűzoltóságok esetében az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság (a továbbiakban: OKF) személyügyi szerve a felelős.
  - (6) A kiegészítő igazolvány elkészítésével kapcsolatos feladatokat a Belügyminisztérium, a kiegészítő igazolványokkal kapcsolatos egyéb feladatokat az NVSZ személyügyi szerve látja el.

- 4. §** (1) Az igazolvány kiadására, visszavonására, illetve adatváltozás miatti cseréjére az eljárni jogosult személyügyi szerv a munkáltatói jogkört gyakorló vezető határozata (állományparancsa) alapján intézkedik.
- (2) Az igazolvány elkészítéséhez szükséges adatok felvételéről az illetékes személyügyi szerv gondoskodik, és az adatokat elektronikus úton továbbítja az ORFK, a BVOP, illetve az OKF által vezetett központi személyügyi nyilvántartás felé.
- (3) Az új igazolvány kiadásával egyidejűleg az arcképmás és a saját kezű aláírásminta másolatát a személyi anyagban el kell helyezni.
- 5. §** Az elkészített szolgálati igazolvány illetékes személyügyi szerv részére történő továbbítását, nyilvántartását és ellenőrzését a személyügyi számítógépes nyilvántartó rendszer adatai alapján az ORFK, a BVOP, illetve az OKF személyügyi szerve végzi. A kiegészítő igazolványok nyilvántartását és ellenőrzését a személyügyi számítógépes nyilvántartó rendszer adatai alapján az NVSZ végzi.
- 6. §** (1) A visszavont igazolványok selejtezéséről – a központi személyügyi nyilvántartásba történő adatszolgáltatást követően – a visszavonást elrendelő gondoskodik.
- (2) A visszavont igazolványokat évente kell selejtezni. A selejtezési jegyzőkönyv adatait a központi személyügyi nyilvántartásban kell rögzíteni.
- (3) A selejtezési jegyzőkönyv egy példányát a selejtezéstől számított tíz évig meg kell őrizni. A központi személyügyi nyilvántartásban a selejtezés okát, tényét, a selejtezési jegyzőkönyv nyilvántartási számát és az igazolvány adataihoz tartozó tételszámot kell rögzíteni.
- (4) A hivatásos állomány tagja a részére kiadott igazolvány megőrzéséért és jogszerű használatáért anyagi és fegyelmi felelősséggel tartozik. Az igazolvány elvesztését, megrongálódását, megsemmisülését a hivatásos állomány tagja a tudomásra jutást követően haladéktalanul köteles jelenteni a vezetőjének, vagy – a hivatali munkaidő után – az ügyeletvezetőnek (ügyeletes tisztnek).
- (5) A vezető vagy az ügyeletvezető (ügyeletes tiszt) a jelentést követően azonnal intézkedik az elvesztés tényének a központi nyilvántartásba történő bejegyzése, valamint az igazolványhoz kapcsolódó belépési és egyéb jogosultságok letiltása iránt. A vezető az illetékes személyügyi szervnél kezdeményezi az igazolvány érvénytelenítését és pótlását.
- 7. §** (1) A személyi állomány tagjának halála esetén igazolványa – a közeli hozzátartozó kérelmére, kegyeleti okból – a munkáltatói jogkör gyakorlójának engedélyével átadható a közeli hozzátartozó részére, az alábbi eljárási szabályok betartása mellett:
- a) az átadás előtt az igazolványt a hologram kilyukasztásával érvényteleníteni kell,
- b) az igazolvány sorszámát selejtezni kell,
- c) az érvénytelenítés tényét az igazolvány adatait tartalmazó nyilvántartásokban át kell vezetni, valamint
- d) a közeli hozzátartozónak aláírásával igazolni kell az igazolvány átvételét.
- (2) A személyi állomány nyugállományba vonuló tagja számára – annak kérelmére, a legalább 20 év hosszú életpálya elismeréseként – az érvénytelenített igazolvány az (1) bekezdés a)–d) pontjában meghatározott eljárási szabályok betartása mellett átadható.
- 8. §** (1) Ez a rendelet a kihirdetést követő hónap első napján lép hatályba.
- (2) Hatályát veszti a Rendőrség és a büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományú tagjai szolgálati és kiegészítő igazolványainak rendszeresítéséről, kiadásának és nyilvántartásának eljárási rendjéről szóló 69/2007. (XII. 28.) IRM rendelet.
- (3) Az e rendelet hatálybalépésekor érvényes szolgálati igazolványok az igazolványban meghatározott érvényességi idő lejártáig vagy visszavonásukig érvényesek.

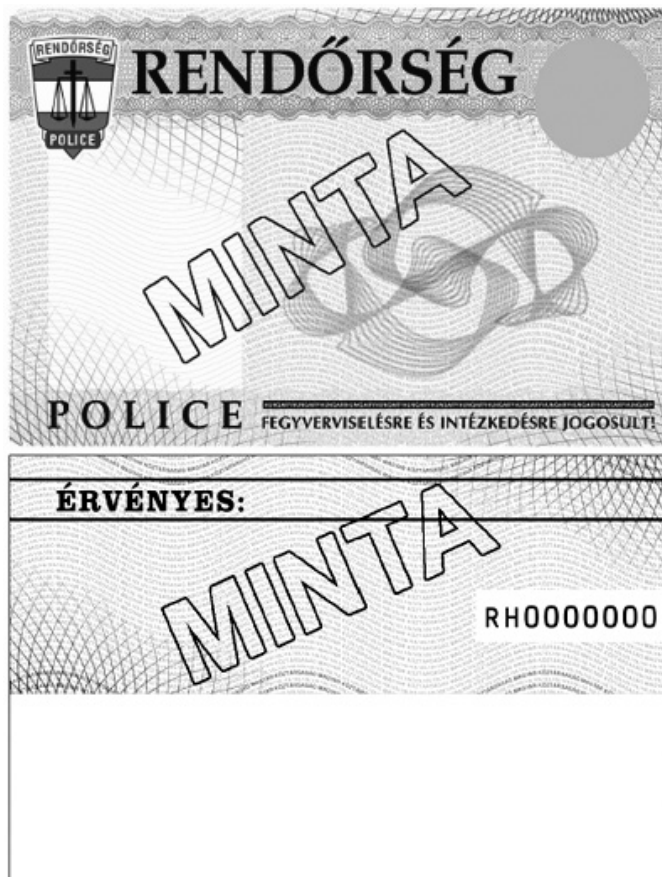
Dr. Pintér Sándor s. k.,
belügyminiszter

1. melléklet a 35/2011. (X. 17.) BM rendelethez

A rendőrség hivatásos állományú tagjai szolgálati igazolványának leírása

1. A rendőrség hivatásos állományú tagjai szolgálati igazolványának (e melléklet alkalmazásában a továbbiakban: igazolvány) felépítése és megjelenése:

Az igazolvány az ISO 7810 (1995) szabványnak megfelelő, ID-1 méretű, többretegű, világoskék és zöldes árnyalatú alnyomattal ellátott műanyag kártyaigazolvány.

2. Az igazolvány első oldalának adattartalma:
- rendőrségi címer,
  - a „RENDŐRSÉG” felirat,
  - a fénykép alatt a „POLICE” felirat,
  - a „fegyverviselésre és intézkedésre jogosult!” felirat,
  - a jogviszony megnevezése,
  - fénykép,
  - név,
  - rendfokozat megnevezése.
3. Az igazolvány hátoldalának adattartalma:
- „ÉRVÉNYES:” felirat,
  - sorszám,
  - az érvényesség dátuma,
  - a „Saját kezű aláírás:” felirat, alatta a saját kezű aláírás minta digitalizált képe,
  - a „TAJ szám:” felirat, alatta a TAJ szám,
  - a „Kibocsátó hatóság kódja:” felirat, alatta a munkáltató – 4. pont szerinti – kódszáma,
  - a „Kitöltés dátuma:” felirat, alatta a megszemélyesítés dátuma,
  - az igazolvány alsó harmadán elhelyezkedő gépi kód.

4. Az igazolványra kerülő munkáltatói megnevezések és kódszámok jegyzéke

Az igazolvány első oldalára kerülő szerv megnevezése	Az igazolvány hátoldalára kerülő kódszám	
RENDŐRSÉG	200.	ORFK központi szervek
	153.	Nemzeti Védelmi Szolgálat
	166.	Oktatási Igazgatóság
	202.	Köztársasági Őrezred
	203.	Készenléti Rendőrség
	290.	Repülőtéri Rendőr Igazgatóság
	291.	Nemzeti Nyomozó Iroda
	301.	Budapesti Rendőr-főkapitányság
	302.	Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság
	303.	Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság
	304.	Békés Megyei Rendőr-főkapitányság
	305.	Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Rendőr-főkapitányság
	306.	Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság
	307.	Fejér Megyei Rendőr-főkapitányság
	308.	Győr-Moson-Sopron Megyei Rendőr-főkapitányság
	309.	Hajdú-Bihar Megyei Rendőr-főkapitányság
	310.	Heves Megyei Rendőr-főkapitányság
	316.	Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Rendőr-főkapitányság
	311.	Komárom-Esztergom Megyei Rendőr-főkapitányság
	312.	Nógrád Megyei Rendőr-főkapitányság
	313.	Pest Megyei Rendőr-főkapitányság
	314.	Somogy Megyei Rendőr-főkapitányság
	315.	Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőr-főkapitányság
	317.	Tolna Megyei Rendőr-főkapitányság
	318.	Vas Megyei Rendőr-főkapitányság
	319.	Veszprém Megyei Rendőr-főkapitányság
	320.	Zala Megyei Rendőr-főkapitányság
	900.	Terrorelhárítási Központ

*2. melléklet a 35/2011. (X. 17.) BM rendelethez***A büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományú tagjai szolgálati igazolványának leírása**

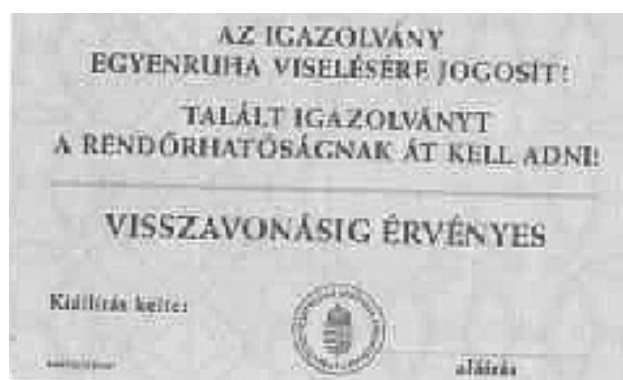
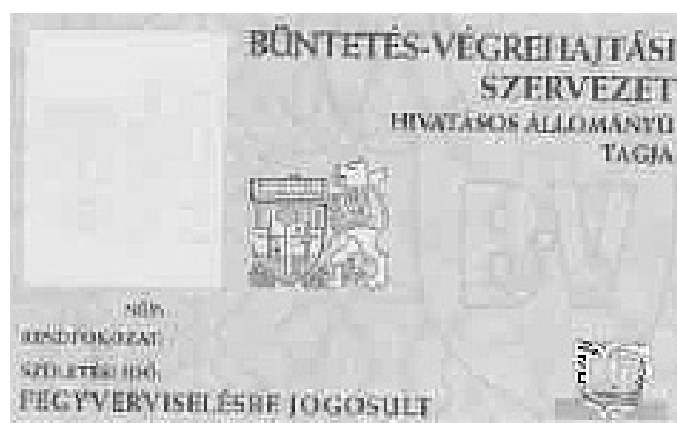
1. A büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományú tagjai szolgálati igazolványának (e melléklet alkalmazásában a továbbiakban: igazolvány) típusai:
  - a) vezetői (hátoldalon: „Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoka” feliratú bélyegzőlenyomat),
  - b) vezetői (hátoldalon: „Magyar Köztársaság Belügyminiszter” feliratú bélyegzőlenyomat),
  - c) országos parancsnoksági,
  - d) intézeti hivatásos.
2. Az igazolvány felépítése:

Az igazolvány az ISO 7810 (1995) szabványnak megfelelő, ID-1 méretű, többretegű műanyag kártya. Az első oldal jobb alsó sarkában „BV” felirattal ellátott holografikus biztonsági elem található.
3. Az igazolvány első oldalának adattartalma:
  - a büntetés-végrehajtási szervezet címere,
  - a munkáltató megnevezése,
  - az állományviszony megnevezése,
  - arckép (25 x 32 mm),
  - név,
  - rendfokozat,
  - születési idő,
  - az igazolvány sorszáma,
  - a „fegyverviselésre jogosult” felirat.
4. Az igazolvány hátoldalának adattartalma:
  - feliratok:

„AZ IGAZOLVÁNY EGYENRUHA VISELÉSÉRE JOGOSÍT!”,
„TALÁLT IGAZOLVÁNYT A RENDŐRHATÓSÁGNAK ÁT KELL ADNI!”,
„VISSZAVONÁSIG ÉRVÉNYES”,
  - a kiállítás kelte,
  - a munkáltatói aláírás és bélyegzőlenyomat.
5. Az igazolvány színe:

Az igazolványok megkülönböztetésére különböző színű szövegnyomat szolgál. Az alnyomati rajzolatrendszer minden típus esetén azonos, kétszínű (rózsaszín és lila), a szövegnyomatok pedig:

  - a vezetői igazolvány esetén vörös,
  - az országos parancsnoksági igazolvány esetén sárga,
  - az intézeti hivatásos igazolvány esetén kék.

3. melléklet a 35/2011. (X. 17.) BM rendelethez

A polgári védelem hivatásos állományú tagjai igazolványának leírása

1. A polgári védelem hivatásos állományú tagjai szolgálati igazolványának (e melléklet alkalmazásában a továbbiakban: igazolvány) felépítése és megjelenése:

Az igazolvány az ISO 7810 (1995) szabványnak megfelelő, ID-1 méretű, többrétegű műanyag kártyaigazolvány.

2. Az igazolvány első oldalának adattartalma:
  - katasztrófavédelem címer,
  - a „KATASZTRÓFAVÉDELEM” felirat,
  - a fénykép alatt „DISASTER MANAGEMENT” felirat,
  - a „fegyverviselésre jogosult!” felirat,
  - a jogviszony megnevezése,
  - fénykép,
  - név,
  - rendfokozat megnevezése.
3. Az igazolvány hátoldalának adattartalma:
  - a „VISSZAVONÁSIG ÉRVÉNYES” felirat,
  - sorszám,
  - a „Saját kezű aláírás:” felirat, és alatta a saját kezű aláírásminta digitalizált képe,
  - a „TAJ szám:” felirat, alatta a TAJ szám,
  - a „vércsoport” felirat, alatta a vércsoport megjelölése,
  - a munkáltató – 4. pont szerinti – kódszáma,
  - a „Kitöltés dátuma:” felirat, alatta a megszemélyesítés dátuma,
  - az igazolvány alsó harmadán elhelyezkedő gépi kód.

4. Az igazolványra kerülő munkáltatói megnevezések és kódszámok jegyzéke

Az igazolvány első oldalára kerülő szerv megnevezése	Az igazolvány hátoldalára kerülő kódszám	
KATASZTRÓFAVÉDELEM	500.	OKF központi szervek
	501.	OKF Gazdasági Ellátó Központ
	159.	Katasztrófavédelmi Oktatási Központ
	502.	Repülőtéri Katasztrófavédelmi Igazgatóság
	503.	Országgház Tűzoltó Parancsnokság
	510.	Baranya Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
	511.	Bács-Kiskun Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
	512.	Békés Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
	513.	Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
	514.	Csongrád Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
	515.	Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
	516.	Győr-Moson-Sopron Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
	517.	Hajdú-Bihar Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
	518.	Heves Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
	519.	Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
	520.	Komárom-Esztergom Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
	521.	Nógrád Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
	522.	Pest Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
	523.	Somogy Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
	524.	Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
	525.	Tolna Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
	526.	Vas Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
	527.	Veszprém Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
	528.	Zala Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság

5. Az igazolvány színe:

Az alnyomati rajzolatrendszer minden típus esetén azonos, kétszínű (bordó és sárga), a szövegnyomatok pedig bordó színűek.

4. melléklet a 35/2011. (X. 17.) BM rendelethez

A polgári védelem hivatásos tűzoltó állományú tagjai igazolványának leírása

1. A polgári védelem hivatásos tűzoltó állományú tagjai szolgálati igazolványának (e melléklet alkalmazásában a továbbiakban: igazolvány) felépítése és megjelenése:

Az igazolvány az ISO 7810 (1995) szabványnak megfelelő, ID-1 méretű, többrétegű műanyag kártyaigazolvány.

2. Az igazolvány első oldalának adattartalma:
- katasztrófavédelem címer,
  - a „KATASZTRÓFAVÉDELEM” felirat,
  - a fénykép alatt „DISASTER MANAGEMENT” felirat,
  - az „intézkedésre jogosult!” felirat,
  - a jogviszony megnevezése,
  - fénykép,
  - név,
  - rendfokozat megnevezése.
3. Az igazolvány hátoldalának adattartalma:
- a „VISSZAVONÁSIG ÉRVÉNYES” felirat,
  - sorszám,
  - a „Saját kezű aláírás:” felirat, alatta a saját kezű aláírásminta digitalizált képe,
  - a „TAJ szám:” felirat, alatta a TAJ szám,
  - a „vércsoport” felirat, alatta a vércsoport megjelölése,
  - a munkáltató – 4. pont szerinti – kódszáma,
  - a „Kitöltés dátuma:” felirat, alatta a megszemélyesítés dátuma,
  - az igazolvány alsó harmadán elhelyezkedő gépi kód.

4. Az igazolványra kerülő munkáltatói megnevezések és kódszámok jegyzéke

Az igazolvány első oldalára kerülő szerv megnevezése	Az igazolvány hátoldalára kerülő kódszám	
KATASZTRÓFAVÉDELEM	500.	OKF központi szervek
	501.	OKF Gazdasági Ellátó Központ
	159.	Katasztrófavédelmi Oktatási Központ
	502.	Repülőtéri Katasztrófavédelmi Igazgatóság
	503.	Országgház Tűzoltó Parancsnokság
	510.	Baranya Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
	511.	Bács-Kiskun Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
	512.	Békés Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
	513.	Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
	514.	Csongrád Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
	515.	Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
	516.	Győr-Moson-Sopron Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
	517.	Hajdú-Bihar Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
	518.	Heves Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
	519.	Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
	520.	Komárom-Esztergom Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
	521.	Nógrád Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
	522.	Pest Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
	523.	Somogy Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
	524.	Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
	525.	Tolna Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
	526.	Vas Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
	527.	Veszprém Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
	528.	Zala Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság

5. Az igazolvány színe:

Az alnyomati rajzolatrendszer minden típus esetén azonos, kétszínű (bordó és sárga), a szövegnyomatok pedig bordó színűek.

5. melléklet a 35/2011. (X. 17.) BM rendelethez

**A polgári védelem, Fővárosi Polgári Védelmi Igazgatóság
hivatásos állományú tagjai szolgálati igazolványának leírása**

1. A polgári védelem, Fővárosi Polgári Védelmi Igazgatóság hivatásos állományú tagjai szolgálati igazolványának (e melléklet alkalmazásában a továbbiakban: igazolvány) felépítése és megjelenése:
Az igazolvány az ISO 7810 (1995) szabványnak megfelelő, ID-1 méretű, többretegű műanyag kártyaigazolvány.

2. Az igazolvány első oldalának adattartalma:
- Polgári Védelem címer,
  - a „POLGÁRI VÉDELEM” felirat,
  - a „fegyverviselésre jogosult!” felirat,
  - a jogviszony megnevezése,
  - fénykép,
  - név,
  - rendfokozat megnevezése.
3. Az igazolvány hátoldalának adattartalma:
- a „VISSZAVONÁSIG ÉRVÉNYES” felirat,
  - sorszám,
  - a „Saját kezű aláírás:” felirat, alatta a saját kezű aláírás minta digitalizált képe,
  - a „TAJ szám:” felirat, alatta a TAJ szám,
  - a „vércsoport” felirat, alatta a vércsoport megjelölése,
  - a munkáltató – 4. pont szerinti – kódszáma,
  - a „Kitöltés dátuma:” felirat, alatta a megszemélyesítés dátuma,
  - az igazolvány alsó harmadán elhelyezkedő gépi kód.

4. Az igazolványra kerülő munkáltatói megnevezések és kódszámok jegyzéke

Az igazolvány első oldalára kerülő szerv megnevezése	Az igazolvány hátoldalára kerülő kódszám	
POLGÁRI VÉDELEM	508.	Fővárosi Polgári Védelmi Igazgatóság

Megjegyzés: a dőlt betűvel jelölt szervmegnevezés nyomdai úton kerül az igazolványra.

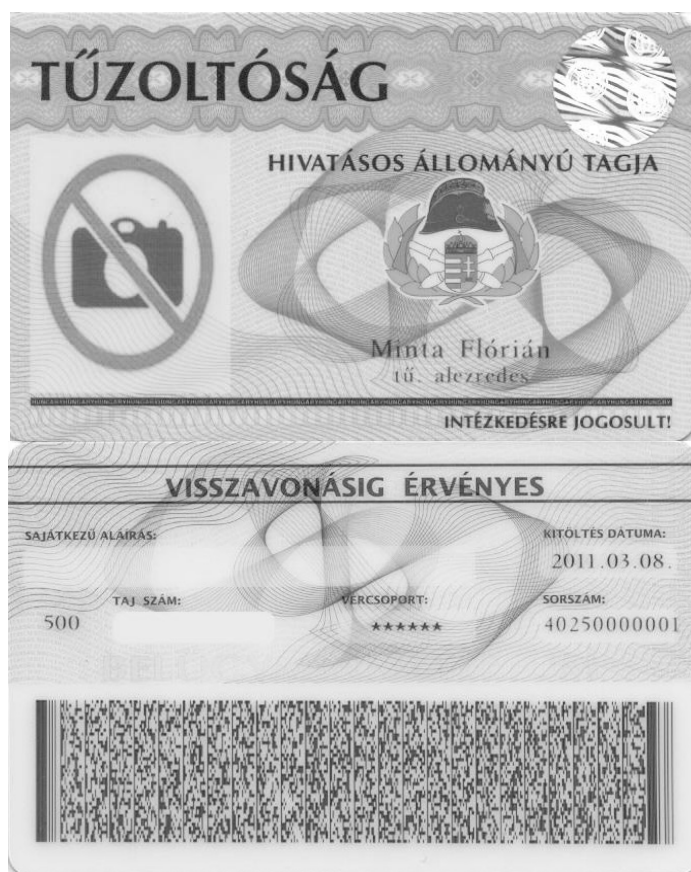
5. Az igazolvány színe:

Az alnyomati rajzolatrendszer minden típus esetén azonos, kétszínű (kék és türkiz), a szövegnyomatok pedig barna színűek.

6. melléklet a 35/2011. (X. 17.) BM rendelethez

A hivatásos önkormányzati tűzoltóságok és a Fővárosi Tűzoltó Parancsnokság hivatásos állományú tagjai igazolványának leírása

1. A hivatásos önkormányzati tűzoltóságok, valamint a Fővárosi Tűzoltó Parancsnokság hivatásos állományú tagjai szolgálati igazolványának (e melléklet alkalmazásában a továbbiakban: igazolvány) felépítése és megjelenése:
Az igazolvány az ISO 7810 (1995) szabványnak megfelelő, ID-1 méretű, többrétegű műanyag kártyaigazolvány.

2. Az igazolvány első oldalának adattartalma:

- tűzoltó címer,
- a „TŰZOLTÓSÁG” felirat,
- az „intézkedésre jogosult!” felirat,
- a jogviszony megnevezése,
- fénykép,
- név,
- rendfokozat megnevezése.

3. Az igazolvány hátoldalának adattartalma:

- a „VISSZAVONÁSIG ÉRVÉNYES” felirat,
- sorszám,
- a „Saját kezű aláírás:” felirat, alatta a saját kezű aláírásminta digitalizált képe,
- a „TAJ szám:” felirat, alatta a TAJ szám,
- a „vércsoport” felirat, alatta a vércsoport megjelölése,
- a munkáltató – 4. pont szerinti – kódszáma,
- a „Kitöltés dátuma:” felirat, alatta a megismerés dátuma,
- az igazolvány alsó harmadán elhelyezkedő gépi kód.

4. Az igazolványra kerülő munkáltatói megnevezések és kódszámok jegyzéke

Az igazolvány első oldalára kerülő szerv megnevezése	Az igazolvány hátoldalára kerülő kódszám	
TŰZOLTÓSÁG	250.	Fővárosi Tűzoltó Parancsnokság
	251.	Baranya megye területén működő hivatásos önkormányzati tűzoltóságok
	252.	Bács-Kiskun megye területén működő hivatásos önkormányzati tűzoltóságok
	253.	Békés megye területén működő hivatásos önkormányzati tűzoltóságok
	254.	Borsod-Abaúj-Zemplén megye területén működő hivatásos önkormányzati tűzoltóságok
	255.	Csongrád megye területén működő hivatásos önkormányzati tűzoltóságok
	256.	Fejér megye területén működő hivatásos önkormányzati tűzoltóságok
	257.	Győr-Moson-Sopron megye területén működő hivatásos önkormányzati tűzoltóságok
	258.	Hajdú-Bihar megye területén működő hivatásos önkormányzati tűzoltóságok
	259.	Heves megye területén működő hivatásos önkormányzati tűzoltóságok
	260.	Jász-Nagykun-Szolnok megye területén működő hivatásos önkormányzati tűzoltóságok
	261.	Komárom-Esztergom megye területén működő hivatásos önkormányzati tűzoltóságok
	262.	Nógrád megye területén működő hivatásos önkormányzati tűzoltóságok
	263.	Pest megye területén működő hivatásos önkormányzati tűzoltóságok
	264.	Somogy megye területén működő hivatásos önkormányzati tűzoltóságok
	265.	Szabolcs-Szatmár-Bereg megye területén működő hivatásos önkormányzati tűzoltóságok
	266.	Tolna megye területén működő hivatásos önkormányzati tűzoltóságok
	267.	Vas megye területén működő hivatásos önkormányzati tűzoltóságok
	268.	Veszprém megye területén működő hivatásos önkormányzati tűzoltóságok
	269.	Zala megye területén működő hivatásos önkormányzati tűzoltóságok

Megjegyzés: a dőlt betűvel jelölt szervmegnevezés nyomdai úton kerül az igazolványra.

5. Az igazolvány színe:

Az alnyomati rajzolatrendszer minden típus esetén azonos, kétszínű (vörös és barna), a szövegnyomatok pedig bordó színűek.

7. melléklet a 35/2011. (X. 17.) BM rendelethez

A Nemzeti Védelmi Szolgálat hivatásos állományú tagjai kiegészítő igazolványának leírása

1. A Nemzeti Védelmi Szolgálat hivatásos állományú tagjai kiegészítő igazolványa (e melléklet alkalmazásában a továbbiakban: igazolvány) első oldalának adattartalma:
  - az igazolvány felső részén középre rendezve:
„a NEMZETI VÉDELMI SZOLGÁLAT tagja”,
  - arckép,
  - név, rendfokozat,
  - az igazolvány alsó részén középre rendezve:
„ÉRVÉNYES A SZOLGÁLATI IGAZOLVÁNNYAL EGYÜTT”.
2. Az igazolvány hátoldalának adattartalma:
  - az igazolvány felső részén középre rendezve:
„VISSZAVONÁSIG ÉRVÉNYES”,
„A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény és a rendőrség belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerve kijelöléséről, valamint feladatai ellátásának, a kifogástalan életvitel ellenőrzés és a megbízhatósági vizsgálat részletes szabályainak megállapításáról szóló 293/2010. (XII. 22.) Korm. rendelet rendelkezései szerint jogosult és köteles eljárni.” felirat.
3. Az igazolvány színe:
  - az alnyomat zöld-szürke-zöld színhatású.

**A vidékfejlesztési miniszter 96/2011. (X. 17.) VM rendelete
a 2011. évi körzeti erdőtervezésre vonatkozó tervezési alapelvekről, valamint az érintett körzeti
erdőtervek alapján folytatott erdőgazdálkodásról**

Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény 112. § (3) bekezdés 2. pontjában, a 10–13. §, valamint a 15. § (1) bekezdése vonatkozásában, továbbá a 112. § (2) bekezdés 5., 6. és 25. pontjában, a 14. § vonatkozásában a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 85. § (2) bekezdés 14. pontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 94. § e) és l) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva, a következőket rendelem el:

1. § (1) E rendelet hatálya az erdőterv rendelet előkészítésének, és a körzeti erdőterv készítésének szabályairól szóló 11/2010. (II. 4.) FVM rendelet (a továbbiakban: Tervezési rendelet) 2. számú mellékletében foglalt ütemezés szerint 2011. évre meghatározott erdőtervezési körzetek körzeti erdőtervezésére, valamint a körzeti erdőtervek alapján folytatott erdőgazdálkodásra terjed ki.
- (2) A körzeti erdőtervezésnek az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (a továbbiakban: Evt.) 31. § (1) bekezdésében foglaltak szerinti alapelveit, valamint az érintett körzeti erdőtervek alapján folytatott erdőgazdálkodás szabályait erdőtervezési körzetenként az 1–15. mellékletekben foglaltak szerint állapítom meg.

1. Az erdőrészek kialakítására vonatkozó erdőtervezési alapelvek

2. § A körzeti erdőtervezés során az erdészeti hatósági nyilvántartások folytonossága, illetve az erdőgazdálkodási tevékenységek nyomon követhetősége és értékelhetősége érdekében az erdőrészek határai, illetve az erdőtagok és erdőrészek erdőgazdasági azonosítói nem módosíthatók, kivéve
  - a) az erdőrészek határainak természetbeni változása esetén,

- b) az Evt. 16. § (5) és (6) bekezdésében foglalt, az erdőtag és az erdőrésztlet kialakítása szempontjainak teljesülése érdekében,
- c) az erdőrésztletek erdészeti hatósági nyilvántartási adatok vonatkozásában történő egyértelmű besorolhatósága, vagy
- d) a száraló és átalakító üzemmódú erdőtömbök optimális kialakítása érdekében.

2. Az erdő rendeltetéseinek, valamint az erdőgazdálkodás üzemmódjának megállapítására, megváltoztatására vonatkozó szabályok

- 3. §** Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód állapítható meg, illetve engedélyezhető azokra az erdőkre, ahol, illetve amelyek:
- a) a termőhelyi okok miatt gyenge fejlődésűek, de hosszú távon állékonyak és önfelújulásra képesek,
  - b) a terepviszonyok az erdőgazdálkodást nagymértékben korlátozzák,
  - c) kiemelt közösségi jelentőségű jelölő faj, továbbá védett illetve fokozottan védett faj jelentős állományának élőhelyei,
  - d) a fokozottan védett természeti területen a természetvédelmi cél a bolygatatlanság fenntartása, vagy
  - e) az erdőgazdálkodó azt kéri, és az erdők védelmét, fennmaradását nem veszélyezteti.

3. A fakitermelésekre vonatkozó erdőtervezési alapelvek

- 4. §**
- (1) Vágásérettségi kort csak a vágásos és az átalakító üzemmódú erdők faállományára kell meghatározni, az adott erdőre vonatkozóan e rendeletben meghatározott vágásérettségi szakasz határértékeinek figyelembe vételével.
  - (2) A vágásérettségi szakasz felső határértékénél magasabb vágásérettségi kort meghatározni csak az erdőgazdálkodó egyetértésével, vagy az adott határértéknél idősebb erdőben lehet.
  - (3) A vágásérettségi szakasz alsó határértékénél alacsonyabb vágásérettségi kort meghatározni csak vis maior esetben, az erdő egészségi állapotának jelentős romlása, vagy fafajcserével járó erdőszerkezet-átalakítás tervezése esetén lehet. Indokolt esetekben a meghatározott vágásérettségi korra tekintettel tervezett véghasználat az e rendelet mellékleteiben rögzített, az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámain felül is engedélyezhető.
  - (4) Tarvágást – fafajcserével járó erdőszerkezet-átalakítás esetét kivéve – csak az erdő azon fafajára lehet tervezni, amelynek a kora a körzeti erdőterv érvényességi ideje alatt eléri a vágásérettségi kort.
  - (5) E rendelet alkalmazásában véghasználati időszak a fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás esetén az első és az utolsó véghasználat jellegű fakitermelés között eltelt idő.
  - (6) Fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás esetén a vágásérettségi kort úgy kell megállapítani, hogy az a véghasználati időszak közepére essen.

4. Természetvédelmi célú erdőtervezési alapelvek

- 5. §**
- (1) Az e rendeletben szereplő előírásokat védett természeti területek esetében az adott területre vonatkozó, külön jogszabályban kihirdetett természetvédelmi kezelési terv, illetve a vonatkozó természetvédelmi jogszabályokban foglalt sajátos előírásoknak megfelelő eltérésekkel kell alkalmazni.
  - (2) Védett természeti területeken álló erdők esetében a körzeti erdőtervben szereplő, az Evt. 33. § (2) bekezdés e), f) és i) pontjában foglaltakat a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szerv által a természetvédelmi kezelési célok elérése érdekében megfogalmazott állásfoglalás figyelembevételével kell meghatározni.
  - (3) Védett természeti területeken a természetes újulat, a természeti értékek védelme, valamint az erdővel szemben támasztott tájképi elvárások teljesülése érdekében – a természeti adottságokkal és a védelmi célokkal összhangban – több ütemben megvalósított tarvágás, hosszabb időszakra elnyújtott fokozatos felújítóvágás, szálalóvágás vagy szálalás tervezhető.
  - (4) Erdőrezervátum magterületén, vagy egyéb fokozottan védett természeti területek esetében a körzeti erdőtervezés során kiemelt figyelmet kell fordítani az erdőrezervátummá vagy fokozottan védett területté jelölés szempontjaira, illetve természetvédelmi céljaira.

5. Természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

- 6. §** (1) A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.) 23. § (2) bekezdése alapján védett – a természetvédelmi hatóság határozatában kijelölt – természeti értékek és területek, továbbá Tvt. 48. § (2) bekezdésében meghatározott, védetté nyilvánított mesterséges üregek, és a Tvt. 19. § (1) bekezdésében meghatározott, védetté nyilvánított földtani természeti értékek, valamint védett természeti területen az erdei vízfolyások és az erdei tavak védelme érdekében, azok földfelszíni elhelyezkedéséhez 25 méternél közelebb fakitermelés és faanyag készletezés csak a természetvédelmi célokkal összhangban végezhető.
- (2) Natura 2000 jelölő élőhelynek minősülő, vagy védett növény jelentős állományának élőhelyeként szolgáló tisztáson – különösen védett természeti területen vagy Natura 2000 területen – faanyag mozgatás, illetve faanyag készletezés – az e rendelet hatálybalépésekor már meglévő, akár csak időszakosan használt erdei farakodó és készletező hely, valamint erdei feltáró hálózat kivételével – csak a természetvédelmi célokkal összhangban a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szerv által kijelölt helyeken és időben végezhető.

6. Közjóléti célú erdőgazdálkodási szabályok

- 7. §** A közjóléti rendeltetésű erdőkben a közjóléti funkciók megfelelő érvényesülése érdekében biztosítani kell az alábbi szempontok figyelembevételét:
- a) törekedni kell a folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódok bevezetésére,
  - b) vágásos üzemmód esetén a véghasználatokat több ütemben indokolt végrehajtani, valamint fokozatos felújítóvágás esetén hosszabb véghasználati időszakot kell alkalmazni,
  - c) az erdőfelújítások és az erdőnevelések során változatos korú, fajösszetételű és szerkezetű, hosszú távon állékony faállományt kell kialakítani, és ennek érdekében többek között – az erdő természetességi állapotának fenntartása, valamint a természetvédelmi szempontok betartása mellett – az erdők esztétikai értékét növelő, vagy oktatási célokat szolgáló, idegenhonos, nem intenzíven terjedő fafajú faegyedek szálsankénti elegyítése is megengedett,
  - d) biztosítani kell a közjóléti létesítmények, berendezések, az azokhoz vezető utak, valamint a turistautak esztétikus környezetét, és akadálytalan használatát, és ennek érdekében többek között azok famagasságnyi környezetében a balesetveszélyt okozó, vagy a közlekedést akadályozó fákat vagy farészeket ki kell termelni, el kell távolítani, valamint
  - e) az erdő látogatását csak az erdők védelme, fenntartása, felújítása érdekében és csak a legszükségesebb mértékben szabad korlátozni.

7. Jogszabályban foglaltaktól eltérő erdőfelújítási határidők

- 8. §** (1) A Gemenci és a Sásdi erdőtervezési körzetekben, akác vagy fenyő főfafajú erdő erdőszerkezet átalakítás mellett végrehajtott erdőfelújítása esetén a befejezetté nyilvánítás feltételeit az erdőgazdálkodónak az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról szóló 153/2009. (XI. 13.) FVM rendeletben (a továbbiakban: Vhr.) meghatározott időpontnál 2 évvel később kell biztosítani.
- (2) A Kab-hegyi erdőtervezési körzetben, V–VI. fatermési osztályba tartozó erdő fokozatos felújítóvágás vagy szálalóvágás, valamint cseres vagy elegyes fenyves célállománytípus előírása mellett megvalósított erdőfelújítás esetén a befejezetté nyilvánítás feltételeit a Vhr.-ben foglaltaktól eltérően, a végvágást követő 15 év alatt kell biztosítani.

8. Záró rendelkezések

- 9. §** E rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

- 10. §** (1) A Tervezési rendelet 2. § (2) és (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
- „(2) A körzeti erdőterveket legkésőbb 2020. december 31-ig kell teljes körűen elkészíteni az ország teljes területére.
- (3) Az erdőtervezés 2020. december 31-ig szóló ütemtervét (a továbbiakban: ütemterv) a 2. számú melléklet tartalmazza.”

- (2) A Tervezési rendelet 4. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(3) Az erdészeti hatóság az erdőtervezés alá vont területen lévő védett természeti terület és Natura 2000 terület vonatkozásában a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel az előzetes tárgyalást megelőzően egyeztetési az (1) bekezdésben foglalt adatok beépítését az erdőtervrendelet javaslatba.”
- (3) A Tervezési rendelet 5. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(2) Az előzetes tárgyaláson az erdészeti hatóság ismerteti a javaslatot, az azt megalapozó adatokat, az érintettek által írásban megküldött, és figyelembe nem vett javaslatokat, valamint azok indoklását. Véleményeltetés esetén meg kell kísérelni a véleménykülönbség egyeztetési útján történő megszüntetését. Amennyiben az egyeztetés nem jár sikerrel, a véleményeltetés tárgyában a természetvédelemért felelős miniszterrel egyetértésben az erdőgazdálkodásért felelős miniszter (továbbiakban: miniszter) dönt.”
- (4) A Tervezési rendelet 8. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(4) Az erdőtervezés alá vont védett természeti területnek nem minősülő Natura 2000 területek esetében a (2) bekezdés a)–c) pont szerinti adatok beszerzése érdekében az erdészeti hatóság – az erdőtervezés szintű tárgyalást megelőzően legalább 30 nappal – megkeresi a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervet.”
- (5) A Tervezési rendelet 10. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(2) A hatásbecslés lefolytatására az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 10. § (3)–(11) bekezdésében és a 10/A. §-ában foglalt rendelkezéseket kell alkalmazni.”
- (6) A Tervezési rendelet 12. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(3) A zárótárgyalásra a 10. § (1) bekezdésben foglalt esetben csak a hatásbecslés lefolytatását követően, az annak során hozott döntés figyelembevételével kerülhet sor.”
- (7) A Tervezési rendelet a 12. §-t követően a következő alcímmel egészül ki:

„Körzeti Erdőterv Bizottság

12/A. § (1) Amennyiben a záró tárgyalás során az erdészeti hatóság, az érintett hatóságok, és az erdőgazdálkodó között véleményeltérés marad fenn, az erdészeti hatóság felterjesztése alapján a vitás kérdésekben a Körzeti Erdőterv Bizottság dönt.

(2) A Körzeti Erdőterv Bizottság a felterjesztéstől számított 30 napon belül hozza meg döntését.

(3) A Körzeti Erdőterv Bizottság tagjai

- a) a miniszter által vezetett minisztérium erdészeti szakigazgatási területéről 1 fő,
- b) a természetvédelemért felelős miniszter által vezetett minisztérium természetvédelmi szakigazgatási területéről 1 fő,
- c) az erdészeti hatóság szakmai irányító szervének erdészeti szakkérdésben eljáró szervezeti egysége részéről 1 fő,
- d) a természetvédelmi hatóság központi szervének természetvédelmi szakkérdésben eljáró szervezeti egysége részéről 1 fő, valamint
- e) a véleményeltéréssel érintett erdő rendeltetése alapján a 3. § (4) bekezdés c)–l) pontja szerinti közigazgatási szerv felügyeletét ellátó szerv adott szakkérdésben eljáró szervezeti egysége részéről 1-1 fő.

(4) A Körzeti Erdőterv Bizottság tagjait – a (3) bekezdés b)–e) pontjában foglalt személyek esetében a megnevezett szervezetek vagy szervezeti egységek vezetőinek javaslati alapján – a miniszter jelöli ki, illetve – a 3. § (4) bekezdés c), d), f), g), h), i) és j) pontja szerinti szervek esetében – kéri fel.

(5) A Körzeti Erdőterv Bizottság döntését egyszerű többséggel hozza, amennyiben szavazategyenlőség alakul ki, a természetvédelemért felelős miniszterrel egyetértésben a miniszter dönt.

(6) A Körzeti Erdőterv Bizottság ügyrendjét maga határozza meg, titkársági feladatait az erdészeti hatóság központi szerve látja el.”

- (8) A Tervezési rendelet 13. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(1) A záró tárgyaláson elfogadott, vagy a 12/A. § (1) bekezdése szerint megállapított körzeti erdőterv adatainak az Adattáron történő átvezetéséről az erdészeti hatóság központi szervének vezetője gondoskodik.”

- 11. §** (1) A Tervezési rendelet 1. számú mellékletének a „Csévharaszt-Felső-Tápió-vidéki” erdőtervezési körzethez tartozó helységei listája a „Monor (5624)” szövegrészt követően a „Monorierdő (5646)” szöveggel egészül ki.
- (2) A Tervezési rendelet 1. számú mellékletének a „Felső-Örségi” erdőtervezési körzethez tartozó helységei listája a „Szentgotthárd-Rábatúz (8206)” szövegrészt követően a „Szentgotthárd-Rábatótfalu (8208)” szöveggel egészül ki.
- (3) A Tervezési rendelet 1. számú mellékletének a „Keszthelyi-hegység” erdőtervezési körzethez tartozó helységei listája a „Bazsi (8635)” szövegrészt követően a „Cserszegtomaj (9408)” szöveggel, a „Gyenesdiás (9402)” szövegrészt követően a „Keszthely (9412)” szöveggel egészül ki.

- (4) A Tervezési rendelet 1. számú mellékletének a „Gyöngyössolymosi” erdőtervezési körzethez tartozó helységlistája a „Mátraszentimre (4110)” szövegrészt követően a „Pálosvörösmart (4120)” szöveggel egészül ki.
- (5) A Tervezési rendelet 1. számú mellékletének a „Hatvan-Hevesi” erdőtervezési körzethez tartozó helységlistája a „Karácsond (4079)” szövegrészt követően a „Kerekharaszt (4401)” szöveggel egészül ki.

12. § (1) A Tervezési rendelet 1. számú mellékletében a

- a) „01 Fővárosi és Pest Megyei MgSzH Erdészeti Igazgatósága” szövegrész helyébe a „01 Fővárosi és Pest Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága” szöveg;
- b) „02 Veszprém Megyei MgSzH Erdészeti Igazgatósága” szövegrész helyébe a „02 Veszprém Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága” szöveg;
- c) „03 Vas Megyei MgSzH Erdészeti Igazgatósága” szövegrész helyébe a „03 Vas Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága” szöveg;
- d) „04 Zala Megyei MgSzH Erdészeti Igazgatósága” szövegrész helyébe a „04 Zala Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága” szöveg;
- e) „05 Somogy Megyei MgSzH Erdészeti Igazgatósága” szövegrész helyébe a „05 Somogy Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága” szöveg;
- f) „06 Baranya Megyei MgSzH Erdészeti Igazgatósága” szövegrész helyébe a „06 Baranya Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága” szöveg;
- g) „07 Bács-Kiskun Megyei MgSzH Erdészeti Igazgatósága” szövegrész helyébe a „07 Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága” szöveg;
- h) „08 Hajdú-Bihar Megyei MgSzH Erdészeti Igazgatósága” szövegrész helyébe a „08 Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága” szöveg;
- i) „09 Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei MgSzH Erdészeti Igazgatósága” szövegrész helyébe a „09 Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága” szöveg;
- j) „10 Heves Megyei MgSzH Erdészeti Igazgatósága” szövegrész helyébe a „10 Heves Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága” szöveg

lép.

- (2) A Tervezési rendelet 1. számú mellékletének „01 Fővárosi és Pest Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága” címszáva alatt a Gödöllői-dombság erdőtervezési körzethez tartozó

„Gödöllői-dombság

Acsa (5515)
Aszód (5516)
Bag (5526)
Csomád (5501)
Csömör (5502)
Dány (5533)
Domony (5503)
Dunakeszi (5504)
Erdőkertes (5505)
Fót (5507)
Galgahévíz (5527)
Galgagyörk (5517)
Galgamácsa (5518)
Göd (5901)
Gödöllő (5508)
Hévízgyörk (5528)
Iklad (5519)
Isaszeg (5534)
Kartal (5520)
Kerepes (5509)
Kistarcsa (5510)
Mogyoród (5511)
Nagytarcsa (5535)

Órbottyán (5903)
 Pécel (5536)
 Szada (5512)
 Tura (5529)
 Valkó (5530)
 Vácegres (5523)
 Váckisújfalu (5524)
 Vácszentlászló (5531)
 Veresegyház (5514)
 Verseg (5525)
 Zsámbok (5532)“

szövegrész helyébe a

„Gödöllői

Acsa (5515)
 Aszód (5516)
 Csomád (5501)
 Csömör (5502)
 Domony (5503)
 Dunakeszi (5504)
 Erdőkertes (5505)
 Fót (5507)
 Galgagyörk (5517)
 Galgamácsa (5518)
 Göd (5901)
 Gödöllő (5508)
 Iklad (5519)
 Kartal (5520)
 Kerepes (5509)
 Kistarcsa (5510)
 Mogyoród (5511)
 Nagytarcsa (5535)
 Órbottyán (5903)
 Szada (5512)
 Vácegres (5523)
 Váckisújfalu (5524)
 Veresegyház (5514)
 Verseg (5525)

Gödöllői-dombság

Bag (5526)
 Dány (5533)
 Galgahévíz (5527)
 Hévízgyörk (5528)
 Isaszeg (5534)
 Pécel (5536)
 Tura (5529)
 Vácszentlászló (5531)
 Valkó (5530)
 Zsámbok (5532)“

szöveg lép.

- (3) A Tervezési rendelet 1. számú mellékletében a „Bajcsai” szövegrész helyébe a „Surdi” szöveg, a „Kanizsai” szövegrész helyébe a „Nagykanizsai” szöveg lép.
- (4) A Tervezési rendelet 1. számú mellékletében a „Salgótarján-Somoskőújfalu (5039)” szövegrész helyébe a „Somoskőújfalu (5039)” szöveg lép.

- 13. §** (1) A Tervezési rendelet 2. számú mellékletének címében a „2021. december 31-ig” szövegrész helyébe a „2020. december 31-ig” szöveg lép.
- (2) A Tervezési rendelet 2. számú mellékletében a „Bajcsai” szövegrész helyébe a „Surdi” szöveg, a „Kanizsai” szövegrész helyébe a „Nagykanizsai” szöveg, a „Kelet-Keszthelyi” szövegrész helyébe a „Keszthelyi-hegység” szöveg, a „Nyugat-Keszthelyi” szövegrész helyébe a „Keszthelyi” szöveg lép.
- 14. §** A természetvédelmi kezelési tervek készítésére, készítőjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 3/2008. (II. 5.) KvVM rendelet 8. §-a az alábbi (4) bekezdéssel egészül ki:
- „(4) Az e rendelet hatálybalépése előtt létesített védett természeti területen lévő erdőre vonatkozó, a terület első természetvédelmi kezelési tervének kihirdetésekor hatályos, az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló törvény végrehajtására kiadott erdőtervrendeletben foglalt körzeti erdőtervezési alapelveket és erdőgazdálkodási egyedi szabályokat figyelembe véve kell a természetvédelmi kezelési tervben foglaltakat alkalmazni.”
- 15. §** (1) Hatályát veszti a Tervezési rendelet
10. § (3)–(8) bekezdése,
  1. számú mellékletének a „Keszthelyi” erdőtervezési körzethez tartozó helységlistájában a „Keszthely (9412)” és a „Cserszegtomaj (9408)” szövegrész,
  1. számú mellékletének a „Vendvidéki” erdőtervezési körzethez tartozó helységlistájában a „Szentgotthárd-Rábatótfalu (8208)” szövegrész,
  1. számú mellékletének „10 Heves Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága” címszava alatt szereplő „Gödöllői” szövegrész, valamint
  - 4–6. számú melléklete.
- (2) Hatályát veszti az Erdőrendezési Szabályzatról szóló 88/2000. (XI. 10.) FVM rendelet 17–20. §-a.

Dr. Fazekas Sándor s. k.,
vidékfejlesztési miniszter

1. melléklet a 96/2011. (X. 17.) VM rendelethez

1. A körzet neve

Budapesti erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzet erdeinek jelentős része természetvédelmi oltalom alatt áll, vagy a főváros közeli elhelyezkedésénél fogva jelentős környezetvédelmi, turisztikai és rekreációs funkciókat tölt be. A körzeti erdőtervezés elsődleges célja ennek megfelelően azon erdőgazdálkodási tevékenységek meghatározása, amelyek a környezet- és természetvédelmi, valamint a közjóléti szempontok érvényre juttatását is fokozottan szolgálják.

A körzetben folyó erdőgazdálkodás tekintetében – különösen az állami tulajdonban álló, és nem gazdasági elsődleges rendeltetésű erdőkben – a faanyagtermelés csak az előbbi szempontoknak alárendelt cél lehet. Az erdőtervezés és az erdőgazdálkodás során emiatt ezekben az erdőkben fokozottabban kell törekedni az őshonos fafajokból álló, és a természeteshez közelálló szerkezetű erdők kialakítására, az erdők természetes úton való felújítására, valamint az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Az erdő fenntartható erdőgazdálkodási tevékenység jellemzői alapján egységes kezelhetősége szempontjából irányadó legnagyobb területnagyságot meghaladó területű, vagy a faállomány-, termőhelyi-, tulajdon- illetve erdőgazdálkodási viszonyok alapján jelentősen eltérő részterületekből álló erdőrészeteket lehetőség szerint a természetben jól fellelhető határok mentén kell megosztani.

3.2. A szálaló és átalakító üzemmódú erdőkben az átlagosnál nagyobb erdőrészetek kialakítására kell törekedni.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. A Vadaskert, János-hegy–Normafa és Irhás-árok közjóléti szempontból legfrekvenciáltabb, állami tulajdonú erdeiben – amennyiben a természeti feltételek azt lehetővé teszik – az erdőgazdálkodó egyetértésével folyamatos erdőborítást, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódot kell megállapítani.

4.2. Szálaló üzemmódú erdőgazdálkodás elsősorban az elegyes, rendszeres magtermő kort elért faállománnyal borított, lehetőleg vegyes korú és változatos térbeli szerkezetű erdőkben folytatható, javasoltan a természetes, természetyszerű és származék erdőkből álló, nagyobb kiterjedésű, és megfelelően feltárt erdőtömbökben.

4.3. Átalakító üzemmódot kell megállapítani, illetve engedélyezni azokban az erdőkben, amelyekben az erdőgazdálkodó hosszútávon szálaló üzemmódban kíván gazdálkodni, de az erdő faállomány-viszonyai a szálaló üzemmódba sorolást még nem teszik lehetővé.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

5.1.1. Újbuda Önkormányzata (XI. ker.) a Kamaraerdő területére tanösvény kialakítását tervezi, amely megvalósítására 2011-ben kerülhet sor, így az erdőgazdálkodási tevékenységeket ennek figyelembe vételével kell tervezni.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.2.1. Az erdőtervezés során biztosítani kell az erdők természetességi állapotának fenntartása, illetve fokozatos javítása, a védett és fokozottan védett növények és állatok élőhelyének védelme, a természetes és természetközeli társulások fenntartása, valamint az erdő által meghatározott tájképi értékek megőrzése érdekében szükséges intézkedéseket.

5.2.2. A hozamvizsgálat eredményeinek, a természetes felújítás követelményeinek és az erdő egészségi állapotának figyelembe vétele mellett – különösen a sekély termőrétegű bokorerdőkben és törmelékletjtő-erdőkben – a vágásérettségi kort a védelmi célok függvényében a vágásérettségi szakasz felső határához közelítve kell meghatározni.

5.2.3. Az erdőneveléseket a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen elegyfajok – kiemelten az intenzíven terjedő fajok – visszaszorítását célzó erélyekkel kell megtervezni.

5.2.4. A

- a) gyertyános-tölgyes (*Carici pilosae-Carpinetum*),
- b) cseres-kocsánytalantölgyes (*Quercetum petraeae-cerris*), és
- c) extrazonális bükkös (*Melittio-Fagetum*)

erdőtársulásokban véghasználatot csak akkor szabad tervezni, ha a magról történő természetes felújítás feltételei adottak.

5.2.5. A legalább 70% elegyarányban bükköt és gyertyánt tartalmazó erdőben a folyamatos árnyalás, valamint a mezo- és mikroklíma megőrzése érdekében, amennyiben azt az erdő kora és egészségi állapota lehetővé teszi, legalább 20 éves átfutási idejű fokozatos felújítógazdálkodást, vagy szálalógazdálkodást kell tervezni, illetve ha azt a természetvédelmi célok megalapozottan indokolják, folyamatos erdőborítást, vagy az arra való áttérést szolgáló üzemmódot kell megállapítani.

5.2.6. A

- a) molyhostölgyes (*Orno-Quercetum pubescenti-cerris*),
- b) elegyes karszterdő (*Fago-Ornetum*), és
- c) bokorerdő (*Cotino-Quercetum pubescentis*)

erdőtársulásokban, valamint dolomit és szubmediterrán gyepeken (*Seseli leucospermi-Festucetum pallentis*, *Stipo eriocauli-Festucetum pallentis*, *Festuco pallentis-Brometum pannonicum*, *Chrysopogono-Caricetum humilis*, *Brometalia erecti*), valamint sztyeppréteken és kaszálóréteken (*Festucetalia valesiacae*, *Arrhenatheretalia*) – azok sérülékenysége miatt – fahasználatot csak a társulások fenntartása, helyreállítása érdekében szabad tervezni.

5.2.7. Az erdőfelújítások tervezése során intenzíven terjedő fajokkal erdősítés nem írható elő még elegyfajként sem, kivéve, ha a véghasználatra kerülő akác faállománytípusú erdő soron következő erdőfelújításhoz kötődő szerkezetátalakítását a védelmi célok nem indokolják. Az utóbbi esetben a véghasználatra kerülő faállománynak megfelelő erdőfelújítás alternatív lehetőségként előírható.

5.2.8. A tájképi elemek színesítésére az erdőfelújítások tervezése során legfeljebb 10%-os elegyarányban fenyő fajokot is lehet alkalmazni.

5.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. A körzeti erdőtervezés során biztosítani kell a kedvező természetvédelmi helyzetű, közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelyek kiterjedésének, szerkezetének, fajkészletének megőrzése, illetve lehetőség szerinti fejlesztése, valamint a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusokhoz kötődő, fában fejlődő bogárfajok, és az erdőszegélyekben, tisztásokon előforduló bíboros sallangvirág állományainak hosszú távú fennmaradása érdekében szükséges intézkedéseket.

5.3.2. A kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusokba – lejtők és sziklatörmelékek Tilio-Acerion erdői (9180), pannon gyertyános tölgyesek kocsánytalan tölgy (*Quercus petraea*) és gyertyán (*Carpinus betulus*) fafajokkal (91G0), valamint pannon molyhos tölgyesek (91H0) – tartozó erdők esetében az erdőgazdálkodási tevékenységeket olyan módon kell megtervezni, hogy a folyamatos erdőborításból fakadó ökológiai előnyök minél nagyobb mértékben érvényesüljenek.

5.3.3. A kedvező természetvédelmi helyzetű, közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelyek esetében a vágásérettségi kort a védelmi célok függvényében, továbbá a hozamvizsgálat eredményeinek, a természetes felújítás követelményeinek és az erdő egészségi állapotának figyelembe vételével a vágásérettségi szakasz felső határához közelítve kell meghatározni.

5.3.4. A Budai-hegység (HUDI20009) területén a kék pattanóbogár (*Limoniscus violaceus*) életteréül szolgáló, Budapest Sötét-vágás erdőterületén és környezetében, valamint a továbbiakban ismertté váló egyéb élőhelyeken, a fahasználatokat úgy kell tervezni, hogy azok biztosítsák a talajszintű faüregek folyamatos jelenlétét, így ennek érdekében egyes idősebb, sarj eredetű tölgyes, és elegyes tölgyes erdők véghasználatának tervezését szükség esetén el kell halasztani.

5.3.5. Az erdőneveléseket a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen elegyfajok – különös tekintettel az intenzíven terjedő fajok – visszaszorítását célzó erélyekkel kell megtervezni. A fekete- és erdeifenyves főfafajú erdőkben a nevelővágások tervezése során emellett kiemelt figyelmet kell fordítani az őshonos lombos fafajok előretörésének elősegítésére.

5.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.2.1. A feketefenyő főfafajú erdőkben a faállományok csoportos gyérítésével, megbontásával elő kell segíteni az őshonos, lombos fafajok térfoglalását, valamint a sziklakibúvások felszabadításával a korábbi sziklagyepek visszatelepülését.

6.2.2. A véghasználatok végrehajtása során a 8. pontban megfogalmazott elvárások szerint hagyásfákat, illetve hagyásfa csoportokat kell visszahagyni a területen.

6.2.3. A fakitermelések során változatos méretű, álló és fekvő holtfát, illetve azok kialakulásának elősegítése céljából kitermelt faanyagot kell visszahagyni a területen.

6.2.4. A természetes, természetszerű és származék erdőkben az erdőgazdálkodási tevékenységek végrehajtása során biztosítani kell az erdőszegélyek kialakulását, a meglévő erdőszegélyek kíméletét, valamint az erdő lombkorona-, cserje- illetve lágyszárú szintjében a faji, életkori, és szerkezeti változatosság növekedését.

6.2.5. Revírfoglalási, szaporodási és utódnevelési időszakban a védett ragadozó madarak lakott fészke körül 100 m sugarú körben erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.

6.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. A véghasználatok során a 8. pontban megfogalmazott elvárások szerint hagyásfákat, illetve hagyásfa csoportokat kell visszahagyni a területen.

6.3.2. A közösségi jelentőségű, fában fejlődő bogárfajok – például szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), kék pattanóbogár (*Limoniscus violaceus*), havasi cincér (*Rosalia alpina*), skarlátbogár (*Cucujus cinnabarinus*), gyászscincér (*Morimus funereus*) –, és a közösségi jelentőségű denevérfajok állományainak megőrzése érdekében a fakitermelések végrehajtása során egyenletes eloszlásban böhöncös, odvas faegyedeket, valamint álló és fekvő holtfát kell visszahagyni a területen.

6.3.3. A kedvező természetvédelmi helyzetű, kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok esetében – lejtők és sziklatörmelékek Tilio-Acerion erdői (9180), pannon gyertyános-tölgyesek kocsánytalan tölgy (*Quercus*

petraea) és gyertyán (*Carpinus betulus*) fajokkal (91G0), valamint pannon molyhos tölgyesek (91H0) – a véghasználat és az erdőfelújítás során a cserjeszintet legalább olyan mértékben meg kell hagyni, valamint a cserjeszint többi részének átmeneti eltávolítását olyan módon kell végrehajtani, hogy az erdészeti tájban őshonos cserjefajokból álló cserjeszint ismételt kialakulásának feltételei biztosítottak legyenek.

6.3.4. A díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) élőhelyén biztosítani kell a folyamatos erdőszegély kialakulását és fennmaradását.

6.3.5. A Budai-hegység (HUDI20009) területére eső, Budapest Sötét-vágás erdőterületen és környezetében lévő, tölgyes, és elegyes tölgyes erdőkben – valamint a továbbiakban ismertté váló egyéb élőhelyeken – a kék pattanóbogar (*Limniscus violaceus*) védelme érdekében a fakitermelések végrehajtása során odvas, böhöncös faegyedekből hagyásfák, hagyásfa csoportok visszahagyásával, valamint az erdőfelújítások során 0,2 – 0,4 hektár kiterjedésű sarj eredetű erdőfoltok kialakításával elő kell segíteni a talajszinti faüreges folyamatos jelenlétét.

6.3.6. Az erdőnevelések végrehajtása során a termőhelynek nem megfelelő, vagy az erdészeti tájidegen elegyfajokat – különös tekintettel az intenzíven terjedő fajokat – vissza kell szorítani. A fekete- és erdeifenyves főfafajú erdőkben a megfelelő csoportos jellegű gyérítési módszerek alkalmazásával elő kell segíteni az őshonos lombos fajok előretörését.

6.3.7. A nagy kiterjedésű, egykorú és kevés fajból álló erdők lombkorona-, cserje- valamint lágyszárú szintjében az erdőgazdálkodási tevékenységek végrehajtása során elő kell segíteni a faji, életkori, és szerkezeti változatosság növekedését.

6.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások erdőtervezésének szempontjai

7.1. A vágásos és átalakító üzemmódban kezelt, gazdasági rendeltetésű erdőkben tervezhető előhasználati erélyek

Előhasználati mód	m ³ /ha	
	min.	max.
Törzskiválasztó gyérítés	15	35
Növedékfokozó gyérítés	25	50

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Az erdőneveléseket olyan erélyekkel kell tervezni, hogy az erdő záródása ne csökkenjen az erdőfelújítási kötelezettséget keletkeztető mérték alá.

7.2.2. Vegyes záródású erdőben indokolt lehet az erdőnevelési tevékenységek részterületenként eltérően eréllyel való tervezése. A részterületek elhelyezkedését a töréspontok legalább 5 méter pontosságú EOV koordinátáin alapuló, 1:10000 méretarányú térképvázlaton kell ábrázolni, amely térképvázlatot az erdőtervezéshez is mellékelni kell.

7.2.3. A körzeti erdőterv érvényességi idejére tisztítást legfeljebb két alkalommal, gyérítéseket – a faültetvények kivételével – legfeljebb egy alkalommal lehet tervezni.

7.2.4. Az erdőneveléseket úgy kell tervezni, hogy azok elősegítsék az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen fajok visszaszorítása mellett a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos elegyfajok (például madárcseresznye, hegyi juhar, korai juhar, hegyi szil, kecskefűz, berkenyék és egyéb vadgyümölcsök) megőrzését.

7.2.5. Kiemelt közjóléti, vagy természetvédelmi cél (például az intenzíven terjedő fajok visszaszorítása, természetes állományszerkezet kialakítása) elérése érdekében, továbbá balesetveszély, illetve főleg lakott területek, műtárgyak mellett egyéb káresetek elhárítására érdekében – a tervidőszak alatt esetleg többszöri visszatéréssel – egyéb termelés is tervezhető.

7.2.6. Egészségügyi termelés előhasználati korú erdőkben – az erdőben visszamaradó holt faanyag mennyiségének növekedése érdekében – csak az egészséges egyedekre is veszélyt jelentő (fertőző) károsítások esetén tervezhető.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természetvédelmi	Egyéb védelmi
	elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
Bükkösök	100–120	100–200	100–200	120–200
Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	90–100	100–180	100–180	110–180

Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természetvédelmi	Egyéb védelmi
	elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
Cseres- kocsánytalan tölgyesek	80–90	80–150	80–150	90–150
Cseresek	70–90	70–130	70–130	80–130
Akácosok	35–40	40–50	25–40	40–50
Egyéb kemény lombosok	60–70	60–90	60–90	60–90
Nemes nyárasok	18–25	18–25	18–25	18–25
Hazai nyárasok	40–50	50–70	50–100	50–70
Egyéb lágy lombosok	60–70	60–80	60–80	60–80
Fenyvesek	50–70	70–90	70–90	70–90

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

Véghasználat módja	hektár
tarvágással érintett terület	430
fokozatos felújítógátás és szálalógátás tervezett redukált területe	330
Összesen	760

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.5.1. A tájképi elemek színesítése céljából az erdőfelújítások tervezése során legfeljebb 10%-os elegyarányban fenyő fajok is lehet alkalmazni.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. A véghasználatok során hagyásfákat, hagyásfa csoportokat lehetőség szerint őshonos fafajokból, idősebb, de még állékony, illetve böhöncös, odvas faegyedekből kell kijelölni úgy, hogy a 2,0 hektárnál nagyobb végvágott vagy tarvágott területen lehetőleg 0,1–0,3 hektár területű hagyásfa csoportok, egyéb esetekben hagyásfák maradjanak vissza, egyenletes térbeli elhelyezkedésben. A hagyásfa csoportokat javasolt úgy kialakítani, hogy azok a természetvédelmi vagy közjóléti jelentőségű, pontszerű objektumokat (például fokozottan védett madár fészke, forrás, barlang bejárata, erdei emlékmű vagy közjóléti objektum, berendezés) is tartalmazzák. A hagyásfa csoportokban található holtfát vissza kell hagyni a területen. A hagyásfák, hagyásfacsoportok a későbbiekben csak különleges esetben (például veszélyelhárítás) termelhetők ki, és a faanyagukat javasolt holt faanyagként a területen hagyni.

8.2. Turistaút, közjóléti létesítmény mellett elhelyezkedő erdő véghasználati során állékony hagyásfa csoportokat, vagy fasorokat kell kialakítani.

8.3. Álló holtfát visszahagyni a turista útvonalaktól és a közjóléti létesítményektől mért egy fahossznyi távolságon belül tilos.

8.4. Az erdőnevelések végrehajtása során az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen elegyfajok visszaszorítása mellett elő kell segíteni a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos, értékes elegyfajok (például vadgyümölcsök) további fejlődését.

8.5. Az erdőnevelési munkák során vágásos üzemmódú erdőkben elsősorban az állományok minőségi mutatóinak növelésére, átalakító üzemmódú erdőkben az erdő színtezettségének, többkorú, vegyes fafajú állományok kialakítására kell törekedni.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodási tervezési irányelvek

9.1. Az erdészeti feltáró hálózat a jelenlegi erdőgazdálkodáshoz általában megfelelő, csak az alábbi speciális esetekben szükséges azok bővítése:

- Egyes erdőtömbök megközelítése a körbeépítettségük miatt jelentősen akadályozott. A feltáró hálózat bővítése során elsősorban erdővédelmi okokból törekedni kell arra, hogy ezek az erdők is minden időben biztonságosan megközelíthetők legyenek.

- b) A szálaló és átalakító üzem módú erdők feltártságát a kisebb volumenű erdőgazdálkodási tevékenységek gazdaságos végrehajtása, valamint az erdőtalaj és a természetes újulat kímélete érdekében javasolt növelni, elsősorban sűrűbb közelítőnyom-hálózat kialakításával.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak az erdőtervezési körzet területén április 1-től augusztus 31-ig tart.

11.2. Hóvirág (*Galanthus nivalis*) jelentős állományának élőhelyéül szolgáló erdőben fakitermelés csak február 15-ig végezhető.

11.3. A fokozottan védett homoki kikerics (*Colchicum arenarium*) élőhelyén, Kamaraerdő erdőszegélyében, a fahasználati munkák csak október 1-ét követően kezdhetők meg.

12. A kizárólagos állami tulajdonú erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

12.1. Tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető:

- a) természetes, természet szerű valamint származék erdőben, amennyiben az idős erdőnek megfelelő főfajjal az természetes úton, magról nem újítható fel (például elegyes vagy elegyetlen égeres, hazai nyaras illetve hazai fűzes faállomány típusú erdők),
- b) a termőhelynek nem megfelelő faállomány típusú származék erdőben, amennyiben abban a véghasználatához kapcsolódóan erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például elegyes vagy elegyetlen gyertyános, juharos, kőrises illetve hársas faállomány típusú erdők), valamint
- c) az átmeneti és kultúrerdőkben valamint a faültetvényekben.

2. melléklet a 96/2011. (X. 17.) VM rendelethez

1. A körzet neve

Pilisi-Visegrádi erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzet erdeinek jelentős része természetvédelmi oltalom alatt áll, valamint kiemelt idegenforgalmi térségként jelentős közjóléti funkciókat tölt be. A körzeti erdőtervezés elsődleges célja ennek megfelelően azon erdőgazdálkodási tevékenységek meghatározása, amelyek a környezet és természetvédelmi, valamint a közjóléti szempontok érvényre juttatását is fokozottan szolgálják.

A körzetben folyó erdőgazdálkodás tekintetében – különösen az állami tulajdonban álló, és nem gazdasági elsődleges rendeltetésű erdőkben – a faanyagtermelés csak az előbbi szempontoknak alárendelt cél lehet. Az erdőtervezés és az erdőgazdálkodás során emiatt ezekben az erdőkben fokozottabban törekedni kell az őshonos fajokból álló, és a természeteshez közelálló szerkezetű erdők kialakítására, az erdők természetes úton való felújítására, valamint az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Az erdő fenntartható erdőgazdálkodási tevékenység jellemzői alapján egységes kezelhetősége szempontjából irányadó legnagyobb terület nagyságot meghaladó területű, vagy a faállomány-, termőhelyi-, tulajdon- illetve erdőgazdálkodási viszonyok alapján jelentősen eltérő részterületekből álló erdőrészeteket lehetőség szerint a természetben jól fellelhető határok mentén kell megosztani.

3.2. A 0,5 hektárnál kisebb területű erdőrészetek kialakítását, valamint önálló erdőrészetként történő megtartását kerülni kell.

3.3. Szálaló vagy átalakító üzem módú erdőben nagyobb területű erdőrészetek, erdőtömbök kialakítására kell törekedni.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. Folyamatos erdőborítást, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódot kiemelt védelmi vagy közjóléti célból, illetve az erdőgazdálkodó erre irányuló szándéka esetén lehet tervezni.

4.2. Szálaló üzemmódú erdőgazdálkodás elsősorban az elegyes, rendszeres magtermő kort elért faállománnyal borított, lehetőleg vegyes korú és változatos térbeli szerkezetű erdőkben folytatható, javasoltan a természetes, természetszerű és származék erdőkből álló, nagyobb kiterjedésű, és megfelelően feltárt erdőtömbökben.

4.3. Átalakító üzemmódot kell megállapítani, illetve engedélyezni azokban az erdőkben, amelyekben az erdőgazdálkodó hosszútávon szálaló üzemmódban kíván gazdálkodni, de az erdő faállomány-viszonyai a szálaló üzemmódba sorolást még nem teszik lehetővé.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.2.1. Az erdőgazdálkodás során biztosítani kell az erdők természetességi állapotának és értékes génállományának fenntartása, illetve a lehetőség szerinti javítása, bővítése, a védett és fokozottan védett növények és állatok élőhelyének védelme, valamint az erdő által meghatározott tájképi értékek megőrzése érdekében szükséges intézkedéseket.

5.2.2. Az erdőrészek kialakításánál az erdőtípus-határokat is szem előtt kell tartani.

5.2.3. Az erdőneveléseket a termőhelynek az intenzíven terjedő elegyfajok (például zöld juhar, bálványfa) teljes mértékű visszaszorítását célzó erélyekkel kell megtervezni.

5.2.4. A sekély termőrétegű karsztbokorerdőkben és törmeléklejtő-erdőkben a védelmi célok függvényében, továbbá a hozamvizsgálat eredményeinek, a természetes felújítás követelményeinek és az erdő egészségi állapotának figyelembe vételével a vágásérettségi szakasz felső határát megközelítő vágásérettségi kort kell tervezni, vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódot kell megállapítani.

5.2.5. A világon egyedül a Szénás-hegycsoporton található pilisi len (*Linum dolomitikum*) egyedszámának és populációjának oltalma érdekében az erdőgazdálkodási tevékenységek tervezése során a természetvédelmi szempontoknak eleget kell tenni, így többek között a Kis-Szénás erdőrezervátum magterületén biztosítani kell a természetes ökológiai folyamatok zavartalan érvényesülését.

5.2.6. Az erdőszerkezet-átalakítások tervezését az alábbi szempontok figyelembe vételével kell elvégezni:

- a) A nemes nyáras és az intenzíven terjedő fajokból álló, egyéb kemény lombos faállománytípusú erdőket (például zöld juhar, bálványfa főfajájú erdők) a soron következő erdőfelújítás során át kell alakítani a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos fajokból álló erdőkké.
- b) A fenyvesek szerkezetátalakítását elsősorban a természetes folyamatokra alapozva, több tervezési ciklus alatt kell végrehajtani.
- c) Az akácok szerkezetátalakítását ütemezetten kell előírni. Az erdőszerkezet átalakítást első menetben azokban az erdőkben kell elvégezni, ahol a szomszédos, őshonos faállománytípusú erdőt az akác intenzív terjedése veszélyezteti. Egyéb esetben az erdőszerkezet átalakítását a soron következő erdőfelújítás során az őshonos elegyfajok (például madárcseresznye, mezei juhar) kíméletével, és elegyítésével elő kell segíteni, valamint a körzeti erdőtervben alternatív erdőfelújítási lehetőségként célszerű betervezni, de kötelezettséggént nem kell előírni.

5.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. Az erdőtervezés során biztosítani kell a kedvező természetvédelmi helyzetű, közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelyek kiterjedésének, szerkezetének, fajkészletének megőrzése, illetve lehetőség szerinti fejlesztése, valamint a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusokhoz kötődő, fában fejlődő bogárfajok, és az erdőségélyekben, tisztásokon előforduló bíboros sallangvirág állományainak hosszú távú fennmaradása érdekében szükséges intézkedéseket.

5.3.2. A kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusokba – lejtők és sziklatörmelékek Tilio-Acerion erdői (9180), pannon gyertyános-tölgyesek kocsánytalan tölgy (*Quercus petraea*) és gyertyán (*Carpinus betulus*) fajokkal (91G0), valamint pannon molyhos tölgyesek (91H0) – tartozó erdők esetében az erdőgazdálkodási tevékenységeket olyan módon kell megtervezni, hogy a folyamatos erdőborításból fakadó ökológiai előnyök minél nagyobb mértékben érvényesüljenek.

5.3.3. A kedvező természetvédelmi helyzetű, közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelyek esetében a vágásérettségi kort a védelmi célok függvényében, továbbá a hozamvizsgálat eredményeinek, a természetes felújítás követelményeinek és az erdő egészségi állapotának figyelembe vételével a vágásérettségi szakasz felső határához közelítve kell meghatározni.

5.3.4. A kék pattanóbogár (*Limoniscus violaceus*) életteréről szolgáló talajszintű faüregek folyamatos jelenlétének biztosítása érdekében egyes idősebb, sarj eredetű tölgyes, illetve elegyes tölgyes erdők véghasználatának elhalasztása válhat szükségessé.

5.3.5. Az erdőneveléseket a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen elegyfajok – különös tekintettel az intenzíven terjedő fajok – visszaszorítását célzó erélyekkel kell megtervezni. A fekete és erdei fenyves főfafajú erdőkben a nevelővágások tervezése során emellett kiemelt figyelmet kell fordítani az őshonos lombos fafajok előretörésének elősegítésére.

5.3.6. Intenzíven terjedő fafajokkal – akác kivételével – erdősítés nem írható elő még elegyfajként sem.

5.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.2.1. Az erdőnevelési tevékenységek végrehajtása során törekedni kell az intenzíven terjedő elegyfajok (például zöld juhar, bálványfa) teljes mértékű visszaszorítására.

6.2.2. A feketefenyő főfafajú erdőkben a faállományok csoportos gyérítésével, megbontásával elő kell segíteni az őshonos, lombos fafajok térfoglalását, valamint a sziklakibúvások felszabadításával a korábbi sziklagyepek visszatelepülését.

6.2.3. A véghasználat és az erdőfelújítás végrehajtása során az erdészeti tájban őshonos fajokból álló cserjeszintet legalább olyan mértékben meg kell hagyni, hogy ismételt kialakulásának feltételei biztosítottak legyenek.

6.2.4. A fakitermelések során az erdőségelyeket lehetőség szerint meg kell hagyni.

6.2.5. A véghasználatok végrehajtása során a 8. pontban megfogalmazott elvárások szerint hagyásfákat, illetve hagyásfa csoportokat kell visszahagyni a területen.

6.2.6. A fakitermelések során változatos méretű, álló és fekvő holtfát, illetve azok kialakulásának elősegítése céljából kitermelt faanyagot kell visszahagyni a területen.

6.2.7. Revírfoglalási, szaporodási és utódnevelési időszakban a fokozottan védett madarak fészke körül 100 m sugarú körben erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.

6.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. A véghasználatok során a 8. pontban megfogalmazott elvárások szerint hagyásfákat, illetve hagyásfa csoportokat kell visszahagyni a területen.

6.3.2. A közösségi jelentőségű, enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0) véghasználatok során törekedni kell a kisterületű, mozaikos elhelyezkedésű vágásterületek kialakítására.

6.3.3. A közösségi jelentőségű, fában fejlődő bogárfajok – például szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), kék pattanóbogár (*Limoniscus violaceus*), havasi cincér (*Rosalia alpina*), skarlátbogár (*Cucujus cinnabarinus*), gyászscincér (*Morimus funereus*) –, és a közösségi jelentőségű denevérfajok állományainak megőrzése érdekében a fakitermelések végrehajtása során egyenletes eloszlásban böhöncös, odvas faegyedeket, valamint álló és fekvő holtfát kell visszahagyni a területen.

6.3.4. Az erdőnevelések végrehajtása során a termőhelynek nem megfelelő, vagy az erdészeti tájban nem őshonos elegyfajokat – különös tekintettel az intenzíven terjedő fajokat – vissza kell szorítani. A fekete és erdei fenyves főfafajú erdőkben a megfelelő csoportos jellegű gyérítési módszerek alkalmazásával elő kell segíteni az őshonos lombos fafajok előretörését.

6.3.5. A kedvező természetvédelmi helyzetű, kiemelt közösségi jelentőségű erdei élőhelytípusok esetében – lejtők és sziklatörmelékek Tilio-Acerion erdői (91B0), pannon gyertyános-tölgyesek kocsánytalan tölgy (*Quercus petraea*) és gyertyán (*Carpinus betulus*) fafajokkal (91G0), valamint pannon molyhos tölgyesek (91H0) – a véghasználat és az erdőfelújítás során a cserjeszintet legalább olyan mértékben meg kell hagyni, valamint a cserjeszint többi részének átmeneti eltávolítását olyan módon kell végrehajtani, hogy az őshonos cserjefajokból álló cserjeszint ismételt kialakulásának feltételei biztosítottak legyenek.

6.3.6. A díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) élőhelyén biztosítani kell a folyamatos erdőszegély kialakulását és fennmaradását.

6.3.7. Az erdőgazdálkodási tevékenységek során a fokozottan védett magyar vadkörte (*Pyrus magyarica*) egyedeit a további életlehetőségeik biztosításával is védeni kell.

6.3.8. A nagy kiterjedésű, egykorú és kevés fafajból álló erdők esetében az erdőgazdálkodás segítse elő az erdő lombkorona-, cserje- valamint lágyszárú szintjében faji, életkori, és szerkezeti változatosság növekedését.

6.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A vágásos és átalakító üzemmódban kezelt, gazdasági rendeltetésű erdőkben tervezhető előhasználati erélyek

Faállománytípus	Előhasználati mód	m ³ /ha	
		min.	max.
Nemes nyáras	Törzskiválasztó gyérítés	15	80
Egyéb faállománytípus	Törzskiválasztó gyérítés	15	40
	Növedékfokozó gyérítés	20	70

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Az erdőneveléseket olyan erélyekkel kell tervezni, hogy az erdő záródása ne csökkenjen az erdőfelújítási kötelezettséget keletkeztető mérték alá.

7.2.2. Vegyes záródású erdőben indokolt lehet az erdőnevelések részterületenként eltérő eréllyel való tervezése. A részterületek elhelyezkedését a töréspontok legalább 5 méter pontosságú EOY koordinátáin alapuló, 1:10000 méretarányú térképvázlaton kell ábrázolni, amely térképvázlatot az erdőtervhez is mellékelni kell.

7.2.3. A körzeti erdőterv érvényességi idejére tisztítást legfeljebb két alkalommal, gyérítéseket – a faültetvények kivételével – legfeljebb egy alkalommal lehet tervezni.

7.2.4. Faültetvényekben erdőnevelésként csak törzskiválasztó gyérítést lehet tervezni.

7.2.5. Kiemelt közjóléti, vagy természetvédelmi cél (például az intenzíven terjedő fajok visszaszorítása, természetes állományszerkezet kialakítása) elérése érdekében, továbbá balesetveszély, illetve főleg lakott területek, műtárgyak mellett egyéb káresetek elhárítása érdekében – a tervidőszak alatt esetleg többszöri visszatéréssel – egyéb termelés is tervezhető.

7.2.6. Egészségügyi termelés előhasználati korú erdőkben – az erdőben visszamaradó holt faanyag mennyiségének növekedése érdekében – csak az egészséges egyedekre is veszélyt jelentő (fertőző) károsítások esetén tervezhető.

7.2.7. Az erdőneveléseket úgy kell tervezni, hogy azok elősegítsék az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen fafajok visszaszorítása mellett a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos elegyfajok (például vadgyümölcs fafajok) megőrzését.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természetvédelmi	Egyéb védelmi
	elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
Bükkösök	100–140	110–160	100–180	100–150
Gyertyános tölgyesek	90–130	100–160	100–160	90–140
Kocsányos tölgyesek; kocsánytalan tölgyesek	90–120	90–160	90–160	90–140
Cseresek	80–100	80–160	80–110	90–110
Kőrisesek	70–120	90–160	90–120	70–120
Gyertyánosok; hársasok	70–90	90–160	70–110	80–110
Égeresek	90–120	90–120	90–130	90–130
Hazai nyárasok	40–80	40–100	40–100	40–80
Nemes nyárasok	15–25	15–45	15–30	15–30
Akácosok	25–40	35–100	35–65	35–60
Egyéb lombosok	20–100	20–120	20–120	20–100
Fenyvesek	40–75	70–120	40–75	40–100

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

Véghasználat módja	hektár
tarvágással érintett	1980
fokozatos felújítógátás és szálalógátás tervezett redukált területe	
Összesen	1980

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. A nagy, összefüggő, egykorú erdőtömbök újbóli kialakulásának elkerülése érdekében a véghasználatokat megfelelő térbeli és időbeli ütemezéssel kell megtervezni.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. Az előhasználatok végrehajtása során az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen elegyfajok visszaszorítása mellett elő kell segíteni a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos, értékes elegyfajok (például vadgyümölcs fajok) további fejlődését.

8.2. A kiemelt közjóléti funkciójú erdőkben végzett előhasználatok során – egyéb eltérő rendelkezés hiányában – a nem intenzíven terjedő, kiemelt esztétikai értékű, idegenhonos fa és cserjefajok (például fenyők) szálsankénti elegyben visszahagyhatók.

8.3. A véghasználatok során hagyásfákat, hagyásfa csoportokat lehetőség szerint őshonos fajokból, idősebb, de még állékony, illetve böhöncös, odvas faegyedekből kell kijelölni úgy, hogy a 2,0 hektárnál nagyobb végvágott vagy tarvágott területen lehetőleg 0,1–0,3 hektár területű hagyásfa csoportok, egyéb esetekben hagyásfák maradjanak vissza, egyenletes térbeli elhelyezkedésben. A hagyásfa csoportokat javasolt úgy kialakítani, hogy azok a természetvédelmi vagy közjóléti jelentőségű, pontszerű objektumokat (például fokozottan védett madár fészke, forrás, barlang bejárata, erdei emlékmű vagy közjóléti objektum, berendezés) is tartalmazzák. A hagyásfa csoportokban található holtfát vissza kell hagyni a területen. A hagyásfák, hagyásfacsoportok a későbbiekben csak különleges esetben (például veszélyelhárítás) termelhetők ki, és a faanyagukat javasolt holt faanyagként a területen hagyni.

8.4. Revírfoglalási, szaporodási és utódnevelési időszakban a védett ragadozó madarak lakott fészke körül 100 m sugarú körben erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodási tervezési irányelvek

9.1. Az erdészeti feltáró hálózatot elsősorban a szálaló és átalakító üzemmódú erdőgazdálkodással érintett erdőkben javasolt bővíteni.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

10.1. Terepi anyagmozgatást és faanyag készletezését védett és közösségi jelentőségű jelölő növényfajok élőhelyeül szolgáló tisztásokon, gyepeken nem, vagy legfeljebb fagyott talajviszonyok mellett, időszakosan szabad végezni.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak április 1-től augusztus 31-ig tart.

11.2. Hóvirág (*Galanthus nivalis*) jelentős állományának élőhelyeül szolgáló erdőben fakitermelés csak február 15-ig végezhető.

12. A kizárólagos állami tulajdonú erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

12.1. Tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- természetes, természetszerű valamint származék erdőben, amennyiben az idős erdőnek megfelelő főfafajjal az természetes úton, magról nem újítható fel (például elegyes vagy elegyetlen égeres, hazai nyaras illetve hazai fűzes faállománytípusú erdők),
- a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, amennyiben abban a véghasználatához kapcsolódóan erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például elegyes vagy elegyetlen gyertyános, juharos, kőrises illetve hársas faállománytípusú erdők), valamint
- az átmeneti és kultúrerdőkben valamint a faültetvényekben.

3. melléklet a 96/2011. (X. 17.) VM rendelethez

1. A körzet neve:

Kab-hegyi erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzetben található állami tulajdonú erdők nagy része honvédelmi elsődleges rendeltetésű. Emellett a körzet erdeinek közel fele védett, vagy fokozottan védett területen található, illetve a Natura 2000 hálózat részeként kijelölésre került, a települések belterületén és közvetlen környezetében található erdők pedig jelentős településvédelmi és közjóléti funkciót töltenek be.

Az erdőtervezés és az erdőgazdálkodás során emiatt kiemelt figyelmet kell fordítani a honvédelmi, a környezet- és természetvédelmi, valamint a közjóléti szempontok érvényesülésére.

Nagy körültekintést igényel továbbá az erdőtervezés során az elmúlt évek rendkívüli időjárási viszonyai következtében fellépő erdőkárok helyreállítási feladatainak megtervezése, különös tekintettel arra, hogy a körzet erdeinek koreloszlása jelentős mértékben az idős erdők irányába tolódott el.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Az erdő fenntartható erdőgazdálkodási tevékenység jellemzői alapján egységes kezelhetősége szempontjából irányadó legnagyobb területnagyságot meghaladó területű, vagy a faállomány-, termőhelyi-, tulajdon- illetve erdőgazdálkodási viszonyok alapján jelentősen eltérő részterületekből álló erdőrészeteket lehetőség szerint a természetben jól fellelhető határok mentén kell megosztani.

3.2. Az egymással határos kizárólagosan állami és egyéb tulajdonú erdőket, valamint az egymáshoz nem csatlakozó erdőfoltokat külön erdőtagba kell sorolni.

3.3. Az egyes erdőbirtokossági társulások kezelésében lévő területeket lehetőség szerint külön erdőtagba kell sorolni.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód megállapítására

- a) a gyenge fatermőképességű, de a termőhelynek megfelelő fafajokból álló erdőkben,
- b) a közepes vagy jó fatermőképességi csoportba tartozó erdőkben, amennyiben a terepviszonyok a bennük folytatandó gazdálkodást nagymértékben korlátozzák, valamint
- c) a védelmi célok függvényében a kiemelt közösségi jelentőségű jelölő faj, továbbá védett illetve fokozottan védett faj jelentős állományának élőhelyeként szolgáló erdőkben

kerülhet sor, amennyiben az hosszútávon fenntartható stabilitású, valamint önfelújulásra képes.

4.2. Fenyves - a gyenge termőhelyen álló, hosszú távon is megfelelő stabilitású fekete és erdei fenyvesek kivételével -, akácos, és nemes nyáras faállománytípusú erdőkben faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód nem állapítható meg.

4.3. Szálaló üzemmódú erdőgazdálkodás elsősorban az elegyes, rendszeres magtermő kort elért faállománnyal borított, lehetőleg vegyes korú és változatos térbeli szerkezetű erdőkben folytatható, javasoltan a természetes, természetszerű és származék erdőkben álló, nagyobb kiterjedésű, és megfelelően feltárt erdőtömbökben.

4.4. Átalakító üzemmódot kell megállapítani, illetve engedélyezni azokban az erdőkben, amelyekben az erdőgazdálkodó hosszútávon szálaló üzemmódban kíván gazdálkodni, de az erdő faállomány-viszonyai a szálaló üzemmódba sorolást még nem teszik lehetővé.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

5.1.1. A közjóléti rendeltetésű erdőkre vonatkozó irányelvek a kísérlet céljából fenntartott közjóléti rendeltetésű erdőkre nem alkalmazhatóak, hiszen azokban a kísérlethez igazított erdőkezelést kell folytatni.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.2.1. Az erdőtervezés során figyelemmel kell lenni a természetvédelmi célkitűzésekre, ezen belül biztosítani kell az erdők természetességi állapotának és értékes génállományának fenntartása, illetve lehetségszerű javítása, bővítése, a védett és fokozottan védett növények és állatok élőhelyének védelme, valamint az erdő által meghatározott tájképi értékek megőrzése érdekében szükséges intézkedéseket.

5.2.1. Az erdőszerkezet-átalakítások tervezését az alábbi szempontok figyelembe vételével kell elvégezni:

- a) A jelenleg elsődleges természetvédelmi rendeltetésű Öcs 21A jelű erdőrészletben a terület művelési ágának és rendeltetésének felülvizsgálatáig véghasználatot és erdőszerkezet-átalakítást nem kell tervezni.
- b) Az Úrkút 45A jelű erdőrészletben (védett természeti területen elhelyezkedő, elegyetlen feketefenyő faállománytípusú erdő, ahol a természetvédelmi cél az Úrkúti Őskarszt védelme) az erdőszerkezet-átalakítást talaj- és természetvédelmi szempontból nem kell megtervezni.
- c) A Magas-Bakonyi Tájvédelmi Körzet területén, a Szentgál 76–77 tagokban található lucfenyvesek erdőszerkezet-átalakítását a körzeti erdőterv érvényességi ideje alatt meg kell kezdeni. Ennek érdekében alacsonyabb vágásérettségi kort kell meghatározni, véghasználatként pedig kis területű tarvágásokat kell tervezni azokban.

5.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. Az erdőtervezés során biztosítani kell a kedvező természetvédelmi helyzetű, közösségi jelentőségű illetve kiemelt közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelytípusok – pannon molyhos tölgyesek (91H0), szubmontán és montán bükkösök (9130), a Cephalanthero-Fagion közép európai sziklai bükkösei mészkövön (9150), pannon gyertyános-tölgyesek kocsánytalan tölgy (*Quercus petraea*) és gyertyán (*Carpinus betulus*) fafajokkal (91G0), valamint pannon cseres-tölgyes (91M0) – kiterjedésének, szerkezetének, fajkészletének, természetességi állapotának megőrzése, illetve lehetőség szerinti javítása, bővítése érdekében szükséges intézkedéseket.

5.3.2. A Natura 2000 elsődleges rendeltetésű erdőkben törekedni kell az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására. Ezt a védelmi célok, és az erdő természeti állapota függvényében magasabb vágásérettségi kor meghatározásával, hosszabb véghasználati időszakú fokozatos felújítógátás, vagy szálalógátás alkalmazásával, a tarvágás végrehajtásának térbeli és időbeli tagolásával, illetve folyamatos erdőborítást, vagy az arra való áttérést szolgáló üzemmódú erdőgazdálkodással lehet elérni.

5.3.3. A hozamvizsgálat és a véghasználatok tervezése során törekedni kell arra, hogy a nagyobb, összefüggő Natura 2000 területeken, vagy azok környezetében a jelölő erdőtársulás típusokból mindig legyen idős erdő. Amennyiben a korosztályviszonyok ezt nem teszik lehetővé, akkor az idős erdők véghasználatát során hagyásfa csoportokat kell visszahagyni.

5.3.4. A sekély talajú, meredek lejtőkön kialakult, közösségi jelentőségű, Cephalanthero-Fagion közép európai sziklai bükkös mészkövön (9150) és a kiemelt jelentőségű pannon molyhos tölgyes (91H0) élőhelytípusba tartozó erdők esetében a védelmi célok függvényében, továbbá a hozamvizsgálat eredményeinek, a természetes felújítás követelményeinek és az erdő egészségi állapotának figyelembe vételével törekedni kell a vágásérettségi szakasz felső határát megközelítő vágásérettségi kor meghatározásával a fahasználatok gyakoriságának csökkentésére, illetve a faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód megállapításával azok teljes elhagyására (például Északi Bakony – HUBF30001 és Papod és Miklád – HUBF20002 Natura 2000 területeken).

5.3.5. Az erdőneveléseket a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen elegyfajok – különös tekintettel az intenzíven terjedő fajok – visszaszorítását célzó erélyekkel kell megtervezni.

5.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

5.4.1. Több védelmi rendeltetés fennállása esetén arra kell törekedni, hogy a megfelelő prioritások szem előtt tartásával minden védelmi rendeltetés érvényesüljön.

5.4.2. Talajvédelmi rendeltetésű erdők tervezése során az alábbi szempontokat figyelembe kell venni:

- Gyengébb termőhelyi adottságok esetén a nevelővágásokat mérsékelt eréllyel kell megtervezni.
- A természetes felújulás illetve felújítás feltételeinek megléte esetén az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására kell törekedni.
- A szükségessé váló erdőszerkezet-átalakításokat a több lépcsőben történő megvalósítás lehetőségének biztosításával – a véghasznált faállomány nehezen visszaszorítható fafajait is tartalmazó, elegyes célállománytípusok előírásával – kell előírni.
- A meredek lejtésű területek talajának védelme érdekében a fakitermeléseket térben és időben szükség szerint tagolva kell megtervezni.

5.4.3. Mezővédő erdőkben a nevelővágásokat a jellemző erdőszerkezet és megtartása, valamint az elegyesség fenntartása mellett kell megtervezni.

5.4.4. Vízvédelmi és településvédelmi rendeltetésű erdőkben törekedni kell az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására. Ennek megvalósulását vágásos üzemmód esetén magasabb vágásérettségi kor meghatározásával, hosszabb véghasználati időszakú fokozatos felújítógátás, vagy szálalógátás alkalmazásával, illetve a tarvágás végrehajtásának térbeli és időbeli tagolásával lehet elérni.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.2.1. A fakitermeléseket a védett természeti terület természetvédelmi célkitűzéseinek figyelembe vételével kell végrehajtani.

6.2.2. A véghasználatok során a 8. pontban megfogalmazott elvárások szerint hagyásfákat, illetve hagyásfa csoportokat kell visszahagyni a területen.

6.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. A véghasználatok során a 8. pontban megfogalmazott elvárások szerint hagyásfákat, illetve hagyásfa csoportokat kell visszahagyni a területen.

6.3.2. Az erdőnevelések végrehajtása során a termőhelynek nem megfelelő, vagy az erdészeti tájidegen elegyfajokat – különös tekintettel az intenzíven terjedő fajokat – vissza kell szorítani.

6.3.3. A közösségi jelentőségű, fában fejlődő bogárfajok – például szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), havasi cincér (*Rosalia alpina*), gyász cincér (*Morimus funereus*), skarlátbogár (*Cucujus cinnabarinus*) –, és közösségi jelentőségű denevérfajok – a nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*), a közönséges denevér (*Myotis myotis*), valamint a nagyfülű denevér (*Myotis bechsteinii*) – védelme érdekében a fakitermelések végrehajtása során megfelelő mennyiségű idős, böhöncös faegyedet, és holt faanyagot kell visszahagyni a területen, lehetőség szerint tömbösítve, hagyásfa csoportokat alkotva.

6.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

6.4.1. A mezővédő erdőkben az erdőgazdálkodási tevékenységek végrehajtása során a szomszédos mezőgazdasági területek kezelőjének szempontjait is érvényesíteni kell.

6.4.2. A közutak menti műtárgyvédelmi rendeltetésű erdők tarvágását – amennyiben az elengedhetetlen – csak a hóvédművek előzetes kihelyezése után lehet elvégezni.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A vágásos és átalakító üzemmódban kezelt, gazdasági rendeltetésű erdőkben tervezhető előhasználati erélyek

Fafajok	Előhasználati módok			
	Törzskiválasztó gyérités		Növedékfokozó gyérités	
	min.	max.	min.	max.
	m ³ /ha*			
Tölgyek	10	45	30	70
Cser	15	45	35	70
Bükk	15	55	45	100
Gyertyán	20	45	40	70
Akác	10	35	30	50
Egyéb keménylomb	20	50	40	80
Nemes nyárok	25	55	45	70
Hazai nyárok	20	45	30	55
Égerek	20	50	35	80
Egyéb lágylomb	15	50	40	60
Erdeifenyő	20	40	40	60
Feketeftenyő	20	45	40	65
Lucfenyő	25	50	45	75
Egyéb fenyő	20	50	45	75

* A táblázat értékeitől az állományok aktuális egészségi és állományszerkezeti állapota alapján indokolt esetben el lehet térni.

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Az átalakító üzemmódú erdőkben jó termőhelyeken a maximális m³/ha értékek (lásd a fenti táblázatot) 150%-a is tervezhető.

7.2.2. A lomb elegyes fenyvesekben a nevelővágások során a lombos fafajokat (elegyedés módjától függően) csak mérsékelt eréllyel kell tervezni.

7.2.3. A nagy tőszámú, megfelelő záródású fenyő állományokban az előhasználati erélyek a megadott felső értékek közelében, esetenként azon felül is tervezhetők. A beteg fenyvesekben, különösen lecsökkent záródás esetén nagyobb erélyű egészségügyi termelés tervezése indokolt.

7.2.4. Akácós állományokban a nevelővágások során az egyéb lombos fafajokat (a záródás függvényében) csak mérsékelt eréllyel lehet tervezni.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természetvédelmi	Egyéb védelmi
Bükkösök	90–120	100–150	100–150	90–140
Gyertyános-bükkösök	100–120	100–150	100–150	100–140
Kőrises-bükkösök	100–120	100–150	100–160	100–140
Egyéb lomb elegyes-bükkösök	90–120	100–150	100–200	90–140
Cseres-gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	90–120	90–120	100–140	90–140
Kocsánytalan tölgyesek	100–120	100–120	100–130	100–130
Cseres-kocsánytalan tölgyesek	90–110	90–110	90–130	90–130
Cseres-kocsányos tölgyesek	90–110	90–110	100–150	90–140
Cseresek	80–90	90–120	80–130	80–130
Kocsánytalan tölgyes-cseresek	80–95	90–130	80–130	80–130
Molyhos tölgyes-cseresek	–	90–150	90–150	90–150
Egyéb lomb elegyes-cseresek	80–90	90–120	90–130	80–130
Feketefenyves-cseresek	80–95	90–120	80–100	80–120
Virágos kőrises-molyhos tölgyesek	–	100–180	100–180	100–180
Cseres-molyhos tölgyesek	–	100–150	100–150	100–150
Akácosok	35–40	40–50	40–50	40–60
Egyéb lomb elegyes-akácosok	35–45	40–50	40–60	40–60
Gyertyánosok	70–95	80–120	70–100	70–100
Elegyes-gyertyánosok	80–95	80–130	80–100	80–110
Elegyes-kőrisesek	80–90	90–120	90–110	80–110
Egyéb kemény lombosok	70–90	80–130	90–110	70–100
Nemes nyárasok	25–35	–	30–50	30–50
Mézgás égeresek	60–75	60–80	60–80	60–80
Elegyes-mézgás égeresek	60–75	60–80	60–80	60–80
Elegyes-hársasok	80–100	80–100	80–100	80–100
Egyéb lágy lombosok	40–80	50–80	40–80	50–80
Erdeifenyvesek	60–70	60–80	60–90	60–90
Feketefenyvesek	60–70	70–90	80–110	70–100
Cseres-feketefenyvesek	60–80	70–90	80–110	80–110
Egyéb lomb elegyes feketefenyvesek	60–80	70–90	80–110	80–110
Lucfenyvesek	50–70	50–70	50–80	50–80
Vörösfenyvesek	80–100	80–100	80–100	80–100

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

Véghasználat módja	hektár
tarvágással érintett terület	250
fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás tervezett redukált területe	2 250
Összesen	2 500

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a) a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen fajokból álló, így különösen az akácos, elegyetlen erdei- és feketefenyves, lucfenyves, vörösfenyves, egyéb fenyves, valamint nemes nyaras faállománytípusú erdőben,
- b) a természetes mag eredetű felújításra alkalmatlan, így különösen a hazai nyaras és fűzes faállománytípusú erdőben,
- c) a sarjzattatható állapotú, égeres faállománytípusú erdőben, valamint
- d) a kis területű erdőfolt, zárvány vagy erdősáv jellegű erdőben.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. A véghasználatok során hagyásfákat, hagyásfa csoportokat lehetőség szerint őshonos fajokból, idősebb, de még állékony, illetve böhöncös, odvas faegyedekből kell visszahagyni. Az 2,0 ha-nál nagyobb végvágott vagy tarvágott területeken lehetőleg 0,1–0,3 hektár területű hagyásfa csoportokat, egyéb esetekben hagyásfákat javasolt, egyenletes térbeli elhelyezkedésben meghagyni. A hagyásfa csoportokat javasolt úgy kialakítani, hogy azok a természetvédelmi vagy közjóléti jelentőségű, pontszerű objektumokat (például fokozottan védett madár fészke, forrás, barlang bejárata, erdei emlékmű vagy közjóléti objektum, berendezés) is tartalmazzák. A hagyásfa csoportokban található holtfat vissza kell hagyni a területen. A hagyásfák, hagyásfa-csoportok a későbbiekben csak különleges esetben (például veszélyelhárítás) termelhetők ki, és a faanyagukat javasolt holt faanyagként a területen hagyni.

8.2. A hagyásfa csoportok elhelyezkedése épüljön a felszíni formák, erdőszegélyek, vízmósások és gerincek takarására, az erózióveszélynek kitett területeken a talaj védelmére és a tájkép megtartására.

8.3. A hagyásfa csoportok térbeli kialakításakor figyelembe kell venni a már faanyagtermelést nem szolgáló erdőt, amelyek a hagyásfa csoportoktól elvárt funkciókat is szolgálják.

8.4. Több, szomszédosan elhelyezkedő, véghasználatra tervezett erdőrészlet esetén a hagyásfa csoportokat nem erdőrészletenként, hanem a véghasználatl érintett teljes erdőtömb figyelembe vételével kell kijelölni.

8.5. A véghasználatl érintett erdőrészletekben nem kell hagyásfákat vagy hagyásfa csoportokat visszahagyni az alábbi esetekben:

- a) a 3,0 hektár alatti területű, zárvány erdők véghasználata esetén,
- b) amennyiben a véghasználat során adott fafajú faegyedeket vissza kell hagyni a területen (például ha akácosok, fenyvesek esetében az egyéb lomb elegyfajokat nem tervezzük véghasználni), valamint
- c) ha az erdőrészlet véghasznált részterületeinek az összefüggőségét idős fákból álló sávokkal illetve csoportokkal kell megszakítani.

8.6. Az erdőnevelési munkák során az alábbi fafajú faegyedeket kímélni kell: berkenyék, madárcseresznye, vadalma, vadvörte, szilék, fehér nyár, szürke nyár, tiszafa.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. A szálaló és átalakító üzemmódú erdők feltártságát javasolt növelni, elsősorban a közelítőnyom-hálózat bővítésével.

9.2. Az erdészeti feltáróhálózat részét képező utakat ívesen, illetve iránytörésekkel kell csatlakoztatni az országos úthálózathoz.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

10.1. Szálaló és átalakító üzemmódú erdőből a faanyagot a visszamaradó erdő védelme érdekében – amennyiben arra mód van – kíméletes közelítésre alkalmas gép alkalmazása esetén elődarabolva, egyébként darabolva kell kiközelíteni.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak a körzetben április 1-től augusztus 31-ig tart.

12. A kizárólagos állami tulajdonú erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

12.1. A Honvédelmi Minisztérium vagyonkezelésében lévő erdőkben a körzeti erdőtervezés során figyelemmel kell lenni a honvédelemről és a Magyar Honvédségről szóló 2004. évi CV. törvény, valamint annak végrehajtási rendeletében rögzített, a Magyar Honvédség nemzeti és szövetségi védelmi feladatainak ellátására.

4. melléklet a 96/2011. (X. 17.) VM rendelethez

1. A körzet neve

Alpokaljai erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A védett természeti területek, illetve a Natura 2000 területek magas aránya, valamint a térség idegenforgalmi és turisztikai jelentősége miatt az erdőtervezés és az erdőgazdálkodás során a környezet- és természetvédelmi, valamint a közjóléti szempontok érvényesítése kiemelt cél.

Az erdők gazdasági funkcióinak érvényesítésére emiatt csak olyan módon kerülhet sor, ami a védelmi és közjóléti funkciók egyidejű érvényesülését nem akadályozza.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Az erdő fenntartható erdőgazdálkodási tevékenység jellemzői alapján egységes kezelhetősége szempontjából irányadó legnagyobb területnagyságot meghaladó területű, vagy a faállomány-, termőhelyi-, tulajdon- illetve erdőgazdálkodási viszonyok alapján jelentősen eltérő részterületekből álló erdőrészeteket lehetőség szerint a természetben jól fellelhető határok mentén kell megosztani.

3.2. A szálaló vagy átalakító üzemmódú erdőkben lehetőség szerint az átlagosnál nagyobb, 5–20 hektár területű erdőrészetek kialakítására kell törekedni.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. Egyes, alább felsorolt esetekben a védelmi és közjóléti funkciók érvényesülését a folyamatos erdőborítást, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódok alkalmazása fokozottabban biztosítja:

- települések belterületével közvetlenül érintkező természetes és természetyszerű erdőkben,
- erdészeti közjóléti létesítményekben, közjóléti rendeltetésű parkerdőkben és azok fokozottabban látogatott környezetében,
- az erdőt átszelő vagy határoló közutak melletti, 1–2 famagasságnyi sávban,
- szigetszerű erdőfoltokban,
- érzékeny élőhelyek (patak, mocsár, láp, forrás) környezetét alkotó erdőkben,
- a védelmi célok függvényében a védett és fokozottan védett fajok jelentős állományának élőhelyéül szolgáló erdőkben,
- a mezőgazdasági területek között elhelyezkedő, a termőhelynek megfelelő, az erdészeti tájban őshonos fajokból álló fasorok, facsoportok alkotta ökológiai zöldfolyosókban.

4.2. Szálaló üzemmódú erdőgazdálkodás elsősorban az elegyes, rendszeres magtermő kort elért faállománnyal borított, lehetőleg vegyes korú és változatos térbeli szerkezetű erdőkben folytatható, javasoltan a természetes, természetyszerű és származék erdőkből álló, nagyobb kiterjedésű, és megfelelően feltárt erdőtömbökben.

4.3. Átalakító üzemmódot kell megállapítani, illetve engedélyezni azokban az erdőkben, amelyekben az erdőgazdálkodó hosszútávon szálaló üzemmódban kíván gazdálkodni, de az erdő faállomány-viszonyai a szálaló üzemmódba sorolást még nem teszik lehetővé.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

5.1.1. Az állami tulajdonú parkerdőkben cél a folyamatos erdőborítást szolgáló üzemmódok minél nagyobb arányú bevezetése.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.2.1. A természetvédelmi rendeltetésű erdőkben fajokban gazdag, elegyes, lehetőség szerint többszintű és vegyes korú faállományok létesítésére és fenntartása kell törekedni, amelyek kezelése során minél inkább a természetes erdődinamikai folyamatokra kell alapozni.

5.2.2. Az erdőgazdálkodási tevékenységek tervezése során a tájléptékű mozaikosság elvét kell követni, biztosítva a (erdő)társulás-diverzitás fenntartását.

5.2.3. A Hosszú völgy erdőrezervátum magterületén a beavatkozás mellőzésével a természetes erdődinamikai folyamatok érvényesülését kell biztosítani.

5.2.4. Az erdőszerkezet-átalakítást a termőhelynek nem megfelelő vagy az erdészeti tájidegen főfafajú, véghasználatra tervezett összes erdők legalább egynegyedén indokolt tervezni.

5.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. Az erdőtervezés során biztosítani kell a kedvező természetvédelmi helyzetű, közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelyek, valamint a kiemelt közösségi jelentőségű jelölő fajok élőhelyeül szolgáló, kedvező természetvédelmi helyzetű erdőtársulások kiterjedésének, szerkezetének, fajkészletének, természetességi állapotának megőrzése, illetve lehetőség szerinti javítása, valamint a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusokhoz kötődő, fában fejlődő bogárfajok állományainak hosszú távú fennmaradása érdekében szükséges intézkedéseket.

5.3.2. A kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusként kijelölt pannon gyertyános-tölgyesek kocsánytalan tölgy (*Quercus petraea*) és gyertyán (*Carpinus betulus*) fajokkal (91G0), enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0), mészkerülő bükkösök (91I0), valamint a szubmontán és montán bükkösök (91J0) esetében törekedni kell az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására. Ezt a védelmi célok, és az erdő természeti állapota függvényében magasabb vágásérettségi kor meghatározásával, hosszabb véghasználati időszakú fokozatos felújítógátás, vagy szálalógátás alkalmazásával, 3 ha-t meghaladó területű erdőrészekben a tarvágás végrehajtásának térbeli és időbeli tagolásával, illetve folyamatos erdőborítást, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódú erdőgazdálkodással lehet elérni.

5.3.3. A hozamvizsgálat és a véghasználatok tervezése során törekedni kell arra, hogy a nagyobb, összefüggő Natura 2000 területeken, vagy azok környezetében a jelölő erdőtársulás típusokból mindig legyen idős erdő. Amennyiben a korosztályviszonyok ezt nem teszik lehetővé, akkor az idős erdők véghasználatát során hagyásfa csoportokat kell visszahagyni.

5.3.4. A kedvező természetvédelmi helyzetű, közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelyek esetében a vágásérettségi kort a védelmi célok függvényében, továbbá a hozamvizsgálat eredményeinek, a természetes felújítás követelményeinek és az erdő egészségi állapotának figyelembe vételével a vágásérettségi szakasz felső határához közelítve kell meghatározni.

5.3.5. Az erdőneveléseket a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen elegyfafajok – különös tekintettel az intenzíven terjedő fajok – visszaszorítását célzó erélyekkel kell megtervezni.

5.3.6. A kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyként kijelölt pannon gyertyános-tölgyes (91G0) erdőkben törekedni kell az erdőtársulásnak megfelelő elegyesség fenntartására.

5.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

5.4.1. Talajvédelmi rendeltetésű erdőben az erdőfelújítás sarjztatás útján is megtervezhető.

5.4.2. A mezővédő, település- és tájképvédelmi rendeltetésű erdőkben törekedni kell a folyamatos erdőborítást, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódok keretében történő erdőgazdálkodásra.

5.4.3. A honvédelmi, határrendészeti és nemzetbiztonsági rendeltetésű erdőkben az erdőgazdálkodási tevékenységek csak a védelmi funkciók megfelelő érvényesülése mellett tervezhetők.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.2.1. Az erdőgazdálkodási tevékenységek tervezése és végrehajtása során ügyelni kell a már meglévő és a kialakuló vizes élőhelyek élőlényének, különös tekintettel a kételtű fajok – például sárgahasú unka (*Bombina variegata*), pettyes götte (*Triturus vulgaris*) – megóvására.

6.2.2. A véghasználatok végrehajtása során az idős, böhönc-jellegű, korhadó, odvas, vagy pionír jellegű fákból és facsoportokból a 8. pontban megfogalmazott elvárások szerint hagyásfákat, illetve hagyásfa csoportokat kell visszahagyni a területen.

6.2.3. Az erdőgazdálkodás során a holtfa-specialista élőlények meghatározott korhadási fázishoz kötődő szüksége miatt elpusztult fák jelenlétét az erdőben térben és időben folyamatosan biztosítani kell. A holtfa mennyisége az erdőtervi időszak alatt érje el a legalább 10 m³/ha értéket.

6.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. A véghasználatok során a 8. pontban megfogalmazott elvárások szerint hagyásfákat, illetve hagyásfa csoportokat kell visszahagyni a területen.

6.3.2. A közösségi jelentőségű, fában fejlődő bogárfajok – például szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nagy hősincér (*Cerambyx cerdo*) – és denevérfajok állományainak megőrzése érdekében, különösen a kiemelt közösségi jelentőségű pannon gyertyános-tölgyesek kocsánytalan tölgy (*Quercus petraea*) és gyertyán (*Carpinus betulus*) fafajokkal (91G0) élőhelytípusokba tartozó erdőkben a fakitermelések végrehajtása során egyenletes eloszlásban böhöncös, odvas faegyedeket, valamint álló és fekvő holtfát kell visszahagyni a területen.

6.3.3. Az erdőnevelések végrehajtása során a termőhelynek nem megfelelő, vagy az erdészeti tájidegen elegyfajokat – különös tekintettel az intenzíven terjedő fajokra – vissza kell szorítani.

6.3.4. A természetes, természetszerű és származék erdőkben az erdőszegélyek kialakulására, valamint a meglévő erdőszegélyek kíméletére különös hangsúlyt kell fektetni.

6.3.5. A nagy kiterjedésű, egykorú és kevés fafajból álló erdők lombkorona-, cserje- valamint lágyszárú szintjében az erdőgazdálkodási tevékenységek végrehajtása során elő kell segíteni a faji, életkori, és szerkezeti változatosság növekedését.

6.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

6.4.1. A honvédelmi, határrendészeti és nemzetbiztonsági rendeltetésű erdőkben az erdőgazdálkodási tevékenységek csak a védelmi funkciók megfelelő érvényesülése mellett végezhetők.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A vágásos és átalakító üzemmódban kezelt, gazdasági rendeltetésű erdőkben tervezhető előhasználati erélyek

Előhasználati mód	Fafajcsoport	m ³ /ha	
		min.	max.
Törzskiválasztó gyérítés	Tölgyek	15	50
	Cser	15	50
	Bükk	15	60
	Akác	15	30
	Fenyők	15	60
Növedékfokozó gyérítés	Tölgyek	25	80
	Cser	30	70
	Bükk	30	100
	Akác	20	50
	Fenyők	25	80

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Vegyes záródású erdőben indokolt lehet az előhasználat részterületenként eltérően eréllyel való tervezése. A részterületek elhelyezkedését a töréspontok legalább 5 méter pontosságú EOV koordinátáin alapuló, 1:10000 méretarányú térképvázlaton kell ábrázolni, amely térképvázlatot az erdőtervhez is mellékelni kell.

7.2.2. A körzeti erdőterv érvényességi idejére tisztítást legfeljebb két alkalommal, gyérítéseket – a kultúrerdők és faültetvények kivételével – legfeljebb egy alkalommal lehet tervezni.

7.2.3. Egészségügyi termelés előhasználati korú erdőkben csak az 5%-ot meghaladó erélyű pusztulás vagy az egészséges egyedekre is veszélyt jelentő (fertőző) károsítások esetén tervezhető.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természetvédelmi	Egyéb védelmi
	elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
Vágásos üzemmód				
Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	90–130	110–170	110–170	100–150
Kocsánytalan tölgyesek	90–120	110–170	110–170	100–150
Cseresek	70–100	100–140	90–120	80–130
Bükkösök	80–120	100–170	90–140	100–140

Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természetvédelmi	Egyéb védelmi
	elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
Akácosok	20–40	–	–	20–50
Erdeifenyvesek	70–100	90–120	90–120	80–120
Lucfenyvesek	50–70	70–110	60–110	60–100
Átalakító üzemmód				
Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	100–130	110–170	110–170	110–170
Kocsánytalan tölgyesek	100–130	110–170	110–170	110–170
Cserések	80–120	90–140	90–140	90–140
Bükkösök	80–120	90–170	90–140	90–140
Erdeifenyvesek	80–100	80–120	80–120	90–120
Lucfenvvesek	50–80	70–110	60–100	60–90

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

Véghasználat módja	hektár
tarvágással érintett	1400
fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás tervezett redukált területe	
Összesen	1400

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- természetes erdő, természetszerű erdő vagy származék erdő természetességi állapotú erdőben, amennyiben az idős erdőnek megfelelő főfafajjal az természetes úton, magról nem újítható fel (például kocsányos tölgyes, magas kőrises, égeres, hazai nyaras, hazai fűzes, illetve fenyves faállománytípusú erdők),
- származék erdő természetességi állapotú, a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú erdőben, amennyiben abban a véghasználatához kapcsolódóan erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például elegyes vagy elegyetlen gyertyános, juharos, kőrises, illetve hársas faállománytípusú erdők), valamint
- az átmeneti erdő, kultúrerdő vagy faültetvény természetességi állapotú erdőben.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. A 2,0 hektár feletti területű, természetes, természetszerű vagy származék erdőkben – különösen az átalakító üzemmódú erdőkben – végzett véghasználatok során hagyásfa csoportokat, esetleg hagyásfákat kell visszahagyni, melyeket már a bontóvágások során ki kell jelölni.

8.2. A véghasználatok során hagyásfákat, hagyásfa csoportokat lehetőség szerint őshonos fafajokból, idősebb, de még állékony, illetve böhöncös, odvas faegyedekből kell kijelölni úgy, hogy a 2,0 hektárnál nagyobb végvágott vagy tarvágott területen lehetőleg 0,1–0,3 hektár területű hagyásfa csoportok, egyéb esetekben hagyásfák maradjanak vissza, egyenletes térbeli elhelyezkedésben. A hagyásfa csoportokat javasolt úgy kialakítani, hogy azok a természetvédelmi vagy közjóléti jelentőségű, pontszerű objektumokat (például fokozottan védett madár fészke, forrás, barlang bejárata, erdei emlékmű vagy közjóléti objektum, berendezés) is tartalmazzák. A hagyásfa csoportokban található holtfát vissza kell hagyni a területen, de a faanyag termelést szolgáló erdőrészekben a különösen értékes faegyedek 20%-os mértékig kitermelhetők. Ezen felül a hagyásfák, hagyásfacsoportok a későbbiekben csak különleges esetben (például veszélyelhárítás) termelhetők ki, és a faanyagukat javasolt holt faanyagként a területen hagyni.

8.3. Átalakító üzemmódú erdők véghasználatára során az Evt-ben meghatározott mértékig hagyásfát, illetve hagyásfa csoportot kell visszahagyni a területen.

8.4. Álló holtfa visszahagyása a turista útvonalaktól legalább egy fahossznyi távolságban történhet.

8.5. Az erdőnevelési munkák során a házi berkenye, a madárberkenye, a barkócaberkenye, a madárcseresznye, a rezgőnyár, a kecskefűz, a kislevelű hárs, a nagylevelű hárs, a hegyi szil, a vadkörte, egyéb vadgyümölcs faegyedeket lehetőség szerint kímélni kell.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. A meglévő utak állapota indokolja azok folyamatos karbantartását és javítását.

9.2. A szálaló és átalakító üzemmódú erdők feltártságát javasolt növelni, elsősorban sűrűbb közelítőnyom-hálózat kialakításával.

9.3. Az erdészeti feltáró hálózat fenntartását és bővítését a természetvédelmi szempontok lehetőségek szerinti figyelembevételével kell elvégezni.

9.4. Az erdészeti magánutak esetében a terepen és a nyilvántartásokban egyértelművé kell tenni, hogy melyek vannak a közforgalom előtt megnyitva.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak a véghasználatokat tekintve április 1-től augusztus 31-ig tart.

11.2. A vegetációs időszak a véghasználaton kívüli egyéb erdőgazdálkodási tevékenységeket illetően április 1-től július 31-ig tart.

12. A kizárólagos állami tulajdonú erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

12.1. Állami tulajdonú erdőkben a tervezhető véghasználati terület nem lehet több a jelenlegi hozami terület 110%-ánál, illetve a tervezett véghasználati fakészlet – az egészségügyi termelések nélkül – a folyónövedéket legfeljebb 5%-kal haladhatja meg.

5. melléklet a 96/2011. (X. 17.) VM rendelethez

1. A körzet neve:

Gyöngyös – Pinka menti erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzetben meghatározó a gazdasági rendeltetésű erdők aránya, így az erdőtervezés és az erdőgazdálkodás során elsődlegesen a gazdasági szempontokat lehet és célszerű figyelembe venni. A települések – különösen a városok – belterületével határos erdők ugyanakkor a rendeltetéstől függetlenül jelentősebb közjóléti funkciókat töltenek be, és számottevő a Natura 2000 hálózata kijelölt erdők részaránya is. Ezekben az erdőkben az erdei haszonvételekre csak úgy kerülhet sor, hogy egyúttal a környezet- és természetvédelmi, valamint a közjóléti szempontok is érvényesítésre kerüljenek.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Az erdő fenntartható erdőgazdálkodási tevékenység jellemzői alapján egységes kezelhetősége szempontjából irányadó legnagyobb területnagyságot meghaladó területű, vagy a faállomány-, termőhelyi-, tulajdon-, illetve erdőgazdálkodási viszonyok alapján jelentősen eltérő részterületekből álló erdőrészeket lehetőség szerint a természetben jól fellelhető határok mentén kell megosztani.

3.2. A szálaló vagy átalakító üzemmódú erdőkben lehetőség szerint az átlagosnál nagyobb, 5–20 hektár területű erdőrészek kialakítására kell törekedni.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódot a kiemelt védelmi vagy közjóléti rendeltetésű erdőre, valamint a gazdaságosan fel nem újítható erdőre vonatkozóan javasolt megállapítani, ha az önfenntartásra hosszú távon is alkalmas állapotú.

4.2. Egyes, alább felsorolt esetekben a védelmi és közjóléti funkciók érvényesülését a folyamatos erdőborítást, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódok alkalmazása fokozottabban biztosítja:

- a) települések belterületével közvetlenül érintkező természetes és természetsterű erdőkben,
- b) erdészeti közjóléti létesítményekben, közjóléti rendeltetésű parkerdőkben és azok fokozottabban látogatott környezetében,
- c) az erdőt átszelő vagy határoló közutak melletti, 1 – 2 famagasságnyi sávban,
- d) szigetszerű erdőfoltokban,
- e) érzékeny élőhelyek (patak, mocsár, láp, forrás) környezetét alkotó erdőkben,
- f) a védelmi célok függvényében a védett és fokozottan védett fajok jelentős állományának élőhelyéül szolgáló erdőkben,
- g) a mezőgazdasági területek között elhelyezkedő, a termőhelynek megfelelő, az erdészeti tájban őshonos fajokból álló fasorok, facsoportok alkotta ökológiai zöldfolyosókban.

4.3. Szálaló üzemmódú erdőgazdálkodás elsősorban az elegyes, rendszeres magtermő kort elért faállománnyal borított, lehetőleg vegyes korú és változatos térbeli szerkezetű erdőkben folytatható, javasoltan a természetes, természetsterű és származék erdőkben álló, nagyobb kiterjedésű, és megfelelően feltárt erdőtümbökben.

4.4. Átalakító üzemmódot kell megállapítani, illetve engedélyezni azokban az erdőkben, amelyekben az erdőgazdálkodó hosszútávon szálaló üzemmódban kíván gazdálkodni, de az erdő faállomány-viszonyai a szálaló üzemmódba sorolást még nem teszik lehetővé.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

Erdővel borított, védett természeti terület nincs a körzetben.

5.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. Az erdőtervezés során biztosítani kell a kedvező természetvédelmi helyzetű, közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelyek kiterjedésének, szerkezetének, fajkészletének, természetességi állapotának, valamint a termőhely adottságai és a terület korábbi hasznosítása által kialakult fenyegetések, cserjés és borókás társulások jelenlegi kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása, illetve lehetőség szerinti javítása, fejlesztése, valamint a töviskés cserjés (kókény, galagonya, vadvadkörte) állományok, csoportok folyamatos jelenlétének biztosítása érdekében szükséges intézkedéseket.

5.3.2. A kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusként kijelölt pannon gyertyános-tölgyesek kocsánytalan tölgy (*Quercus petraea*) és gyertyán (*Carpinus betulus*) fajokkal (91G0), enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0), keményfás ligeterdők nagy folyók mentén (91F0), valamint pannon cseres-tölgyesek (91M0) esetében törekedni kell az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására. Ezt a védelmi célok, és az erdő természeti állapota függvényében magasabb vágásérettségi kor meghatározásával hosszabb véghasználati időszakú fokozatos felújítógazdálkodás, vagy szálalógazdálkodás alkalmazásával, 3 ha-t meghaladó területű erdőrészekben a tarvágás végrehajtásának térbeli és időbeli tagolásával, illetve folyamatos erdőborítást, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódú erdőgazdálkodással lehet elérni.

5.3.3. A hozamvizsgálat és a véghasználatok tervezése során törekedni kell arra, hogy a nagyobb, összefüggő Natura 2000 területeken, vagy azok környezetében a jelölő erdőtülsulás típusokból mindig legyen idős erdő. Amennyiben a korosztályviszonyok ezt nem teszik lehetővé, akkor az idős erdők véghasználatát során hagyásfa csoportokat kell visszahagyni.

5.3.4. A kedvező természetvédelmi helyzetű, közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelyek esetében a vágásérettségi kort a védelmi célok függvényében, továbbá a hozamvizsgálat eredményeinek, a természetes felújítás követelményeinek és az erdő egészségi állapotának figyelembe vételével a vágásérettségi szakasz felső határához közelítve kell meghatározni.

5.3.5. A kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyként kijelölt égerligetekben (91E0) erdőgazdálkodási tevékenység csak a természetvédelmi célokkal összhangban, jellemzően csak az intenzíven terjedő fa- és cserjefajok, illetve az inváziós növényfajok visszaszorítására kiterjedően tervezhető.

5.3.6. Az erdőneveléseket a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen elegyfa- és cserjefajok – különös tekintettel az intenzíven terjedő fajok – visszaszorítását célzó erélyekkel kell megtervezni.

5.3.7. A kiemelt közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelyként kijelölt pannon gyertyános-tölgyes (91G0) élőhelytípusba tartozó erdőkben törekedni kell a megfelelő elegyesség fenntartására.

5.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

5.4.1. Talajvédelmi rendeltetésű erdőben az erdőfelújítás sarjztatás útján is megtervezhető.

5.4.2. A mezővédő, település- és tájképvédelmi rendeltetésű erdőkben törekedni kell a folyamatos erdőborítást, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódok keretében történő erdőgazdálkodásra.

5.4.3. A honvédelmi, határrendészeti és nemzetbiztonsági rendeltetésű erdőkben az erdőgazdálkodási tevékenységek csak a védelmi funkciók megfelelő érvényesülése mellett tervezhetők.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

Erdővel borított, védett természeti terület nincs a körzetben.

6.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. A véghasználatok során a 8. pontban megfogalmazott elvárások szerint hagyásfákat, illetve hagyásfa csoportokat kell visszahagyni a területen.

6.3.2. A közösségi jelentőségű, fában fejlődő bogárfajok – például szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nagy hőscincér (*Ceramix cerdo*) – és a denevérfajok állományainak megőrzése érdekében a fakitermelések végrehajtása során egyenletes eloszlásban böhöncös, odvas faegyedeket, valamint álló és fekvő holtfat kell visszahagyni a területen.

6.3.3. Az erdőnevelések végrehajtása során a termőhelynek nem megfelelő, vagy az erdészeti tájidegen elegyfajokat – különös tekintettel az intenzíven terjedő fajokra – vissza kell szorítani.

6.3.4. A természetes, természetszerű és származék erdőkben az erdőszegélyek kialakulására, valamint a meglévő erdőszegélyek kíméletére különös hangsúlyt kell fektetni.

6.3.5. A nagy kiterjedésű, egykorú és kevés fafajból álló erdők lombkorona-, cserje-, valamint lágyszárú szintjében az erdőgazdálkodási tevékenységek végrehajtása során elő kell segíteni a faji, életkori, és szerkezeti változatosság növekedését.

6.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

6.4.1. A honvédelmi, határrendészeti és nemzetbiztonsági rendeltetésű erdőkben az erdőgazdálkodási tevékenységek csak a védelmi funkciók megfelelő érvényesülése mellett végezhetők.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A vágásos és átalakító üzemmódban kezelt, gazdasági rendeltetésű erdőkben tervezhető előhasználati erélyek

Előhasználati mód	Fafajcsoport	m ³ /ha	
		min.	max.
Törzskiválasztó gyérítés	Tölgyek	15	50
	Cser	15	50
	Bükk	15	60
	Akác	15	30
	Fenyők	15	60
Növedékfokozó gyérítés	Tölgyek	25	80
	Cser	30	70
	Bükk	30	100
	Akác	20	50
	Fenyők	25	80

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Vegyes záródású erdőben indokolt lehet az előhasználat részterületenként eltérően eréllyel való tervezése. A részterületek elhelyezkedését a töréspontok legalább 5 méter pontosságú EOY koordinátáin alapuló, 1:10000 méretarányú térképvázlaton kell ábrázolni, amely térképvázlatot az erdőtervhez is mellékelni kell.

7.2.2. A körzeti erdőterv érvényességi idejére tisztítást legfeljebb két alkalommal, gyérítéseket – a faültetvények kivételével – legfeljebb egy alkalommal lehet tervezni.

7.2.3. Egészségügyi termelés előhasználati korú erdőkben csak az 5%-ot meghaladó erélyű pusztulás vagy az egészséges egyedekre is veszélyt jelentő (fertőző) károsítások esetén tervezhető.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természet-védelmi	Egyéb védelmi
	elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
Vágásos üzemmód				
Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek*	90–130	110–170	–	100–150
Gyertyános-kocsányos tölgyesek*	90–120	110–170	–	100–150
Cserések	70–100	100–150	–	80–130
Akácosok	20–40	20–50	–	20–50
Erdeifenyvesek	70–100	90–120	–	80–120
Lucfenyvesek	50–70	–	–	–
Átalakító üzemmód				
Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek*	90–130	100–170	–	90–150
Gyertyános-kocsányos tölgyesek*	90–120	100–170	–	90–150
Cserések	70–100	80–150	–	80–130
Akácosok	20–40	–	–	–
Erdeifenyvesek	70–100	70–110	–	80–120
Lucfenyvesek	–	–	–	–

* A kocsánytalan és kocsányos tölgyeseknél a megfelelő gyertyános tölgyeseknél szereplő vágásérettségi szakaszokat kell alkalmazni.

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

Véghasználat módja	hektár
tarvágással érintett	1600
fokozatos felújítógág és szálalógág tervezett redukált területe	
Összesen	1600

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- természetes erdő, természetszerű erdő vagy származék erdő természetességi állapotú erdőben, amennyiben az idős erdőnek megfelelő főfajjal az természetes úton, magról nem újítható fel (például kocsányos tölgyes, magas körises, égeres, hazai nyaras, hazai fűzes, illetve fenyves faállománytípusú erdők),
- származék erdő természetességi állapotú, a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú erdőben, amennyiben abban a véghasználatához kapcsolódóan erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például elegyes vagy elegyetlen gyertyános, juharos, körises, illetve hársas faállománytípusú erdők), valamint
- az átmeneti erdő, kultúrerdő vagy faültetvény természetességi állapotú erdőben.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. A 2,0 hektár feletti területű, természetes, természetszerű vagy származék erdőkben – különösen az átalakító üzemmódú erdőkben – végzett véghasználatok során hagyásfa csoportokat, esetleg hagyásfákat kell visszahagyni, melyeket már a bontógágások során ki kell jelölni.

8.2. A véghasználatok során hagyásfákat, hagyásfa csoportokat lehetőség szerint őshonos fajokból, idősebb, de még állékony, illetve böhöncös, odvas faegyedekből kell kijelölni úgy, hogy a 2,0 hektárnál nagyobb végvágott vagy tarvágott területen lehetőleg 0,1–0,3 hektár területű hagyásfa csoportok, egyéb esetekben hagyásfák maradjanak vissza, egyenletes térbeli elhelyezkedésben. A hagyásfa csoportokat javasolt úgy kialakítani, hogy azok a természetvédelmi vagy közjóléti jelentőségű, pontszerű objektumokat (például fokozottan védett madár fészke, forrás, barlang bejárata, erdei emlékmű vagy közjóléti objektum, berendezés) is tartalmazzák. A hagyásfa csoportokban található holtfát vissza kell hagyni a területen, de a faanyag termelést szolgáló erdőrészekben a különösen értékes faegyedek 20%-os mértékig kitermelhetők. Ezen túl a hagyásfák, hagyásfacsoportok a későbbiekben csak különleges esetben (például veszélyelhárítás) termelhetők ki, és a faanyagukat javasolt holt faanyagként a területen hagyni.

8.3. Átalakító üzemmódú erdők véghasználata során az Evt-ben meghatározott mértékig hagyásfát, illetve hagyásfa csoportot kell visszahagyni a területen.

8.4. Álló holtfa visszahagyása a turista útvonalaktól legalább egy fahossznyi távolságban történhet.

8.5. Az erdőnevelési munkák során a házi berkenye, a madárberkenye, a barkócaberkenye, a madárcseresznye, a rezgőnyár, a kecskefűz, a kislevelű hárs, a nagylevelű hárs, a hegyi szil, a vadkörte, egyéb vadgyümölcs faegyedeket lehetőség szerint kímélni kell.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. A meglévő utak állapota indokolja azok folyamatos karbantartását és javítását.

9.2. A száraló és átalakító üzemmódú erdők feltártságát javasolt növelni, elsősorban sűrűbb közelítőnyom-hálózat kialakításával.

9.3. Az erdészeti feltáró hálózat fenntartását és bővítését a természetvédelmi szempontok lehetőségek szerinti figyelembevételével kell elvégezni.

9.4. Az erdészeti magánutak esetében a terepen és a nyilvántartásokban egyértelművé kell tenni, hogy melyek vannak a közforgalom előtt megnyitva.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok
Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak április 1-től augusztus 31-ig tart.

12. A kizárólagos állami tulajdonú erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

12.1. Állami tulajdonú erdőkben a tervezhető véghasználati terület nem lehet több a jelenlegi hozami terület 110%-ánál, illetve a tervezett véghasználati fakészlet – az egészségügyi termelések nélkül – a folyónövedéket legfeljebb 5%-kal haladhatja meg.

6. melléklet a 96/2011. (X. 17.) VM rendelethez

1. Körzet neve

Nagykanizsai erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzetben az erdők természetességi állapota összességében az országos átlagnál kedvezőbb. Az erdőtervezés és az erdőgazdálkodás során fokozott figyelmet kell fordítani ennek az állapotnak a fenntartására, illetve további javítására. Az egyeztetések során fel kell hívni az erdőgazdálkodók figyelmét a természetkímélő erdőgazdálkodási módszerek, így a folyamatos erdőborítást, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódok előnyeiről, alkalmazási lehetőségeiről, és az ezekhez kapcsolódó támogatási lehetőségekről.

A határ termőhelyen álló bükkös erdőtársulásokban az elmúlt évtizedben jelentős erdőkárokkal kellett szembesülni. A kárláncolat kialakulásában feltételezhetően a klímaváltozás is szerepet játszik. Az erdősítési célállományok tervezésénél erre figyelemmel kell lenni, és az elegyetlen bükkös célállománytípusok helyett a bükk, illetve kocsánytalan tölgy főfafajú, elegyes erdőket kell előtérbe helyezni.

A körzetben további kiemelt problémát jelent az intenzíven terjedő elegyfajok, elsősorban az akác és a bálványfa folyamatos térnyerése az őshonos fajok rovására. Az erdőtervezés és az erdőgazdálkodás során törekedni kell azok további terjedésének megakadályozására, és fel kell hívni az erdőgazdálkodók figyelmét a már megtelepült egyedek visszaszorításának jelentőségére, valamint a kapcsolódó támogatási lehetőségekre.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Az erdő fenntartható erdőgazdálkodási tevékenység jellemzői alapján egységes kezelhetősége szempontjából irányadó legnagyobb területnagyságot meghaladó területű, vagy a faállomány-, termőhelyi-, tulajdon-, illetve erdőgazdálkodási viszonyok alapján jelentősen eltérő részterületekből álló erdőrészeket lehetőség szerint a természetben jól fellelhető határok mentén kell megosztani.

3.2. A szálaló és átalakító üzem módú erdőkben az átlagosnál nagyobb erdőrészek kialakítására kell törekedni.

4. Az üzem módok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. Faanyagtermelést nem szolgáló üzem mód megállapítása elsősorban a szélsőséges termőhelyeken – így különösen a homokbuckákon – álló, ökológiailag állékony, önfelújulásra képes erdőkben javasolt.

4.2. Nagykisz-Alsóerdőben, a lakosság nagyfokú rekreációs igényére, és a természetvédelmi célokra tekintettel folyamatos erdőborítást, vagy az arra való átállást szolgáló üzem módú erdőtümböt javasolt kialakítani.

4.3. Eszteregnye község határban a Natura 2000 védelmi célok megvalósítása érdekében folyamatos erdőborítást, vagy az arra való átállást szolgáló üzem módú erdőtümböt javasolt kialakítani.

4.4. Szálaló üzem módú erdőgazdálkodás elsősorban az elegyes, rendszeres magtermő kort elért faállománnyal borított, lehetőleg vegyes korú és változatos térbeli szerkezetű erdőkben folytatható, javasoltan a természetes, természetszerű és származék erdőkben álló, nagyobb kiterjedésű, és megfelelően feltárt erdőtümbökben.

4.5. Átalakító üzem módot kell megállapítani, illetve engedélyezni azokban az erdőkben, amelyekben az erdőgazdálkodó hosszútávon szálaló üzem módban kíván gazdálkodni, de az erdő faállomány-viszonyai a szálaló üzem módba sorolást még nem teszik lehetővé.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.2.1. Az erdőtervezés során kiemelt biztosítani kell az erdők természetességi állapotának fenntartása, illetve fokozatos javítása, a biológiai és genetikai sokféleségének megőrzése, illetve bővítése, valamint azokban fafajokban gazdag, elegyes, lehetőleg többszintű és vegyes korú faállományok létesítése és fenntartása érdekében szükséges intézkedéseket.

5.2.2. Azokban az átmeneti és kultúrerdőkben, ahol a természetes felújulási folyamatok a termőhelynek megfelelő, őshonos fafajokkal megindultak, természetes úton történő erdőfelújítást kell tervezni.

5.2.3. Az erdőszerkezet-átalakítások tervezését az alábbi szempontok figyelembe vételével kell elvégezni:

a) A termőhelynek nem megfelelő, vagy az erdészeti tájidegen fafajokból álló erdőben a fafajcserével járó erdőszerkezet átalakítást alternatív erdőfelújítási lehetőségként kell megtervezni.

b) A homoki határ termőhelyeken talajvédelmi okokból a fafajcserével járó szerkezetátalakítás elhagyható.

5.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. Az erdőtervezés során biztosítani kell a kedvező természetvédelmi helyzetű, közösségi jelentőségű, illetve kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyek – különösen az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0), illetve az illír bükk-erdők (91K0) és az illír gyertyános-tölgyesek (91L0) – kiterjedésének, szerkezetének, fajkészletének, valamint természetességi állapotának megőrzése, illetve a lehetőségek szerinti bővítése, javítása érdekében szükséges intézkedéseket.

5.3.2. A Natura 2000 elsődleges rendeltetésű erdőkben törekedni kell az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására. Ezt a védelmi célok, és az erdő természeti állapota függvényében magasabb vágásérettségi kor meghatározásával, hosszabb véghasználati időszakú fokozatos felújítóvágás, vagy szálalóvágás alkalmazásával, a tarvágás végrehajtásának térbeli és időbeli tagolásával, illetve folyamatos erdőborítást, vagy az arra való átállást szolgáló üzem módú erdőgazdálkodással lehet elérni.

5.3.3. A hozamvizsgálat és a véghasználatok tervezése során törekedni kell arra, hogy a nagyobb, összefüggő Natura 2000 területeken, vagy azok környezetében mindig legyen idős, lehetőség szerint természetes, természetszerű vagy származék erdő, vagy azokból visszahagyott hagyasfa csoportok.

5.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.2.1. A véghasználatok végrehajtása során a 8. pontban megfogalmazott elvárások szerint hagyásfákat, illetve hagyásfa csoportokat kell visszahagyni a területen.

6.2.2. A nevelővágások végrehajtása során törekedni kell az erdőtársulásokat kísérő, értékes elegyfajok (például hársak, kőrisek, szilek, berkenyék, madárcseresznye) megőrzésére.

6.2.3. Az intenzíven terjedő fajok visszaszorítására a természet védelméről szóló törvényben foglaltak betartása mellett vegyszeres kezelés is alkalmazható.

6.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. Az erdőnevelések végrehajtása során a termőhelynek nem megfelelő, vagy az erdészeti tájidegen elegyfajokat – különös tekintettel az intenzíven terjedő fajokat – vissza kell szorítani.

6.3.2. A közösségi jelentőségű, fában fejlődő bogárfajok – például szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), havasi cincér (*Rosalia alpina*), gyászscincér (*Morimus funereus*) –, és a közösségi jelentőségű denevérfajok állományainak megőrzése érdekében a fakitermelések végrehajtása során egyenletes eloszlásban böhöncös, odvas faegyedeket, valamint álló és fekvő holtfat kell visszahagyni a területen.

6.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A vágásos és átalakító üzemmódban kezelt, gazdasági rendeltetésű erdőkben tervezhető előhasználati erélyek

Előhasználati mód	m ³ /ha	
	min.	max.
Törzskiválasztó gyérítés	15	40
Növedékfokozó gyérítés	30	100

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

Faállománytípus neve	Erdészeti táj	Vágásérettségi szakaszok* (év)			
		Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
				Természetvédelmi	Egyéb védelmi
Bükkösök, elegyes bükkösök	Göcsej	100–130	110–150	110–150	110–150
	Kelet-Zalai-dombság	90–120	100–150	100–150	100–150
Kocsánytalan tölgyesek		100–130	110–150	110–150	110–150
Elegyes kocsánytalan tölgyesek	Göcsej	110–140	110–150	110–150	110–150
	Kelet-Zalai-dombság	100–140	110–150	110–150	110–150
Kocsányos tölgyesek		90–120	110–150	110–150	110–150
Elegyes kocsányos tölgyesek	Göcsej	110–140	110–150	110–150	110–150
	Kelet-Zalai-dombság	100–140	110–150	110–150	110–150
Cserések		70–100	90–110	90–110	90–110
Akácosok		30–45	35–50	35–50	30–45
Gyertyánosok		70–90	80–100	80–100	70–90
Mézgás égeresek		50–70	60–80	60–80	50–70
Erdeifenyvesek		70–100	90–110	90–110	80–100
Feketfenyvesek		70–90	70–110	70–110	70–110
Lucfenyvesek		40–60	40–90	40–60	40–60

* A vágásérettségi szakaszoknál, az alsó határ csak a Kelet-Zalai dombság Kanizsai-homokvidék erdészeti tájrészletében, illetve a száradó, legyengült állományoknál kerül megállapításra, általában a szakasz közepétől indul a vágásérettségi kor

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

Véghasználat módja	hektár
tarvágással érintett terület	1550
fokozatos felújítógátás és szálalógátás tervezett redukált területe	
Összesen	1550

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- kedvezőtlen termőhely (például homok talajok), vagy az idős állomány jelentős egészségügyi állapotromlása esetén,
- természetes, természetszerű, valamint származék erdőben, amennyiben az idős erdőnek megfelelő főfajjal az természetes úton, magról nem újítható fel (például elegyes vagy elegyetlen égeres, hazai nyaras illetve hazai fűzes faállománytípusú erdők),
- a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, amennyiben abban a véghasználatához kapcsolódóan erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például elegyes vagy elegyetlen gyertyános, juharos, kőrises, illetve hársas faállománytípusú erdők), valamint
- az átmeneti és kultúrerdőkben valamint a faültetvényekben.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. Tölgyes és bükkös főfajjú erdőkben véghasználat április 1. és október 15. közötti időszakban nem végezhető.

8.2. A véghasználatok során hagyásfákat, hagyásfa csoportokat lehetőség szerint őshonos fajokból, idősebb, de még állékony, illetve böhöncös, odvas faegyedekből kell visszahagyni. Az 2,0 ha-nál nagyobb végvágott vagy tarvágott területeken lehetőleg 0,1–0,3 hektár területű hagyásfa csoportok, egyéb esetekben hagyásfákat javasolt egyenletes térbeli elhelyezkedésben meghagyni. A hagyásfa csoportokat javasolt úgy kialakítani, hogy azok a természetvédelmi vagy közjóléti jelentőségű, pontszerű objektumokat (például fokozottan védett madár fészke, forrás, barlang bejárata, erdei emlékmű vagy közjóléti objektum, berendezés) is tartalmazzák. A hagyásfa csoportokban található holtfát vissza kell hagyni a területen. A hagyásfák, hagyásfacsoportok a későbbiekben csak különleges esetben (például veszélyelhárítás) termelhetők ki, és a faanyagukat javasolt holt faanyagként a területen hagyni.

8.3. A hagyásfa csoportok elhelyezkedése épüljön a felszíni formák, erdőszegélyek, vízmósások és gerincek takarására, az erózióveszélynek kitett területeken a talaj védelmére és a tájkép megtartására.

8.4. A hagyásfa csoportokat már a nevelógátások során célszerű kialakítani, és azokban a faegyedek hosszú távú állékonyosságát elősegítő erdőnevelési beavatkozásokat kell végezni.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. Az egyes erdőtömbök állandó megközelíthetősége érdekében a feltáró hálózatot javasolt bővíteni.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

10.1. Faanyagmozgatás során törekedni kell a források, erdei vízfolyások és vízbázisok védelmére.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak az erdőtervezési körzet területén április 1-től augusztus 31-ig tart.

12. A kizárólagos állami tulajdonú erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

7. melléklet a 96/2011. (X. 17.) VM rendelethez

1. A körzet neve

Kaszói erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzet erdősültsége az országos átlaghoz képes magas. Az erdők jelentős hányada őshonos fafajokból álló, természetes és természetyszerű erdő, melyek közül több a Natura 2000 hálózat részeként is kijelölésre került. A körzet erdeinek 2/3-a emellett elsődlegesen honvédelmi rendeltetésű, és jelentős a kiemelt közjóléti funkciójú erdők aránya is.

Az erdők gazdasági funkcióinak érvényesítésére emiatt csak olyan módon kerülhet sor, ami a honvédelmi, az egyéb védelmi, valamint a közjóléti funkciók egyidejű érvényesülését jelentősen nem akadályozza.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Az erdő fenntartható erdőgazdálkodási tevékenység jellemzői alapján egységes kezelhetősége szempontjából irányadó legnagyobb területnagyságot meghaladó területű, vagy a faállomány-, termőhelyi-, tulajdon-, illetve erdőgazdálkodási viszonyok alapján jelentősen eltérő részterületekből álló erdőrészeket lehetőség szerint a természetben jól fellelhető határok mentén kell megosztani.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód megállapítására az alábbi esetekben kerülhet sor:

- a Baláta-tó erdőrezervátum magterületén,
- minden láperdőben és annak védőzónájában, amennyiben ezek záródásának átlagos értéke a 30%-ot eléri, vagy meghaladja (felnyíló erdőként kezelhetők),
- források körül és természetes vízfolyások szegélyén, azok legalább egy famagasságnyi szélességű védőzónájában,
- talajvédelmi rendeltetésű, szélsőséges termőhelyeken, például homokbuckákon álló, igen gyenge fatermőképességű erdőkben, valamint
- a nem mentesített lőtereken természetes úton létrejött erdőkben.

4.2. Folyamatos erdőborítást, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódot kell megállapítani a Baláta-tó erdőrezervátum védőzónájában.

4.3. Folyamatos erdőborítást, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódokat javasolt megállapítani:

- a Kaszó Zrt. vagyonkezelésében álló, közjóléti rendeltetésű erdőkben, valamint
- a SEFAG Zrt. vagyonkezelésében álló, Natura 2000 területen található erdőkben.

4.4. Szálaló üzemmódú erdőgazdálkodás elsősorban az elegyes, rendszeres magtermő kort elért faállománnyal borított, lehetőleg vegyes korú és változatos térbeli szerkezetű erdőkben folytatható, javasoltan a természetes, természetyszerű és származék erdőkből álló, nagyobb kiterjedésű, és megfelelően feltárt erdőtömbökben.

4.5. Átalakító üzemmódot kell megállapítani, illetve engedélyezni azokban az erdőkben, amelyekben az erdőgazdálkodó hosszútávon szálaló üzemmódban kíván gazdálkodni, de az erdő faállomány-viszonyai a szálaló üzemmódba sorolást még nem teszik lehetővé.

4.6. A szálaló és átalakító üzemmódú erdőgazdálkodás alapvető feltétele az erdő természetes felújulását lehetővé tevő vadlétszám fenntartása a területen.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.2.1. A Baláta-tó erdőrezervátum magterületén a természetes folyamatok érvényesülésének biztosítása érdekében erdőgazdálkodási tevékenység legfeljebb a természetvédelmi célokkal összhangban tervezhető.

5.2.2. A Baláta-tó erdőrezervátum védőzónájában csak a magterület védelmét, és az erdők természetességi állapotának fenntartását, illetve lehetőség szerinti javítását eredményező erdőgazdálkodási tevékenységek tervezhetők.

5.2.3. Az erdőneveléseket a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen elegyfajok – különös tekintettel a fekete-, és lucfenyő, vörös tölgy, akác, bálványfa, ezüst juhar, zöld juhar, kései meggy, fekete dió és nemes nyár fajok – visszaszorítását célzó erélyekkel kell megtervezni.

5.2.4. Az 5.2.3. pontban felsorolt fajokkal – a Baláta-tó erdőrezervátum védőzónájában továbbá erdei fenyővel – erdősítés nem írható elő még elegyfajként sem.

5.2.5. A termőhelynek nem megfelelő, vagy az erdészeti tájidegen fajokból álló erdők erdőszerkezet-átalakítását a soron következő véghasználat után el kell végezni. Az erdőszerkezet-átalakításokat időben elhúzódóan, legfeljebb 0,5 hektáros vágásterület keletkezése mellett kell elvégezni. Ha az fenyves faállománytípusú, idős erdő alatt gyertyán, illetve cser újulát található, az erdőszerkezet-átalakítást ezekre a faegyedekre is alapozva kell elvégezni.

5.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. Az erdőtervezés során biztosítani kell – különösen a mesterséges medrű vízfolyások mentén – a kedvező természetvédelmi helyzetű, közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok – keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (91F0), pannon cseres tölgyesek (91M0), és illír gyertyános tölgyesek (91L0) –, valamint kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok – enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta puhafás ligeterdők (91E0) – természetességi állapotának megőrzése, illetve a lehetőségek szerinti javítása érdekében szükséges intézkedéseket.

5.3.2. Az erdőneveléseket az intenzíven terjedő elegyfajok (például bálványfa, kései meggy) teljes körű visszaszorítását célzó erélyekkel kell megtervezni.

5.3.3. A hozamvizsgálat és a véghasználatok tervezése során törekedni kell arra, hogy a nagyobb, összefüggő Natura 2000 területeken, vagy azok környezetében a jelölő erdőtársulás típusokból mindig legyen idős erdő. Amennyiben a korosztályviszonyok ezt nem teszik lehetővé, akkor az idős erdők véghasználata során hagyásfa csoportokat kell visszahagyni.

5.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

6.1.1. A védelmi és közjóléti rendeltetésű, vágásos üzemmódú erdőkben végzett, 1,0 hektárt meghaladó területű véghasználatok során a 8. pontban megfogalmazott elvárások szerint hagyásfákat, illetve hagyásfa csoportokat kell visszahagyni a területen.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.2.1. Az erdőnevelési tevékenységek végrehajtása során törekedni kell a termőhelynek nem megfelelő, vagy az erdészeti tájidegen fajok – különös tekintettel a fekete-, és lucfenyő, vörös tölgy, akác, bálványfa, ezüst juhar, zöld juhar, kései meggy, fekete dió és nemes nyár fajok, valamint a gyalogakác és seprűzanót cserjefajok – visszaszorítására.

6.2.2. Fokozottan védett madár lakott fészkeknek legalább 100 méteres környezetében erdőgazdálkodási tevékenység szaporodási és utódnevelési időszakban (réti sas esetében január 1. és június 30. között, fekete gólya esetében március 15. és augusztus 15. között) nem végezhető.

6.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. Az erdőgazdálkodás során törekedni kell a természetközeli erdőgazdálkodási módszerek meghonosítására és alkalmazására.

6.3.2. Az erdőnevelési tevékenységeket az intenzíven terjedő fajok (például bálványfa, kései meggy) visszaszorítása érdekében kell elvégezni.

6.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A vágásos és átalakító üzemmódban kezelt, gazdasági rendeltetésű erdőkben tervezhető előhasználati erélyek

Előhasználati mód	m ³ /ha*	
	min.	max.
Törzskiválasztó gyérítés	18	45
Növedékfokozó gyérítés	25	60

* A táblázatban kimutatott értékek minden esetben az adott erdőrészletből a nevelővágással érintett terület egy hektárjára vonatkoznak.

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. A minőségi fatermelésre kijelölt erdőkben kétszeri tisztítás vagy törzskiválasztó gyérítés is tervezhető.

7.2.2. Növedékfokozó gyérítési korú állományokban csak egy előírás tervezhető. Növedékfokozó gyérítés és egészségügyi termelés egy erdőrészleten belül nem tervezhető.

7.2.3. Növedékfokozó gyérítés a magas vágásfordulójú fafajoknál (tölgy, cser, bükk, gyertyán) a véghasználat előtt 15–20, az alacsony (akác, nyarak, fűzek, nyír, lucfenyő) és közepes (éger, hársak, erdeifenyő, feketefenyő, juhar, szilek) vágásfordulójúaknál pedig 10 éven belül nem tervezhető.

7.2.4. Az erdőnevelési munkákat a hegyi juhar, madárcseresznye, mezei és vénic szil, vadkörte, barkócaberkenye, valamint a Belső-Somogyi homokvidék tájban a bükk fafajok megőrzését szolgáló erélyekkel kell megtervezni.

7.2.5. Kiemelt közjóléti, vagy természetvédelmi cél (például az intenzíven terjedő fajok visszaszorítása, természetes állományszerkezet kialakítása) elérése érdekében, továbbá balesetveszély, illetve főleg lakott területek, műtárgyak mellett egyéb káresetek elhárítására érdekében – a tervidőszak alatt esetleg többszöri visszatéréssel – egyéb termelés is tervezhető.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természetvédelmi	Egyéb védelmi
	elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
Bükkösök; kocsánytalan tölgyes-bükkösök; gyertyános-kocsánytalan tölgyes-bükkösök	90–110	110–160		90–130
Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	100–130	110–160		100–140
Gyertyános-kocsányos tölgyesek	90–120	100–150		90–130
Cseres-gyertyános-kocsányos tölgyesek; egyéb lomb elegyes-gyertyános-kocsányos tölgyesek	90–110	100–150		90–130
Kocsánytalan tölgyesek; cseres-kocsánytalan tölgyesek	100–120	110–160		100–130
Kocsányos tölgyesek; cseres-kocsányos tölgyesek; kőrises-kocsányos tölgyesek	90–110	100–150	100–160	90–130
Mézgás égeres-kocsányos tölgyesek; egyéb lomb elegyes-kocsányos tölgyesek; fenyő elegyes-kocsányos tölgyesek	85–105	100–150	90–150	85–115
Cseresek; kocsánytalan tölgyes-cseresek; kocsányos tölgyes-cseresek	75–95	100–150	90–150	75–105
Egyéb lomb elegyes-cseresek; erdeifenyves-cseresek; feketefenyves-cseresek	70–90	100–150	85–140	70–100
Akácosok	30–40	30–50		30–50
Hazai nyáras-akácosok; egyéb lomb elegyes-akácosok; fenyő elegyes-akácosok	35–45	40–60		35–60
Gyertyánosok; elegyes-gyertyánosok	70–90	100–120		70–100
Vörös tölgyesek	70–85	90–110		70–100
Egyéb kemény lombosok	70–90	100–120		70–100
Nemes nyárasok	15–35	25–45		15–40
Hazai nyárasok; egyéb lomb elegyes-hazai nyárasok	40–50	40–60		40–60
Mézgás égeresek; elegyes-mézgás égeresek	50–70	60–80	60–80	50–70

Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természetvédelmi	Egyéb védelmi
	elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
Nyíresek, elegyes-nyíresek	40–50	40–60	50–70	40–60
Erdeifenyvesek	55–75	75–95	60–90	55–80
Tölgyes-erdeifenyvesek; Cseres-erdeifenyvesek; egyéb lomb elegyes-erdeifenyvesek	60–80	75–90	65–90	60–90
Akácós-erdeifenyvesek	50–60	55–70		50–60
Feketefenyvesek; cseres-feketefenyvesek; egyéb lomb elegyes-feketefenyvesek; fenyő elegyes-feketefenyvesek	60–80	75–90	70–90	60–90
Lucfenyvesek; egyéb lomb elegyes-lucfenyvesek; fenyő elegyes-lucfenyvesek	35–45	45–60	45–55	35–50

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

Véghasználat módja	hektár
tarvágással érintett	3000
fokozatos felújítógátás és szálalógátás tervezett redukált területe	
Összesen	3000

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. A véghasználatok során hagyásfákat, hagyásfa csoportokat lehetőség szerint őshonos fafajokból, idősebb, de még állékony, illetve böhöncös, odvas faegyedekből kell visszahagyni. Az 2,0 ha-nál nagyobb végvágott vagy tarvágott területeken lehetőleg 0,1–0,3 hektár területű hagyásfa csoportok, egyéb esetekben hagyásfákat javasolt egyenletes térbeli elhelyezkedésben meghagyni. A hagyásfa csoportokat javasolt úgy kialakítani, hogy azok a természetvédelmi vagy közjóléti jelentőségű, pontszerű objektumokat (például fokozottan védett madár fészke, forrás, barlang bejárata, erdei emlékmű vagy közjóléti objektum, berendezés) is tartalmazzák. A hagyásfa csoportokban található holtfát vissza kell hagyni a területen. A hagyásfák, hagyásfacsoportok a későbbiekben csak különleges esetben (például veszélyelhárítás) termelhetők ki, és a faanyagukat javasolt holt faanyagként a területen hagyni.

8.2. Fokozatos felújító vágásoknál a hagyásfa csoportokat még a bontás megkezdése előtt ki kell jelölni.

8.3. Védett természeti területeken a hagyásfák és hagyásfa csoportok kijelölését a természetvédelmi kezelésért felelős szerv bevonásával a véghasználatok megkezdését megelőzően kell elvégezni.

8.4. A természetyszerű erdőkben végzett nevelővágásokat javasolt eltérő eréllyel végrehajtani, melynek során az erdőrészletben maradnak bolygatatlan foltok (a terület 5–15%-a), és hasonló arányban keletkeznek túlgyéritett részek (a faállomány legalább 70%-os záródásának teljes területen való fenntartása mellett).

8.5. Az erdőnevelési munkák során a hegyi juhar, madárcseresznye, mezei és vénic szil, vadkörte, barkócaberkenye, valamint a Belső-Somogyi homokvidék tájban a bükk fafajokat kímélni, és a további fejlődésükben segíteni szükséges.

8.6. Álló holtfát visszahagyni a turista útvonalaktól és a közjóléti létesítményektől mért egy fahossznyi távolságon belül tilos.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. A szálaló, és átalakító üzemmódú erdők feltártságát javasolt növelni, elsősorban sűrűbb közelítőnyom-hálózat kialakításával.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok
- 10.1. Terepi anyagmozgatás lehetőleg száraz, fagyott, illetve hóval borított talajon történjen.
- 10.2. A vizes élőhelyeken fakitermelés csak teljesen száraz, vagy fagyott talajviszonyok mellett végezhető. A vizes élőhelyeken keresztül közlekedés és szállítás nem végezhető.
- 10.3. Terepi anyagmozgatás és faanyag készletezés védett és közösségi jelentőségű, jelölő növényfajok jelentős állományának élőhelyéül szolgáló tisztásokon, gyepeken nem végezhető.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

- 11.1. A vegetációs időszak március 1-től augusztus 31-ig tart.

12. A kizárólagos állami tulajdonú erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

- 12.1. Tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a) természetszerű vagy származék erdők, amennyiben az idős erdőnek megfelelő főfafajjal az természetes úton, magról nem újítható fel (például az elegyes vagy elegyetlen, kiritkult, gyenge egészségi állapotú kocsányos tölgyes, a lábas égeresek kivételével az elegyes vagy elegyetlen égeres, valamint nyíres, hazai nyaras, illetve hazai fűzes faállománytípusú erdők),
- b) a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, amennyiben abban a véghasználatához kapcsolódóan erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (elegyes vagy elegyetlen cseres, gyertyános, juharos, kőrises, illetve hársas faállománytípusú erdők), valamint
- c) az átmeneti és kultúrerődben valamint a faültetvényekben (elegyes és elegyetlen akácos, erdei-, fekete- és lúcfenyves, vöröstölgyes, nemes nyáras, egyéb kemény lombos, illetve egyéb lágy lombos faállománytípusú erdők).

- 12.2. A Honvédelmi Minisztérium vagyonkezelésében lévő erdőben a körzeti erdőtervezés és különösen az elsődleges rendeltetés megállapítása során figyelemmel kell lenni a honvédelemről és a Magyar Honvédségről szóló 2004. évi CV. törvény, valamint annak végrehajtási rendeletében rögzített, a Magyar Honvédség nemzeti és szövetségi védelmi feladatainak ellátására.

8. melléklet a 96/2011. (X. 17.) VM rendelethez

1. A körzet neve

Sásdi erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzet erdősültsége és az erdők természetességi állapota az országos átlag feletti. Természetvédelmi elsődleges rendeltetésű erdő jelenleg nincs a körzetben, a Natura 2000 hálózat részeként viszont több erdő is ki lett jelölve.

Az erdőtervezés során az erdők gazdasági funkciói döntően érvényesíthetők tehát, azzal a kitételrel, hogy azok a megalapozott védelmi, valamint az esetleges közjóléti szempontok egyidejű érvényesülését nem akadályozhatják.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

- 3.1. Az erdő fenntartható erdőgazdálkodási tevékenység jellemzői alapján egységes kezelhetősége szempontjából irányadó legnagyobb területnagyságot meghaladó területű, vagy a faállomány-, termőhelyi-, tulajdon-, illetve erdőgazdálkodási viszonyok alapján jelentősen eltérő részterületekből álló erdőrészeket lehetőség szerint a természetben jól fellelhető határok mentén kell megosztani.

- 3.2. Amennyiben az erdőrészlet területének 30 százalékánál, de legalább 1,0 hektárnál nagyobb részterületén eltérő erdőfelújítási célállomány megtervezése indokolt, azon külön erdőrészletet kell kialakítani.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

- 4.1. Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód megállapítása a vízmosásos, meredek, vagy V–VI. fatermési osztályba tartozó, gyenge termőhelyű, talajvédelmi, illetve parkerdő rendeltetésű, természetes, természetszerű, származék, illetve átmeneti erdőben javasolt, ha az hosszú távon önfenntartásra alkalmas állapotú.

4.2. Szálaló üzem módú erdőgazdálkodás elsősorban az elegyes, rendszeres magtermő kort elért faállománnyal borított, lehetőleg vegyes korú és változatos térbeli szerkezetű erdőkben folytatható, javasoltan a természetes, természet szerű és származék erdők ből álló, nagyobb kiterjedésű, és megfelelően feltárt erdőtömbökben.

4.3. Átalakító üzem módot kell megállapítani, illetve engedélyezni azokban az erdőkben, amelyekben az erdőgazdálkodó hosszútávon szálaló üzem módban kíván gazdálkodni, de az erdő faállomány-viszonyai a szálaló üzem módban sorolást még nem teszik lehetővé.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

Természetvédelmi rendeltetésű erdő nincs a körzetben.

5.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. Az erdőtervezés során biztosítani kell a kedvező természetvédelmi helyzetű, közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelyek kiterjedésének, szerkezetének, fajkészletének megőrzése, illetve a lehetőségek szerinti fejlesztése érdekében szükséges intézkedéseket.

5.3.2. A kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusokba tartozó, enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0) esetében az erdőgazdálkodási tevékenységeket olyan módon kell megtervezni, hogy a folyamatos erdőborításból fakadó ökológiai előnyök minél nagyobb mértékben érvényesüljenek.

5.3.3. Az erdőneveléseket a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen elegyfajok – különösen az intenzíven terjedő fajok – visszaszorítását célzó erélyekkel kell megtervezni. A fekete- és erdeifenyves főfajú erdőkben a nevelővágások tervezése során emellett kiemelt figyelmet kell fordítani az őshonos lombos fajok előretörésének elősegítésére.

5.3.4. A közösségi jelentőségű, fában fejlődő bogárfajok – például szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), kék pattanóbogár (*Limoniscus violaceus*), havasi cincér (*Rosalia alpina*), skarlátbogár (*Cucujus cinnabarinus*), gyászscincér (*Morimus funereus*) –, valamint a közösségi jelentőségű denevérfajok állományainak megőrzése érdekében az egészségügyi fakitermelés korlátozható.

5.3.5. Intenzíven terjedő fajokkal – akác kivételével – erdősítés nem írható elő még elegyfajként sem.

5.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

5.4.1. A termőhelyi viszonyok alapján a talajvédelmi rendeltetésű erdők területi arányának növelése indokolt, elsődlegesen a vízmosásokban, az átlagosan 25 fokos, vagy annál nagyobb lejtésű területeken, valamint az igen sekély, sekély termőrétegű gyenge termőhelyeken található erdők talajvédelmi rendeltetésbe sorolásával.

5.4.2. A talajvédelmi rendeltetésű erdőkben az erdőtervezés során elő kell segíteni a kíméletes fatermesztési technológiák alkalmazását, a vágásterületek nagyságának korlátozását, valamint az erdő felújuló képességének a fenntartását.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

Természetvédelmi rendeltetésű erdő nincs a körzetben.

6.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. A véghasználatok során a 8. pontban megfogalmazott elvárások szerint hagyásfákat, illetve hagyásfa csoportokat kell visszahagyni a területen.

6.3.2. A közösségi jelentőségű, fában fejlődő bogárfajok – például szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), kék pattanóbogár (*Limoniscus violaceus*), havasi cincér (*Rosalia alpina*), skarlátbogár (*Cucujus cinnabarinus*), gyászscincér (*Morimus funereus*) –, és a közösségi jelentőségű denevérfajok állományainak megőrzése érdekében a fakitermelések végrehajtása során egyenletes eloszlásban böhöncös, odvas faegyedeket, valamint álló és fekvő holtfat kell visszahagyni a területen.

6.3.3. A kedvező természetvédelmi helyzetű, kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok esetében – az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0) – a véghasználat és az erdőfelújítás során a cserjeszintet legalább olyan mértékben meg kell hagyni, valamint a cserjeszint többi részének átmeneti eltávolítását olyan módon kell végrehajtani, hogy az erdészeti tájban őshonos cserjefajokból álló cserjeszint ismételt kialakulásának feltételei biztosítottak legyenek.

6.3.4. Az erdőnevelések végrehajtása során a termőhelynek nem megfelelő, vagy az erdészeti tájidegen elegyfajokat – különös tekintettel az intenzíven terjedő fajokat – vissza kell szorítani. A fekete- és erdeifenyves főfafajú erdőkben a megfelelő csoportos jellegű gyérítési módszerek alkalmazásával elő kell segíteni az őshonos lombos fafajok előretörését.

6.3.5. A közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok és jelölő fajok kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása érdekében biztosítani kell a folyamatos erdőszegély kialakulását és fennmaradását.

6.3.6. A nagy kiterjedésű, egykorú és kevés fafajból álló erdők lombkorona-, cserje-, valamint lágyszárú szintjében az erdőgazdálkodási tevékenységek végrehajtása során elő kell segíteni a faji, életkori, és szerkezeti változatosság növekedését.

6.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A vágásos és átalakító üzemmódban kezelt, gazdasági rendeltetésű erdőkben tervezhető előhasználati erélyek

Előhasználati mód	m ³ /ha	
	min.	max.
Törzskiválasztó gyérítés	10	60
Növedékfokozó gyérítés	20	110

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. A megtervezésre kerülő előhasználati erély erdőrésztlet szinten függ a faállománytípustól, a fafajok fatermési osztályától, a gazdálkodás céljától és a beavatkozások sűrűségétől.

7.2.2. Az előhasználatokat úgy kell tervezni, hogy azok elősegítsék az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen fafajok – különösen az intenzíven terjedő fafajok – visszaszorítása mellett a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos elegyfajokat – kiemelten a vadgyümölcsök és a magyar tölgy – megőrzését.

7.2.3. Idegenhonos főfafajú erdőkben minden őshonos elegyfaját kímélendő.

7.2.4. Egyéb termelésként kell megtervezni:

- a közepes vagy hosszú vágásfordulójú faállományokban tömbös vagy mozaikos elegyben megtalálható, alacsonyabb vágásérettségi korú, illetve intenzíven terjedő fafajok eltávolítását, valamint
- a fenyves faállományok alatt található, az erdészeti tájban őshonos lombos újulat megerősödését célzó, gyenge erélyű fahasználatokat.

7.2.5. Készletgondozó fahasználat – erdőgazdálkodói javaslatra – elsősorban azokon a kis magánbirtokokon tervezhető, ahol hagyományos gyérítés elvégzése szakmailag nem indokolt.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természetvédelmi	Egyéb védelmi
	elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
Bükkösök	95–115	110–130	–	95–130
Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	90–120	100–125	–	90–125
Gyertyános-kocsányos tölgyesek	100–120	110–120	–	100–120
Kocsánytalan tölgyesek	85–110	95–120	–	85–120
Kocsányos tölgyesek	85–110	95–120	–	85–120
Cseresek	75–95	85–105	–	75–105
Molyhos tölgyesek	–	100–130	–	100–130
Akácosok	30–45	35–50	–	30–50
Gyertyánosok	70–90	80–100	–	70–100
Juharosok; kőrisesek	60–90	70–100	–	60–100
Vöröstölgyesek; fekete diósok	70–90	80–100	–	70–100
Egyéb kemény lombosok	50–75	60–90	–	60–90
Nemes nyárasok; nemes fűzesek	20–30	25–35	–	25–35
Hazai nvárasok; fűzesek	30–45	35–50	–	35–50

Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természetvédelmi	Egyéb védelmi
	elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
Mézgás égeresek	50–70	60–80	–	60–80
Hársasok	70–100	80–110	–	70–110
Egyéb lágy lombosok	25–35	25–40	–	25–40
Fenyvesek	50–80	60–90	–	50–90

A tuskósarj eredetű faállományok vágásérettségét a szakasz alsó határa közelében kell megállapítani.

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

Véghasználat módja	hektár
tarvágással érintett terület	1000
fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás tervezett redukált területe	500
Összesen	1500

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Szálalóvágást a nagyobb, egykorú erdőtömbökben, elsősorban bükkös, gyertyános-tölgyes, és jelentős bükk vagy tölgy elegyű gyertyános faállománytípusú, illetve átalakító üzemmódú erdőkben javasolt tervezni.

7.5.2. A tervidőszak végére tervezett fokozatos felújítóvágás bontóvágását újulat nélküli bükkösökben 15–20%, gyertyános-tölgyesekben 25–30% eréllyel kell megtervezni.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. A véghasználatok során hagyásfákat, hagyásfa csoportokat lehetőség szerint őshonos fafajokból, idősebb, de még állékony, illetve böhöncös, odvas faegyedekből kell visszahagyni. Az 2,0 ha-nál nagyobb végvágott vagy tarvágott területeken lehetőleg 0,1–0,3 hektár területű hagyásfa csoportok, egyéb esetekben hagyásfákat javasolt egyenletes térbeli elhelyezkedésben meghagyni. A hagyásfa csoportokat javasolt úgy kialakítani, hogy azok a természetvédelmi vagy közjóléti jelentőségű, pontszerű objektumokat (például fokozottan védett madár fészke, forrás, barlang bejárata, erdei emlékmű vagy közjóléti objektum, berendezés) is tartalmazzák. A hagyásfa csoportokban található holtfat visszahagyni a területen. A hagyásfák, hagyásfacsoportok a későbbiekben csak különleges esetben (például veszélyelhárítás) termelhetők ki, és a faanyagukat javasolt holt faanyagként a területen hagyni.

8.2. Az erdőnevelések végrehajtása során az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen elegyfajok visszaszorítása mellett elő kell segíteni a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos, értékes elegyfajok (például vadgyümölcsök, magyar tölgy) további fejlődését.

8.3. A fenyves faállománytípusú erdőkben található, az erdészeti tájban őshonos fafajok alkotta alsó szint előretörését az erdőnevelési beavatkozások során elő kell segíteni.

8.4. A tömbös vagy mozaikos elegyedésű, intenzíven terjedő fafajok eltávolítása céljából végzett egyéb termelések során 0,30 hektárt meghaladó, egybefüggő, üres terület nem keletkezhet.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodási tervezési irányelvek

9.1. A megfelelő színvonalú erdőgazdálkodás érdekében a feltártság növelése és a meglévő feltáró hálózat állapotának javítása – üzemmódtól függetlenül – javasolt.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

10.1. A fakitermelések során a terepi anyagmozgatást és a készletezést úgy kell elvégezni, hogy a természeti környezet – különösen a források és közjóléti létesítmények környékén, valamint védett fajok élőhelyein – a lehető legkisebb mértékben sérüljön.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

Védett természeti területen álló erdő nincs a körzetben.

12. A kizárólagos állami tulajdonú erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

12.1. Védelmi vagy közjóléti elsődleges rendeltetésű erdőben tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető illetve engedélyezhető:

- a) természetes, természetszerű vagy származék erdő természetességi állapotú mézgás égeres, hazai nyáras, illetve hazai fűzes faállománytípusú erdőben, ha természetes úton magról nem újítható fel,
- b) származék erdő természetességi állapotú, a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú (például cseres, gyertyános, hársas, juharos) erdőben, ha véghasználata során fafajcserés erdőszerkezet-átalakításra kerül sor,
- c) természetszerű vagy származék erdő természetességi állapotú erdőben, ha az erősen károsodott,
- d) átmeneti, kultúrerdő vagy faültetvény természetességi állapotú erdőben.

9. melléklet a 96/2011. (X. 17.) VM rendelethez

1. A körzet neve

Gemenci erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzetben található erdők jelentős hányada védett, illetve fokozottan védett természeti területen helyezkedik el, illetve közösségi jelentőségű természetvédelmi területként kijelölésre került. A körzetben emellett jelentős az erdők idegenforgalmi és turisztikai jelentősége. Az erdők nagy része továbbá génmegőrzési célú, különleges rendeltetésű vadászterület.

Az erdők gazdasági funkcióinak érvényesítésére az előbbiekre tekintettel csak olyan módon kerülhet sor, ami a védelmi és közjóléti funkciók egyidejű érvényesülését nem akadályozza.

Az erdőtervezés és az erdőgazdálkodás során ezen kívül tekintettel kell lenni az erdők ártéri elhelyezkedéséből fakadó gazdálkodási nehézségekre (például árvizek gazdálkodást akadályozó hatásai) is.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Állami erdészeti kezelésben lévő erdőterületen – kivéve a Fadd 14-es erdőtagot – a tagszámozást változtatlanul kell hagyni.

3.2. Az erdő fenntartható erdőgazdálkodási tevékenység jellemzői alapján egységes kezelhetősége szempontjából irányadó legnagyobb területnagyságot meghaladó területű, vagy a faállomány-, termőhelyi-, tulajdon-, illetve erdőgazdálkodási viszonyok alapján jelentősen eltérő részterületekből álló erdőrészeteket lehetőség szerint a természetben jól fellelhető határok mentén kell megosztani.

3.3. Amennyiben az erdőrészlet területének 30 százalékánál, de legalább 1,0 hektárnál nagyobb részterületén eltérő erdőfelújítási célállomány megtervezése indokolt, azon külön erdőrészletet kell kialakítani.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód megállapítása a vízmosásos, meredek, vagy V–VI. fatermési osztályba tartozó, gyenge termőhelyű, talajvédelmi, illetve parkerdő rendeltetésű, természetes, természetszerű, származék, illetve átmeneti erdőkben javasolt, ha az hosszú távon önfenntartásra alkalmas állapotú.

4.2. Szálasó üzemmódú erdőgazdálkodás elsősorban az elegyes, rendszeres magtermő kort elért faállománnyal borított, lehetőleg vegyes korú és változatos térbeli szerkezetű erdőkben folytatható, javasoltan a természetes, természetszerű és származék erdőkben álló, nagyobb kiterjedésű, és megfelelően feltárt erdőtümbökben található bükkös, bükk elegyes gyertyános-kocsánytalan tölgyes, magyar kőrises és magyar kőris elegyes fehér nyáras faállománytípusú erdőkben.

4.3. Átalakító üzemmódot kell megállapítani, illetve engedélyezni azokban az erdőkben, amelyekben az erdőgazdálkodó hosszútávon szálasó üzemmódban kíván gazdálkodni, de az erdő faállomány-viszonyai a szálasó üzemmódba sorolást még nem teszik lehetővé.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

5.1.1. A parkerdő rendeltetésű erdők közjóléti létesítményeinek közvetlen környezete parkszerű kezelést igényel.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.2.1. Az erdőtervezés során biztosítani kell az erdők természetességi állapotának fenntartása, illetve fokozatos javítása, sokféleségének és értékes génkészletének megőrzése, illetve bővítése, valamint a védett és fokozottan védett növények és állatok élőhelyének védelme érdekében szükséges intézkedéseket.

5.2.2. A hozamvizsgálat eredményeinek, a természetes felújítás követelményeinek és az erdő egészségi állapotának figyelembe vétele mellett – különösen a természetes és természetsszerű erdőkben – a vágásérettségi kort a védelmi célok függvényében a vágásérettségi szakasz felső határához közelítve kell meghatározni.

5.2.3. Az erdőneveléseket a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen elegyfajok – különös tekintettel az intenzíven terjedő, valamint a főfafaj fejlődését jelentősen akadályozó fajok (például zöld juhar, amerikai kőris, bálványfa, akác) – visszaszorítását célzó erélyekkel kell megtervezni.

5.2.4. Az erdészeti tájban őshonos főfafajú erdőkben egészségügyi termelés az erdőben visszamaradó holt faanyag mennyiségének növelése érdekében csak az egészséges egyedekre is veszélyt jelentő, fertőző károsítások, vagy az erdő élőfakészletének legalább 5%-át érintő erdőkárok esetén tervezhető.

5.2.5. Az erdőszerkezet-átalakítások tervezését az alábbi szempontok figyelembe vételével kell elvégezni:

- a) Előzetes hozamvizsgálat alapján a távlati erdőkép kiegyenlített hozamok biztosításával csak úgy érhető el, ha a védett természeti területen (fokozottan védett természeti területek, valamint a vízpart 30 méteres sávja kivételével) található erdők egy részének felújítása első lépésben még rövid vágásfordulójú, idegenhonos fajokkal (nemes nyárok, akác) is végrehajtható.
- b) A körzeti erdőtervben véghasználatra tervezett nemes nyáras és nemes fűzes erdők területének 45–55 százalékán nemes nyáras célállománytípusú erdőfelújítás (nőivarú klónokkal) tervezhető, elsősorban ott, ahol jelenleg összefüggő, nagy kiterjedésű, nemes nyáras faállománytípusú erdőtömb található. Az elsőkivétel során a nemes nyárral együtt a termőhelynek megfelelő őshonos elegyfajokat (például magyar kőris, vénic- és mezei szil, mezei juhar stb.) kell ültetni, melyeknek az erdősítés befejezésekor is legalább 1000 darab/hektár mennyiségben jelen kell lenniük.
- c) A körzeti erdőtervben véghasználatra tervezett akácos faállománytípusú erdő felújítását első változatként „Természetes sarj, mesterséges kiegészítéssel” erdősítési móddal, és elegyes akácos célállománytípussal, második változatként pedig „Mesterséges erdősítés” erdősítési móddal, és őshonos főfafajokból álló célállománytípussal (például elegyes juharos) kell megtervezni. Ez alól kivételt képeznek a túltartott, rossz egészségi állapotú akácosok, amelyek felújítását erdőszerkezet-átalakítás megvalósításával kell tervezni, két lehetséges célállománytípus megjelölésével.
- d) A körzeti erdőtervben véghasználatra tervezett, az erdészeti tájidegen főfafajú erdő felújítása fekete dió célállománnyal csak igen keskeny, vagy kis területű erdőrészekben írható elő.

5.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. Az erdőtervezés során biztosítani kell a kedvező természetvédelmi helyzetű, közösségi jelentőségű – keményfás ligeterdő (91F0), illír gyertyános-tölgyesek (91L0), illír bükkösök (91K0), és pannon cseres-tölgyesek (91M0) –, valamint kiemelt közösségi jelentőségű – enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0) – jelölő erdei élőhelyek kiterjedésének, szerkezetének, fajkészletének megőrzése, illetve a lehetőség szerinti bővítése, fejlesztése érdekében szükséges intézkedéseket.

5.3.2. A közösségi jelentőségű, valamint kiemelt közösségi jelentőségű erdei élőhelytípusokba – enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0), keményfás ligeterdő (91F0), illír gyertyános-tölgyesek (91L0), illír bükkösök (91K0), valamint pannon cseres-tölgyesek (91M0) – tartozó erdőkben az erdőneveléseket a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen elegyfajok – különös tekintettel az intenzíven terjedő fajok – visszaszorítását célzó erélyekkel kell megtervezni.

5.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

5.4.1. A termőhelyi viszonyok alapján a talajvédelmi rendeltetésű erdők területi arányának növelése indokolt, elsődlegesen a vízmosásokban, az átlagosan 25 fokos, vagy annál nagyobb lejtésű területeken, valamint az igen sekély, sekély termőrétegű gyenge termőhelyeken található erdők talajvédelmi rendeltetésbe sorolásával.

5.4.2. A talajvédelmi, mezővédő és parkerdő rendeltetésű erdőkben elsődleges cél a kíméletes erdőgazdálkodási módszerek alkalmazása, a vágásterületek nagyságának korlátozása, valamint a magasabb vágásérettségi korok meghatározása.

5.4.3. A műtárgyvédelmi erdőkben a hozamvizsgálat eredményeinek, a természetes felújítás követelményeinek és az erdő egészségi állapotának figyelembe vétele mellett törekedni kell a vágásérettségi szakasz felső határához közelítő vágásérettségi kor alkalmazására.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.2.1. A véghasználatok végrehajtása során a 8. pontban megfogalmazott elvárások szerint hagyásfákat, illetve hagyásfa csoportokat kell visszahagyni a területen.

6.2.2. Az erdőnevelések végrehajtása során változatos méretű, álló és fekvő holtfa kerüljön visszahagyásra.

6.2.3. Őshonos fafajú erdők véghasználata után teljes talajelőkészítés csak kivételesen indokolt esetben végezhető.

6.2.4. Fokozottan védett madár lakott fészkeknek legalább 100 méteres környezetében erdőgazdálkodási tevékenység szaporodási és utódnevelési időszakban (réti sas esetében január 1. és június 30. között, fekete gólya esetében március 15. és augusztus 15. között) nem végezhető.

6.2.5. Az erdőtervi térképen lehatárolt, kiemelten fontos vizes táplálkozóhelyek 100 méteres védőzónájában madárvonulási időszakban (augusztus 15. és szeptember 30. között) erdőgazdálkodási tevékenység csak a természetvédelmi célokkal összhangban végezhető.

6.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. A közösségi jelentőségű, fában fejlődő bogárfajok – például szarvasbogar (Lucanus cervus), nagy hőscincér (Cerambyx cerdo) –, és a közösségi jelentőségű denevérfajok állományainak megőrzése érdekében a fakitermelések végrehajtása során egyenletes eloszlásban böhöncös, odvas faegyedeket, valamint álló és fekvő holtfat kell visszahagyni a területen, különösen a kocsányos tölgyes főfafajú erdőkben.

6.3.2. A díszes tarkalepke (Euphydryas maturna) élőhelyén biztosítani kell a folyamatos erdőszegély kialakulását és fennmaradását.

6.3.3. Az erdőgazdálkodás során törekedni kell a természetközeli erdőgazdálkodási módszerek meghonosítására és alkalmazására.

6.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A vágásos és átalakító üzemmódban kezelt, gazdasági rendeltetésű erdőkben tervezhető előhasználati erélyek

Előhasználati mód	m ³ /ha	
	min.	max.
Törzskiválasztó gyérítés	10	40
Növedékfokozó gyérítés	30	60

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1 Készletgondozó fahasználat – erdőgazdálkodói javaslatra – elsősorban azokon a kis magánbirtokokon tervezhető, ahol a tervidőszakban gyérítés elvégzése szakmailag nem indokolt.

7.2.2. Egyéb termelésként kell megtervezni:

- a közepes vagy hosszú vágásfordulójú faállományokban tömbös vagy mozaikos elegyben megtalálható, alacsonyabb vágásérettségi korú, illetve intenzíven terjedő fafajok eltávolítását,
- a fenyves faállományok alatt található, az erdészeti tájban őshonos lombos újulat megerősödését célzó, gyenge erélyű fahasználatokat, valamint
- a töltések melletti keskeny sávban vízügyi szempontból „fejesfa üzemmódban” kezelendő füzesek (több ütemben végrehajtandó) fahasználatait.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)				
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi		
			Természetvédelmi		Egyéb védelmi
	elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan				
				Védett	Fok. védett
Bükkösök	–	–	110–130	–	–
Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	90–110	100–120	100–120	–	–
Bükkös-gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	–	–	110–130	–	–
Kocsánytalan tölgyesek	85–105	–	95–115	–	–
Kocsányos tölgyesek	80–100	100–135	90–120	100–135	90–120
Cserések	75–95	–	85–105	–	85–105
Molyhos tölgyes-cserések	–	–	100–120	–	–
Molyhos tölgyesek	–	–	110–130	–	–
Akácosok	30–45	35–55	30–50	30–55	30–50
Gyertyánosok	–	–	80–100	–	–
Juharosok	60–80	80–100	70–90	80–100	70–90
Kőrisesek	60–80	80–120	70–100	80–120	70–100
Fekete diósok	60–80	70–90	60–80	60–90	60–80
Egyéb kemény lombosok	50–80	60–90	50–80	50–90	50–80
Nemes nyárasok	25–40	30–45	25–40	25–45	25–40
Nemes fűzesek	30–45	35–55	30–50	30–55	30–50
Hazai nyárasok	35–60	50–80	40–70	50–80	40–70
Fűzesek	35–50	50–65	40–60	50–65	40–60
Mézgás égeresek	50–70	60–80	60–80	–	60–80
Hársasok	60–80	80–100	70–90	–	70–90
Egyéb lágy lombosok	30–80	–	30–90	–	30–90
Fenyvesek	50–80	60–90	50–80	–	50–80

A külön sorban nem szereplő tuskósarj eredetű faállományok vágásérettségét a szakasz alsó határa közelében kell megállapítani.

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

Véghasználat módja	hektár
tarvágással érintett terület	2300
fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás tervezett redukált területe	500
Összesen	2800

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Szálalóvágás a nagyobb, egykorú erdőtömbökben, elsősorban jó szerkezetű kocsányos tölgy, magyar kőris, és bükkös főfafajú, valamint bükk elegyes gyertyános kocsánytalan tölgy főfafajú erdőkben, illetve átalakító üzemmódú erdőkben tervezhető.

7.5.2. Fokozatos felújítóvágás vagy szálalóvágás mellett a fehér nyár sarjzattal történő felújítása csak kísérleti rendeltetés, illetve átalakító üzemmód esetén tervezhető.

7.5.3. Kocsányos tölgy és magyar kőris főfafajú erdőkben fokozatos felújítóvágást az erdők fajösszetétele és termőhelyi viszonyai függvényében, általában egyszeri, egyenletes, 45–50 százalékos bontással, majd az újulat megjelenését követően egy menetben történő végvágással (szűkített ernyős felújítóvágás) indokolt tervezni.

7.5.4. A vízzel borított termőhelyeken álló fehér fűz főfafajú, valamint a „homokgöröndökön” megtelepült, az erdészeti tájban őshonos fajajokból álló erdők esetében a véghasználatok és az erdőfelújítási kötelezettségek tekintetében a felnyíló erdőkre vonatkozó szabályok alkalmazása indokolt lehet.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. A fenyves faállománytípusú erdőkben található, az erdészeti tájban őshonos fajok alkotta alsó szint előretörését az erdőnevelési beavatkozások során elő kell segíteni.

8.2. Az erdőnevelési munkák során a szil, vadgyümölcs és tatár juhar fajú, továbbá az idegenhonos főfafajú erdőkben minden, az erdészeti tájban őshonos fajú faegyedeket az erdőnevelési szempontok figyelembe vétele mellett kímélni kell.

8.3. A tömbös vagy mozaikos elegyedésű, intenzíven terjedő fajok eltávolítása céljából végzett egyéb termelések során 0,30 hektárt meghaladó, egybefüggő, üres terület nem keletkezhet.

8.4. A véghasználatok során hagyásfákat, hagyásfa csoportokat lehetőség szerint őshonos fajokból, idősebb, de még állékony, illetve böhöncös, odvas faegyedekből kell visszahagyni. Az 2,0 ha-nál nagyobb végvágott vagy tarvágott területeken lehetőleg 0,1–0,3 hektár területű hagyásfa csoportok, egyéb esetekben hagyásfákat javasolt egyenletes térbeli elhelyezkedésben meghagyni. A hagyásfa csoportokat javasolt úgy kialakítani, hogy azok a természetvédelmi vagy közjóléti jelentőségű, pontszerű objektumokat (például fokozottan védett madár fészke, forrás, barlang bejárata, erdei emlékmű vagy közjóléti objektum, berendezés) is tartalmazzák. A hagyásfa csoportokban található holtfát vissza kell hagyni a területen. A hagyásfák, hagyásfacsoportok a későbbiekben csak különleges esetben (például veszélyelhárítás) termelhetők ki, és a faanyagukat javasolt holt faanyagként a területen hagyni.

8.5. Az őshonos fajokból képződő elhalt faanyagot a véghasználatok során is kell visszahagyni a területen.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. Az ártéri területeken javasolt a kiemelten használt földutak stabilizálása, szükség szerint hidak vagy átereszek beépítésével.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

10.1. A fakitermelések során a faanyag felkészítése, készletezése csak a fakitermeléssel érintett erdőrészlet területén, valamint azzal határos úton, nyiladékon történhet.

10.2. A fakitermelések során a terepi anyagmozgatást és a készletezést úgy kell elvégezni, hogy a természeti környezet – különösen a források és közjóléti létesítmények környékén, valamint védett fajok élőhelyein – a lehető legkisebb mértékben sérüljön.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak az erdőtervezési körzet területén április 1-től augusztus 31-ig tart.

12. A kizárólagos állami tulajdonú erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

12.1. Védelmi vagy közjóléti elsődleges rendeltetésű erdőben tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a) természetes, természetesen keletkezett vagy származék erdő természetességi állapotú erdőben, amennyiben az természetes úton magról nem újítható fel (például: hazai nyaras, hazai füzes, mézgás égeres, kőrises),
- b) származék erdő természetességi állapotú, a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú (például kőrises, cseres, hársas, gyertyános, juharos) erdőben, ha véghasználatok során fajcserés erdőszerkezet-átalakításra kerül sor,
- c) természetesen keletkezett vagy származék erdő természetességi állapotú erdőben, ha az erősen károsodott,
- d) átmeneti, kultúrerdő vagy faültetvény természetességi állapotú erdőben.

12.2. Fehér nyár főfafajú erdőben a felső, illetve az alsó szint fafajösszetételétől, valamint az őshonos kemény lombos újulat jelenlététől függően csoportos fokozatos felújítóvághásként erre a tervidőszakra egyszeri, 30–70 százalékos erélyű bontás is tervezhető.

12.3. Fehér nyár, kőris, cser, hárs és gyertyán főfafajú erdőkben a legfeljebb egy famagasság szélességben végrehajtott ugrósáv, illetve kulisszás tarvágás jellegű véghasználatot fokozatos felújítóvághásként kell megtervezni.

12.4. Fehér nyár főfafajú erdőben szálalóvághás (szálaló szegélyvághás, illetve kombinált, vonal menti, csoportos szálalóvághás) csak átalakító üzemmódban vagy kísérleti céllal tervezhető. A támadóvonalak távolságát a felújítási időszak hossza határozza meg, a bontás során legfeljebb 0,2 hektár területű lékek nyithatók.

12.5. A tarvágás tilalom alá eső, kocsányos- vagy kocsánytalan tölgy, valamint cser főfafajú erdő természetes erdőfelújításaként a természetes erdőtársulást alkotó főfafajoknak (tölgyek, illetve cser, egyes esetekben bükk) az

erdőfelújítás befejezésekor legalább 2.000 darab/hektár mértékű jelenléte mellett tölgyes körises, kocsánytalan tölgyes cseres, kocsányos tölgyes cseres, egyéb lomb elegyes cseres illetve elegyes hársas erdősítési célállomány is tervezhető, amennyiben azt a fafajösszetétel vagy az újulati szint indokolja.

12.6. Erdőszerkezet átalakítás következtében nemesnyár állomány helyén létrehozott elegyes kocsányos tölgyes célállománytípusú erdőfelújítás kísérleti jelleggel nemes nyár előhasználati faállománnyal tervezhető, de a nemesnyár faegyedek hektáronkénti tőszáma a 300 db-ot nem haladhatja meg, és azokat 15 éves korukig el kell távolítani az erdőből.

10. melléklet a 96/2011. (X. 17.) VM rendelethez

1. A körzet neve

Harkakötönyi erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzet erdeinek meghatározó hányada faanyagtermelést szolgál, így az erdőtervezés, illetve az erdőgazdálkodás során általános esetben az Alföldön már hagyományos és bevált tarvágásos véghasználaton, valamint mesterséges erdőfelújításon alapuló módszereket, akácosok és hazai nyárasok esetében pedig – amennyiben annak feltételei adottak – a sarjztatást lehet és célszerű alkalmazni.

A körzetben nagy hányadban található határ termőhelyeken az erdő talajvédelmi funkcióit a jövőben indokolt hangsúlyosabban érvényesíteni.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Az erdő fenntartható erdőgazdálkodási tevékenység jellemzői alapján egységes kezelhetősége szempontjából irányadó legnagyobb területnagyságot meghaladó területű, vagy a faállomány-, termőhelyi-, tulajdon-, illetve erdőgazdálkodási viszonyok alapján jelentősen eltérő részterületekből álló erdőrészeket lehetőség szerint a természetben jól fellelhető határok mentén kell megosztani.

3.2. A védett természeti értékek megóvását erdő- és egyéb részek kialakításával, illetve megosztásával is segíteni kell. Az erdőtervezés során a 0,5 hektárnál nagyobb, összefüggő területű, kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő pannon homoki borókás-nyáras (91N0) élőhelytípusokat és más, őshonos fafajokból álló erdőtársulások maradványait lehetőség szerint külön erdőrészletbe kell sorolni.

3.3. Az új erdőrészek kialakításakor – mesterséges felújítást feltételezve – figyelembe kell venni a terület gépi művelhetőségét.

3.4. A faanyagtermelő elsődleges rendeltetésű erdőkben, 2,0 hektárnál kisebb erdőrészeket lehetőség szerint ne keletkezzenek.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. A folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódok közül a körzetben csak a faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód állapítható meg, elsősorban a jó egészségi állapotú, zömében őshonos, természetes úton jól sarjadó fafajokból álló, gyenge záródású, nem gazdasági rendeltetésű erdőkben.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

5.1.1. A települések belterületével határos, jelentős közjóléti hasznosítású erdőkben folytatható erdőgazdálkodásra indokolt a közjóléti erdők meghatározott alapelveket megfelelően alkalmazni.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.2.1. Az erdőtervezés során biztosítani kell az erdők természetességi állapotának fenntartása, illetve fokozatos javítása, sokféleségének és értékes génkészletének védelme, illetve bővítése, valamint a védett és fokozottan védett növények és állatok élőhelyének védelme érdekében szükséges intézkedéseket.

5.2.2. A homoki gyepeken és közvetlen környezetükben található fenyes faállománytípusú erdőkben a fennmaradt eredeti domborzat, valamint az erdő kiritkulása folytán kialakult, természetközeli állapotú homoki gyepek védelme,

illetve a homoki élőhelyek további regenerálódásának biztosítására érdekében a véghasználatok és az erdőfelújítási kötelezettségek tekintetében a felnyíló erdőkre vonatkozó szabályok alkalmazása is indokolt lehet.

5.2.3. Az erdőssztyeppi élőhelyek természetes felújulási folyamatait az erdőtervezés során számításba kell venni, és a spontán megjelenő, potenciális társulásnak megfelelő természetes újulatnak az erdőfelújításokban teret kell biztosítani.

5.2.4. A hozamvizsgálat és a véghasználatok tervezése során törekedni kell arra, hogy a védett természeti területeken elhelyezkedő nagyobb erdőtömbökben mindig legyen zárt, idős erdő. Ennek érdekében adott esetben akár gazdasági szempontból vágásérett erdők véghasználatának elhalasztása, vagy 0,5–1,0 hektár területű hagyásfa csoportok visszahagyása is előírható.

5.2.5. A tisztások és szegélygyepek megőrzésére törekedni kell. A nagyobb kiterjedésű, természetközeli állapotú szegélygyepek védelmét erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterületként (tisztásként) történő leválasztással is elő kell segíteni.

5.2.6. Az erdőszerkezet-átalakítások tervezését az alábbi szempontok figyelembe vételével kell elvégezni:

Az erdészeti tájidegen főfafajú erdőket a véghasználatukat követően – amennyiben azt a termőhelyi viszonyok is lehetővé teszik – a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos fafajokkal kell felújítani.

5.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. Az erdőtervezés során biztosítani kell a kedvező természetvédelmi helyzetű, közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelyek – különösen a pannon homoki gyepek (6260), a pannon borókás-nyárasok (91N0), a pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530), a kékperjés rétek (6410), a mocsárrétek (6440), a keményfás ligeterdők, illetve gyöngyvirágos tölgyesek (91F0), valamint az eurosibériai erdőssztyepp-tölgyesek (91I0) – kiterjedésének, szerkezetének, fajkészletének megőrzése, illetve a lehetőség szerinti fejlesztése, a közösségi jelentőségű jelölő fajok – kimelten a homoki kikerics (*Colchicum arenarium*), homoki nőzirom (*Iris humilis* ssp. *arenaria*), magyar futrinka (*Carabus hungaricus*), tartós szegfű (*Dianthus diutinus*), kiséfészű aszat (*Cirsium brachycephalum*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*), dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*), vidra (*Lutra lutra*), skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*) – kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, valamint a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusokhoz kötődő, fában fejlődő bogárfajok állományainak hosszú távú fennmaradása érdekében szükséges intézkedéseket.

5.3.2. A kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusokba – eurosibériai erdőssztyepp-tölgyesek (91I0), valamint pannon homoki borókás-nyáras (91N0) – tartozó erdők esetében az erdőgazdálkodási tevékenységeket olyan módon kell megtervezni, hogy a folyamatos erdőborításból fakadó ökológiai előnyök minél nagyobb mértékben érvényesüljenek.

5.3.3. A kedvező természetvédelmi helyzetű, közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelyek esetében a vágásérettségi kort a védelmi célok függvényében, továbbá a hozamvizsgálat eredményeinek, a természetes felújítás követelményeinek és az erdő egészségi állapotának figyelembe vételével a vágásérettségi szakasz felső határához közelítve kell meghatározni.

5.3.4. Az erdőneveléseket a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen elegyfajok – különös tekintettel az intenzíven terjedő fajok – visszaszorítását célzó erélyekkel kell megtervezni.

5.3.5. A nevelővágások tervezésénél az erdőrézletben található gye-, cserjés- és borókás zárványterületek, valamint az őshonos újulatfoltok, védelmét a fahasználatok részterületes előírásával is érvényre kell juttatni. A részterületek elhelyezkedését a töréspontok legalább 5 méter pontosságú EOV koordinátáin alapuló, 1:10000 méretarányú térképvázlaton kell ábrázolni, amely térképvázlatot az erdőtervhez is mellékelni kell.

5.3.6. A közösségi jelentőségű, illetve kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdő 200 m-es környezetében intenzíven terjedő főfafajú erdőfelújítás nem, intenzíven terjedő elegyfajok mesterséges erdősítését is lehetővé tevő erdőfelújítás csak az erdészeti tájban őshonos fa- illetve cserjefajokból álló, legalább 20 m széles védőzóna létesítése mellett tervezhető.

5.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

5.4.1. Az erdőtervezési körzet termőhelyi viszonyai alapján indokolt a talajvédelmi rendeltetésű erdők területi arányának növelése.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.2.1. Az őshonos fajok uralta hagyásfa-csoportban az elegyedő akác, és egyéb, erősen sarjadó, intenzíven terjedő fafaj egyedeinek kitermelése esetén a természetes sarj eredetű újulat folyamatos visszaszorítását is el kell végezni.

6.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. A közösségi jelentőségű, vagy kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdőkben a nevelővágások végrehajtása során álló- és fekvő holtfát kell visszahagyni. Ezekben az erdőkben egészségügyi termelés csak az egészséges egyedekre is veszélyt jelentő károsítások, vagy az erdő élőfakészletének legalább 5%-át érintő, rendkívüli erdőkárok esetén végezhető.

6.3.2. A közösségi jelentőségű, fában fejlődő bogárfajok (skarlábogár) állományainak megőrzése érdekében a természetes, természetszerű és származék erdők véghasználatára és nevelővágására során az őshonos fafajú, böhöncös faegyedek kíméletére és azok megfelelő térbeli hálózatban hagyására lehetőséget kell biztosítani.

6.3.3. A kedvező természetvédelmi helyzetű, kiemelt közösségi jelentőségű erdei élőhelytípusok esetében – eurosibériai erdőssztyepp-tölgyesek (91I0), valamint pannon homoki borókás-nyáras (91N0) – a véghasználat és az erdőfelújítás során a cserjeszintet legalább olyan mértékben meg kell hagyni, valamint a cserjeszint többi részének átmeneti eltávolítását olyan módon kell végrehajtani, hogy az őshonos cserjefajokból álló cserjeszint ismételt kialakulásának feltételei biztosítottak legyenek.

6.3.4. A közösségi jelentőségű, valamint kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok esetében biztosítani kell a folyamatos erdőszegély kialakulását és fennmaradását.

6.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A vágásos és átalakító üzemmódban kezelt, gazdasági rendeltetésű erdőkben tervezhető előhasználati erélyek Faültetvényekben:

Előhasználati mód	m ³ /ha	
	min.	max.
Törzskiválasztó gyérítés	15	60
Növedékfokozó gyérítés	20	80

Egyéb erdőkben:

Előhasználati mód	m ³ /ha	
	min.	max.
Törzskiválasztó gyérítés	5	25
Növedékfokozó gyérítés	20	35

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Az előhasználatokat úgy kell tervezni, hogy azok elősegítsék az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen fafajok visszaszorítása mellett a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos elegyfajok (például magyar kőris, magas kőris, hegyi juhar, mezei juhar, feketegyűrű juhar, vénic szil, mezei szil, feketenyár, rezgőnyár és közönséges boróka) megőrzését.

7.2.2. Jól záródott, de még folyamatban lévő erdősítések esetén – főleg gyorsan növekvő lombos faállományú erdőkben – tisztítás tervezése javasolt.

7.2.3. Az egészséges fenyves faállománytípusú erdőkben egy tisztítást kell tervezni, amire a faállomány 10–15 éves korában kerüljön sor.

7.2.4. A fenyves faállománytípusú erdőkben a törzskiválasztó gyérítés tervezésének szükségességét az állomány egészségi állapota határozza meg.

7.2.5. Ha egy erdőrészletben jelentős mértékű (25–30%-ot meghaladó) a gyenge, kiritkult, fejlődésükben megrekedt, esetleg üres részek aránya, ott csak ennek megfelelően csökkentett erélyű előhasználat tervezhető.

7.2.6. A nemes nyár eleggyel is rendelkező hazai nyáras, és akác elegyes hazai nyáras faállománytípusú erdőkben a nevelővágásokat úgy kell megtervezni, hogy a nemes nyár egyedek kitermelhetősége – az ültetéskor meghatározott célállomány kialakításának érdekében – biztosítva legyen.

7.2.7. Egészséges, jó növekedésű faállományok esetében növedékfokozó gyérítés a véghasználatot megelőző nyár esetén 5 éves, akác, hazai nyár, szilek és fenyők esetén 8 éves, tölgyek esetén 15 éves időszakra vonatkozóan már nem tervezhető.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természetvédelmi	Egyéb védelmi
	elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
Kocsányos tölgyesek	70–100	80–130	100–130	100–130
Akácosok	(25)* 30–40	30–45	25–40	30–45
Egyéb kemény lombosok	45–80	45–80	45–80	45–80
Nemes nyárasok	20–25	20–30	20–30	20–30
Hazai nyárasok	30–40	35–70	35–70	35–70
Nemes nyáras – hazai nyárasok	(25)**30–35	30–60	30–60	30–60
Fenyő elegyes – hazai nyárasok	35–50	40–70	40–70	40–70
Egyéb lágy lombosok	30–70	30–70	30–70	30–70
Erdeifenyvesek	40–50	40–60	40–60	40–60
Feketefenyvesek	45–60	50–70	50–70	50–70
Fenyő elegyes – feketefenyvesek	40–60	40–70	40–70	40–70

* 150 m³/ha-nál nagyobb fajlagos fakészletű állományok esetén

** HNY sarjztatására alkalmatlan területnél, ha a NNY elegyarány 35% feletti

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

Véghasználat módja	hektár
tarvágással érintett terület	7100
fokozatos felújítógáz és szálalógáz tervezett redukált területe*	
Összesen	7100

* Hiteles, és szakmailag megalapozott gazdálkodói igény esetén kísérleti jelleggel előfordulhat.

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Az elmúlt időszakok károsításai folytán túlzottan kiritkult, már helyre nem hozható záródású állományokat a sikeres erdőfelújítás érdekében véghasználatra kell tervezni.

7.5.2. Ha a termőhely lehetővé teszi, az erdőfelújítás két alternatív erdősírtési előírás megadásával kerüljön megtervezésre.

7.5.3. A faanyagtermelő rendeltetésű, feketefenyves faállománytípusú erdők felújítását – amennyiben azt a termőhely is lehetővé teszi – elsősorban őshonos fafajokkal, esetleg akácok vagy erdei fenyves célállománytípussal kell megtervezni.

7.5.4. A feketefenyő főfajjal történő erdőfelújításokat – amennyiben a termőhely azt lehetővé teszi – egyéb lomb elegyes feketefenyő célállománytípussal kell megtervezni.

7.5.5. Az erdőfelújítások tervezése során az akác állományok harmadszori sarjztatását kerülni kell.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. A véghasználatok során hagyásfákat, hagyásfa csoportokat lehetőség szerint őshonos fafajokból, idősebb, de még állékony, illetve böhöncös, odvas faegyedekből kell visszahagyni. Az 2,0 ha-nál nagyobb végvágott vagy tarvágott területeken lehetőleg 0,1–0,3 hektár területű hagyásfa csoportok, egyéb esetekben hagyásfákat javasolt egyenletes térbeli elhelyezkedésben meghagyni. A hagyásfa csoportokat javasolt úgy kialakítani, hogy azok a természetvédelmi vagy közjóléti jelentőségű, pontszerű objektumokat (például fokozottan védett madár fészke, forrás, barlang bejárata, erdei emlékmű vagy közjóléti objektum, berendezés) is tartalmazzák. A hagyásfa csoportokban található holtfat vissza kell hagyni a területen. A hagyásfák, hagyásfacsoportok a későbbiekben csak különleges esetben (például veszélyelhárítás) termelhetők ki, és a faanyagukat javasolt holt faanyagként a területen hagyni.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. Az erdészeti feltáró hálózat a jelenlegi erdőgazdálkodási módszerek alkalmazásához általában megfelelő.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

10.1. Erdei rakodóknak, és készletező helyeknek a fakitermeléssel érintett erdőrészlet területe mellett elsősorban a nyiladékok, valamint a természetvédelmi védelem alatt nem álló tisztások szolgálhatnak. Ezek kialakítása, illetve használata során nagy figyelmet kell fordítani a környező területek cserje és lágyszárú növényzetének megóvására.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak március 1-től augusztus 31-ig tart.

11.2. A fakitermelési időszak vegetációs időszakra nyúló meghosszabbítása az alábbi esetekben különösen indokolt lehet:

- a) az erdészeti tájidegen főfafajú erdőkben a kímélendő költőfauna figyelembevételével március 15-ig, és augusztus 15-től végezhető fakitermelés,
- b) az intenzíven terjedő (különösen akác, bálványfa) főfafajú erdőkben, a téli sarjelfagyás elősegítése, illetve az akác visszaszorítását célzó vegyszeres tuskókezelés hatékonyságának biztosítása érdekében augusztus 1-től végezhető fakitermelés.

12. A kizárólagos állami tulajdonú erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

12.1. Tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a) természetes, természetszerű, valamint származék erdőben, amennyiben az idős erdőnek megfelelő főfafajjal az magról természetes úton nem újítható fel az Evt. által elvárt sikerességgel, illetve akkor, ha 90% alatti záródás ellenére sincs számottevő természetes újulata a megfelelő őshonos főfafajnak (például hazai nyaras, kocsányos tölgyes, vagy magas/magyar kőrises faállománytípusú erdők),
- b) a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, amennyiben abban a véghasználatához kapcsolódóan erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például elegyes vagy elegyetlen juharos, kőrises faállománytípusú erdők), valamint
- c) az átmeneti és kultúrerdőben valamint a faültetvényekben.

12.2. Erdőfelújításként azokban az akác és hazai nyár állományokban, ahol megfelelő a fedettség és a hektáronkénti véghasználati fakészlet akác esetében eléri a 100–120 m³-t, hazai nyár esetében a 120–150 m³-t, egyik lehetőségként a sarjztatást kell előírni. Ezen hektáronkénti fakészletet el nem érő és 1,0 hektárnál kisebb területű erdőrészletek esetében egyedi elbírálással döntendő el a sarjztatás előírása. Az 1,0 hektárnál nagyobb területű erdőrészleteknél, ahol a sarjztatás feltételeinek megfelelő tömbök találhatók, a részterületi sarjztatás is lehetséges. Védelmi rendeltetésű erdők esetében sarjztatás az előbbiektől eltérően is tervezhető.

11. melléklet a 96/2011. (X. 17.) VM rendelethez

1. A körzet neve

Hajdúhát-Bihari erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzet erdeinek meghatározó hányada faanyagtermelést szolgáló, telepített erdő, amelyek esetében az erdőtervezés, illetve az erdőgazdálkodás során az Alföldön jellemzően alkalmazott tarvágásos véghasználaton, valamint mesterséges erdőfelújításon alapuló módszereket, akácosok és hazai nyárasok esetében pedig – amennyiben annak feltételei adóttak – a sarjztatást lehet és célszerű alkalmazni.

Ezen adottságokból fakadóan az erdőtervezés során követendő célok elsősorban a vidékfejlesztéshez, az erdőgazdálkodással összefüggő foglalkoztatási lehetőségek bővítéséhez, a termőtalaj, a mezőgazdasági területek védelméhez, a fa, mint megújuló energia- és nyersanyagforrás biztosításához való hozzájárulás.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészletek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Az erdő fenntartható erdőgazdálkodási tevékenység jellemzői alapján egységes kezelhetősége szempontjából irányadó legnagyobb területnagyságot meghaladó területű, vagy a faállomány-, termőhelyi-, tulajdon- illetve

erdőgazdálkodási viszonyok alapján jelentősen eltérő részterületekből álló erdőrészeket lehetőség szerint a természetben jól fellelhető határok mentén kell megosztani.

3.2. Az új erdőrészek kialakításakor – amennyiben az várhatóan mesterséges úton kerül erdőfelújításra – a terület gépi művelhetősége érdekében 2,0–3,0 hektárnál kisebb erdőrészeket lehetőség szerint ne kerüljenek kialakításra.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. Folyamatos erdőborítást, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmód megállapítására

- a) a gyenge fatermőképességű, de a termőhelynek megfelelő fafajokból álló erdőkben, valamint
- b) a védelmi célok függvényében a fokozottan védett, vagy kiemelt közösségi jelentőségű faj jelentős állományának élőhelyéül szolgáló, illetve a fokozottan védett, vagy kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdőkben (például Debrecen-hajdúböszörményi tölgyesek KJTT – HUHN20033, Derecske-konyári gyepek KJTT – HUHN20009, Hencidai Csere-erdő KJTT – HUHN20011, Kismarja-pocsaj-esztári gyepek KJTT – HUHN20008, Közép-Bihar KJTT – HUHN20013)

kerülhet sor, amennyiben az hosszútávon fenntartható stabilitású, invazív faj, vagy intenzíven terjedő fafaj jelentős előretörése abban nem várható, valamint önfelújulásra képes.

4.2. Szálaló üzemmódú erdőgazdálkodás elsősorban az elegyes, rendszeres magtermő kort elért faállománnyal borított, lehetőleg vegyes korú és változatos térbeli szerkezetű erdőkben folytatható, javasoltan a természetes, természetszerű és származék erdőkben álló, nagyobb kiterjedésű, és megfelelően feltárt erdőtümbökben.

4.3. Átalakító üzemmódot kell megállapítani, illetve engedélyezni azokban az erdőkben, amelyekben az erdőgazdálkodó hosszútávon szálaló üzemmódban kíván gazdálkodni, de az erdő faállomány-viszonyai a szálaló üzemmódba sorolást még nem teszik lehetővé.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.2.1. Az erdőtervezés során biztosítani kell az erdők természetességi állapotának fenntartása, illetve fokozatos javítása, sokféleségének és értékes génkészletének védelme, valamint a védett és fokozottan védett növények és állatok élőhelyének védelme érdekében szükséges intézkedéseket.

5.2.2. A Farkassziget 1 és a Farkassziget 2 erdőrezervátumok magterületén az erdőgazdálkodási tevékenységek mellőzésével biztosítani kell a természetes erdődinamikai folyamatok érvényesülését.

5.2.3. A hozamvizsgálat eredményeinek, a természetes felújítás követelményeinek és az erdő egészségi állapotának figyelembevétele mellett – különösen a természetes és természetszerű erdőkben – a vágásérettségi kort a védelmi célok függvényében a vágásérettségi szakasz felső határához közelítve kell meghatározni.

5.2.4. Fokozottan védett természeti területen található erdőben erdőgazdálkodási tevékenységet csak az erdő természetességi és egészségi állapotának fenntartása, illetve javítása, felújuló képességének megőrzése, valamint a változatos kor- és térszerkezet kialakítása érdekében lehet tervezni, lehetőség szerint a folyamatos erdőborítottság fenntartásának biztosításával.

5.2.5. Az erdőneveléseket a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen elegyfajok – különös tekintettel a nemes nyár fajták, valamint az akác, amerikai kőris, zöld juhar, és kései meggy fafajok – visszaszorítását célzó erélyekkel kell megtervezni.

5.2.6. Tarvágás elsősorban idegenhonos főfajú, valamint a vágásérettségi szakasz felső határát elérő korú, őshonos főfajú állományokban tervezhető.

5.2.7. Az erdőszerkezet-átalakítások tervezését az alábbi szempontok figyelembevételével kell elvégezni:

- a) Az erdőszerkezet átalakításokra fokozatosan kell sort keríteni, melynek során első menetben az akác, amerikai kőris, nemes nyár és fenyő főfajú erdők átalakítása tekintendő kiemelt feladatnak.
- b) A körzeti erdőterv érvényességi ideje alatt vágáséretté váló erdők területének figyelembe vételével fafajcserés erdőszerkezet-átalakítást legalább az alábbi mértékben kell tervezni:

Faállománytípus neve	Szerkezetátalakítás üteme (ha/10 év)
Akác	70*
Amerikai kőris	20

Faállománytípus neve	Szerkezetátalakítás üteme (ha/10 év)
Nemes nyáras	80
Fenyves	10

* Az akácok esetében a szerkezetátalakítás tervezésének üteme csökkenhet, ha a környezeti tervezés ideje alatt a HNPI kezelésében lévő, védelmi célt szolgáló, termőhelyi okok miatt nehezen felújítható, vagy minőségi faanyagtermelésre nem alkalmas erdőkben faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód kerül megállapításra.

5.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. Az erdőtervezés során biztosítani kell

- a kedvező természetvédelmi helyzetű, kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyek – kiemelten az euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek (91I0), illetve az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0) –, valamint a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyek – kiemelten a keményfás ligeterdők a nagy folyók mentén (91F0) – kiterjedésének, szerkezetének, fajkészletének megőrzése, illetve lehetőség szerinti fejlesztése,
- a közösségi jelentőségű jelölő fajok – kiemelten a homoki kikerics (*Colchicum arenarium*), a homoki nőszirm (*Iris humilis* ssp. *arenaria*), a magyar futrinka (*Carabus hungaricus*), a tartós szegfű (*Dianthus diutinus*), a kiséfű (*Cirsium brachycephalum*), a vöröshasú unka (*Bombina bombina*), a mocsári teknős (*Emys orbicularis*), a dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*), a vidra (*Lutra lutra*), valamint a skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*) – kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, valamint
- a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusokhoz kötődő, fában fejlődő bogárfajok állományainak fennmaradása érdekében szükséges intézkedéseket.

5.3.2. A kiemelt közösségi jelentőségű sziki tölgyes (91I0), valamint a keményfás ligeterdő (91F0) élőhelytípusba tartozó erdőkben törekedni kell a minél folyamatosabb erdőborítás fenntartására. Ennek érdekében ezen erdők esetében a véghasználatok és az erdőfelújítási kötelezettségek tekintetében a felnyíló erdőkre vonatkozó szabályok alkalmazása is indokolt lehet.

5.3.3. Az erdőneveléseket a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen elegyfafajok – különös tekintettel az intenzíven terjedő fajok – visszaszorítását szem előtt tartva kell megtervezni.

5.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.2.1. A véghasználatok során a 8. pontban megfogalmazott elvárások szerint hagyásfákat, illetve hagyásfa csoportokat kell visszahagyni a területen.

6.2.2. Természetes erdő, természetyszerű erdő vagy származék erdő természetességi kategóriába tartozó erdőben egészségügyi fakitermelést csak álló és fekvő holtfa visszahagyásával lehet végezni.

6.2.3. Erdőszerkezet-átalakítással járó erdőfelújítások során biztosítani kell az idős faállomány alatt felverődött, a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos fajokból álló, természetes újulat megmaradását, kivéve ha az akadályozza az idegenhonos, illetve intenzíven terjedő fajok hatékony visszaszorítását.

6.2.4. A termőhelynek megfelelő, az erdészeti tájban őshonos főfafajú erdők felújítása során teljes talajelőkészítés nem végezhető, kivéve, ha az erdőfelújítás sikeressége érdekében az elengedhetetlen.

6.2.5. Tuskózás csak az erdőszerkezet-átalakítással járó erdőfelújítások esetén tervezhető és végezhető, amennyiben annak sikeres végrehajtása érdekében az elengedhetetlen. Tuskóprizmák kialakítását lehetőség szerint kerülni kell. Amennyiben ez elkerülhetetlen, és fizikailag nem kizárt, a prizmák nem helyezhetők el őshonos fajokból álló erdővel, vagy gyeppel, illetve vizes területtel határosan.

6.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. Kiemelt jelentőségű jelölő erdei élőhelytípusba – euroszibériai erdőssztyepp-tölgyesek (91I0), valamint enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0) –, és a kiemelt jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba – keményfás ligeterdő (91F0) – tartozó erdőkben a fakitermelések végrehajtása során megfelelő mennyiségben és eloszlásban idős, odvas faegyedeket és holt faanyagot kell visszahagyni a területen.

6.3.2. Az erdőnevelések végrehajtása során az intenzíven terjedő fajokat vissza kell szorítani.

6.3.3. A közösségi jelentőségű, fában fejlődő bogárfajok – például szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), skarlátbogár (*Cucujus cinnabarinus*) – állományainak megőrzése érdekében egészségügyi fakitermelést csak böhöncös faegyedek és holtfa egyenletes térbeli eloszlásban történő visszahagyásával lehet végezni.

6.3.4. A díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) élőhelyén a keményfás ligeterdők nagy folyók mentén (91F0), a Debrecen-hajdúböszörményi tölgyesek (HUHN 20033) állományaiban, biztosítani kell a folyamatos erdőszegély kialakulását és fennmaradását, valamint kerülni kell a nagy, összefüggő erdőfelújítás alatt álló területek kialakulását.

6.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A vágásos és átalakító üzemmódban kezelt, gazdasági rendeltetésű erdőkben tervezhető előhasználati erélyek

Faállománytípus neve	Előhasználati mód	m ³ /ha		Előhasználati mód	m ³ /ha	
		min.	max.		min.	max.
Kocsányos tölgyes	TKGY	10	30	NFGY	20	40
Akác	TKGY	15	30	NFGY	25	40
Kőris	TKGY	10	25	NFGY	20	40
Egyéb kemény lombos	TKGY	15	40	NFGY	15	40
Nemes nyáras és nemes fűzes	TKGY	15	60	–	–	–
Hazai nyáras	TKGY	10	30	NFGY	20	40
Erdeifenyves	TKGY	10	30	NFGY	20	40

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális tervezési szempont nem kerül meghatározásra.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természetvédelmi	Egyéb védelmi
	elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
Mag eredetű kocsányos tölgyesek	80–110*	90–120	90–140	90–120
Tuskósarj eredetű kocsányos tölgyesek	70–100	80–100	90–140	80–100
Akácosok	25–40	30–45	25–60	30–45
Kőrisetek	50–110	50–120	50–120	50–120
Egyéb kemény lombosok	60–80	60–100	60–100	60–100
Nemes nyárasok; nemes fűzesek	15–40	20–40	18–25	20–40
Hazai nyárasok	30–45	40–60	40–70	40–60
Erdeifenyvesek	50–60	50–80	40–70	50–80

* A gazdasági rendeltetésű, sziki talajon lévő kocsányos tölgy főfajájú erdők esetén a vágásérettségi szakasz alsó határa 70 év.

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

Véghasználat módja	hektár
tarvágással érintett terület	3 960
fokozatos felújítógáz és szálalógáz tervezett redukált területe	
Összesen	3960

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság kezelésében álló delelőerdőkben az akácok mindaddig fenntarthatóak, amíg a funkciójukat betöltik.

7.5.2. Az elmúlt időszakban bekövetkezett erdőkárok eredményeként túlzottan kiritkult, visszazáródásra már nem képes erdőben – amennyiben azok felnyíló erdőként való további fenntartását természetvédelmi célok nem indokolják – az erdőfelújítást meg kell tervezni.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. A közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusként kijelölt keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (91F0) zárt állományainak véghasználatára során törekedni kell a kisterületű, mozaikos elhelyezkedésű vágásterületek kialakítására.

8.2. A véghasználatok során hagyásfákat, hagyásfa csoportokat lehetőség szerint őshonos fafajokból, idősebb, de még állékony, illetve böhöncös, odvas faegyedekből kell kijelölni úgy, hogy a 2,0 hektárnál nagyobb végvágott vagy tarvágott területen lehetőleg 0,1–0,3 hektár területű hagyásfa csoportok, egyéb esetekben hagyásfák maradjanak vissza, egyenletes térbeli elhelyezkedésben. A hagyásfa csoportokat javasolt úgy kialakítani, hogy azok a természetvédelmi vagy közjóléti jelentőségű, pontszerű objektumokat (például fokozottan védett madár fészke, forrás, barlang bejárata, erdei emlékmű vagy közjóléti objektum, berendezés) is tartalmazzák. A hagyásfa csoportokban található holtfát vissza kell hagyni a területen. A hagyásfák, hagyásfacsoportok a későbbiekben csak különleges esetben (például veszélyelhárítás, az erdőművelési feladatok jelentős akadályozása) termelhetők ki, és a faanyagukat javasolt holt faanyagként a területen hagyni.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodási tervezési irányelvek

9.1. A tömbösen elhelyezkedő erdők feltártsága általában megfelelő. A szórtan elhelyezkedő, kisebb erdőfoltok esetében ez általában nem jellemző, viszont itt a feltártság növelése reálisan nem is várható.

9.2. Natura 2000 és védett területeken az intenzíven terjedő növényfajok elleni védekezés, megelőzés céljából a biztonságos és tervszerű gazdálkodás követelményének fenntartása mellett, a feltáró hálózat – elsősorban a közelítő nyomok – ritkítása, felszámolása is indokolt lehet.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak március 16-tól augusztus 15-ig tart.

12. A kizárólagos állami tulajdonú erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

12.1. A szikes talajokon található erdőkre vonatkozóan jogszabály eltérő rendelkezése hiányában talajvédelmi elsődleges rendeltetést kell megállapítani.

12.2. Tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető:

- a) természetes, természetszerű, valamint származék erdőben, amennyiben az idős erdőnek megfelelő főfafajjal az, természetes úton, magról nem újítható fel (például erdőössztyepp tölgyesek, elegyes vagy elegyetlen égeres, hazai nyaras, illetve hazai fűzes faállománytípusú erdők),
- b) a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, amennyiben abban a véghasználatához kapcsolódóan erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például elakárosodott erdőössztyepp tölgyesek, juharos, kőrises, illetve hársas faállománytípusú erdők), valamint
- c) az átmeneti és kultúrerdőkben valamint a faültetvényekben.

12. melléklet a 96/2011. (X. 17.) VM rendelethez

1. Körzet neve

Bánhorváti erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzet erdősisége az országos átlaghoz képes magas. Az erdők jelentős hányada őshonos fajokból álló, természetesen vagy származék erdő. A körzet teljes területéhez mérten jelentős, közel 30%-os a védelmi rendeltetésű erdők aránya, melyek zöme természetvédelmi és a talajvédelmi rendeltetésű. A közösségi és kiemelt közösségi jelentőségű erdei élőhelyek és fajok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése céljából emellett az erdőterület közel 45%-a a Natura 2000 hálózat részeként is kijelölésre került.

Az erdők gazdasági funkcióinak érvényesítésére a fentiekre tekintettel csak olyan módon kerülhet sor, ami a védelmi funkciók egyidejű érvényesülését nem akadályozza, és az erdők természetességi állapotának megőrzését, illetve növelését eredményezi.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Az erdő fenntartható erdőgazdálkodási tevékenység jellemzői alapján egységes kezelhetősége szempontjából irányadó legnagyobb területnagyságot meghaladó területű, vagy a faállomány-, termőhelyi-, tulajdon- illetve erdőgazdálkodási viszonyok alapján jelentősen eltérő részterületekből álló erdőrészeket lehetőség szerint a természetben jól fellelhető határok mentén kell megosztani.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó szabályok

4.1. Védett természeti területen faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódot kell megállapítani a hársas törméllejtő-erdőkben (*Mercurialis-Tilieta*), a molyhostölgyes bokorerdőkben (*Ceraso-Quercetum pubescentis*), a társulástanilag pontosan be nem sorolható sziklaerdők minden típusában, a mészkerülő bükkös és tölgyes erdők (*Luzulo-Quercetum*, *Luzulo-Fagetum*) vánkormohás (*Leucobryum glaucum*) típusaiban, a szurdokerdőkben, és az égeres láperdőkben.

4.2. Szálas üzemmódú erdőgazdálkodás elsősorban az elegyes, rendszeres magtermő kort elért faállománnyal borított, lehetőleg vegyes korú és változatos térszerkezetű erdőkben folytatható, javasoltan a természetes, természetesen vagy származék erdőkből álló, nagyobb kiterjedésű, és megfelelően feltárt erdőtülbökből.

4.3. Átalakító üzemmódot kell megállapítani, illetve engedélyezni azokban az erdőkben, amelyekben az erdőgazdálkodó hosszútávon szálas üzemmódban kíván gazdálkodni, de az erdő faállomány-viszonyai a szálas üzemmódba sorolást még nem teszik lehetővé.

4.4. A szálas és átalakító üzemmódú erdőgazdálkodás alapvető feltétele az erdő természetes felújulását lehetővé tevő vadlétszám fenntartása a területen.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.2.1. Az erdőtervezés során biztosítani kell az erdők természetességi állapotának fenntartása, illetve fokozatos javítása, sokféleségének és értékes génkészletének védelme, az értékes élőhely foltok és a lokálisan előforduló természeti értékek megőrzése, valamint a védett és fokozottan védett növények és állatok élőhelyének védelme érdekében szükséges intézkedéseket.

5.2.2. Fokozottan védett természeti területen található erdőben erdőgazdálkodási tevékenységet csak az erdő természetességi állapotának fenntartása, illetve javítása, valamint a változatos kor- és térszerkezet kialakítása érdekében lehet tervezni, lehetőség szerint a folyamatos erdőborítottság fenntartásának biztosításával.

5.2.3. A talajvédelmi, vízvédelmi, tájképvédelmi vagy Natura 2000 további rendeltetésű, természetes vagy természetesen erdőkben véghasználatként a védelmi célok, valamint az erdő természeti állapota függvényében 20 évnél hosszabb véghasználati időszakú fokozatos felújítógáz, szálaságáz, vagy szálas is tervezhető.

5.2.4. A termőhelynek nem megfelelő, vagy az erdészeti tájidegen főfajú erdők véghasználatát után az erdőfelújítást minden esetben erdőszerkezet átalakításként kell megtervezni, kivéve a nem fokozottan védett, akácos

faállománytípusú erdőket, amelyeknél a véghasználatra tervezett erdők területének 50%-a esetében alternatív lehetőségként természetes úton, sarjról történő erdőfelújítás is tervezhető.

5.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. A környezeti erdőtervezés során biztosítani kell a kedvező természetvédelmi helyzetű, kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdők – szubmontán és montán bükkösök (9130), pannon cseres-tölgyesek (91M0) –, valamint a kiemelt közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdők – enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0), pannon gyertyános-tölgyesek kocsánytalan tölgy (*Quercus petraea*) és gyertyán (*Carpinus betulus*) fajokkal (91G0), valamint pannon molyhos tölgyesek (91H0) – természetességének fenntartása, illetve lehetőség szerinti javítása érdekében szükséges intézkedéseket.

5.3.2. A pannon molyhos tölgyes (91H0) jelölő erdei élőhelytípusokba tartozó erdőkre vonatkozóan faanyagtermesztést nem szolgáló üzemmódot kell megállapítani, melynek keretében kizárólag az erdő fennmaradása érdekében szükséges erdőgazdálkodási tevékenységek tervezhetők.

5.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.2.1. A véghasználatok során a 8. pontban, valamint a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szerv által megfogalmazott elvárások szerint hagyásfákat, illetve hagyásfa csoportokat kell visszahagyni a területen.

6.2.2. A patak menti égerligetek és puhafás ligeterdők véghasználatát több ütemben kell végrehajtani.

6.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. A közösségi jelentőségű, fában fejlődő bogárfajok, valamint az odúlakó madárfajok – például közép fakopáncs (*Dendrocopos medius*), fekete harkály (*Dryocopus martius*), hamvas küllő (*Picus canus*) – életterének biztosítása érdekében a fakitermelések végrehajtása során – különösen a pannon cseres-tölgyes (91M0), a pannon gyertyános-tölgyesek kocsánytalan tölgy (*Quercus petraea*) és gyertyán (*Carpinus betulus*) fajokkal (91G0), szubmontán és montán bükkösök (9130) élőhelytípusba tartozó erdőkben – a 8. pontban, valamint a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szerv által megfogalmazott elvárások szerint, hagyásfákat, illetve hagyásfa csoportokat, valamint egyenletes eloszlásban álló és fekvő holtfát kell visszahagyni a területen.

6.3.2. Az erdőnevelések végrehajtása során a termőhelynek nem megfelelő, vagy az erdészeti tájidegen elegyfajokat – különös tekintettel az intenzíven terjedő fajokat – vissza kell szorítani. Az intenzíven terjedő fajok visszaszorítása érdekében szükség esetén vegyszeres ápolás is végezhető.

6.3.3. A vízfolyások parti sávjában, a kiemelt közösségi jelentőségű jelölő élőhelytípusba – enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0) – tartozó erdőkben a nevelővágások során az őshonos fűz-, kőris- és éger fajokot kímélni kell.

6.2.4. Revírfoglalási, szaporodási és utódnevelési időszakban a védett ragadozó madarak lakott fészke körül 100 m sugarú körben erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.

6.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A vágásos és átalakító üzemmódban kezelt, gazdasági rendeltetésű erdőkben tervezhető előhasználati erélyek

Előhasználati mód	m ³ /ha	
	min.	max.
Törzskiválasztó gyérítés	20	35
Növedékfokozó gyérítés	35	60

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Azokban az erdőrészekben ahol az adott erdőnevelési tevékenység tervezését a faállomány kora lehetővé teszi, de annak értéke nem érné el a 7.1. táblázatban foglalt alsó határértéket, erdőnevelési tevékenység nem tervezhető.

7.2.2. Az erdőnevelési tevékenységeket úgy kell tervezni, hogy azok elősegítsék az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen fafajok visszaszorítása mellett a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos elegyfajok (például gyertyán, hegyi juhar, mezei juhar, korai juhar, hegyi szil, mezei szil, madárcseresznye, kislevelű hárs, mézgás éger, házi berkenye, barkócaberkenye, rezgő nyár és fehér fűz) megőrzését.

7.2.3. Vegyes záródású, vagy heterogén szerkezetű erdőben indokolt lehet az erdőnevelési tevékenység részterületenként eltérő eréllyel való tervezése. A részterületek elhelyezkedését a töréspontok legalább 5 méter pontosságú EOY koordinátáin alapuló, 1:10000 méretarányú térképvázlaton kell ábrázolni, amely térképvázlatot az erdőtervhez is mellékelni kell.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természetvédelmi	Egyéb védelmi
	elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
Bükkösök	90–120	90–130	90–140	100–150
Gyertyános-tölgyesek	90–120	90–130	90–130	100–150
Kocsánytalan tölgyesek	90–110	90–120	90–120	100–140
Gyertyánosok	70–100	70–100	70–110	80–120
Cseresek	80–90	80–90	80–100	100–120
Akácosok	25–40	25–40	25–50	40–60
Fenyvesek	60–80	60–90	60–90	70–100

A nem védett Natura 2000 területeken – a Natura 2000 további rendeltetés esetén – a gazdasági erdőknél meghatározott vágásérettségi szakaszok az irányadók.

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

Véghasználat módja	hektár
tarvágással érintett	1600
fokozatos felújítógát és szálalógát tervezett redukált területe	
Összesen	1600

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- természetes, természetszerű, valamint származék erdőben, amennyiben az idős erdőnek megfelelő főfajjal az természetes úton, magról nem újítható fel (például elegyes vagy elegyetlen égeres, kocsányos tölgyes, hazai nyaras illetve hazai fűzes faállománytípusú erdők),
- a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, amennyiben abban a véghasználatához kapcsolódóan erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például elegyes vagy elegyetlen gyertyános, juharos, kőrises, illetve hársas faállománytípusú erdők), valamint
- az átmeneti és kultúrerődben valamint a faültetvényekben.

7.5.2. A fenyőszáradással érintett lucosokban előírt egészségügyi termelések mellett további sürgősséggel a véghasználat is megtervezhető, azzal a megjegyzéssel, hogy az csak az állomány egészségi állapotának függvényében hajtható végre.

7.5.3. Az átalakító üzemmódú erdőben lehetőség szerint elnyújtott, csoportos bontáson alapuló fokozatos felújítógátat, illetve szálalógátat kell tervezni.

7.5.4. A nem védett természeti területen található erdőben a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen főfajú erdők felújításának tervezése során az erdőszerkezet-átalakítást alternatív lehetőségként meg kell tervezni.

7.5.5. Az erdőfelújítások tervezése során meg kell határozni a termőhelynek megfelelő elegyfajokat is.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. A véghasználatok során hagyásfákat, hagyásfa csoportokat lehetőség szerint őshonos fafajokból, idősebb, de még állékony, illetve böhöncös, odvas faegyedekből kell kijelölni úgy, hogy a 2,0 hektárnál nagyobb végvágott vagy tarvágott területen lehetőleg 0,1–0,3 hektár területű hagyásfa csoportok, egyéb esetekben hagyásfák maradjanak vissza, egyenletes térbeli elhelyezkedésben. A hagyásfa csoportokat javasolt úgy kialakítani, hogy azok a természetvédelmi vagy közjóléti jelentőségű, pontszerű objektumokat (például fokozottan védett madár fészke, forrás, barlang bejárata, erdei emlékmű vagy közjóléti objektum, berendezés) is tartalmazzák. A hagyásfa csoportokban található holtfát vissza kell hagyni a területen. A hagyásfák, hagyásfacsoportok a későbbiekben csak különleges esetben (például veszélyelhárítás) termelhetők ki, és a faanyagukat javasolt holt faanyagként a területen hagyni.

8.2. Átalakító üzemmódú erdőben az erdőnevelési tevékenységeket – különösen a növedékfokozó gyérítéseket – részterületenként eltérő eréllyel kell végrehajtani.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. A száraló és átalakító üzemmódú erdők feltártságát javasolt növelni, elsősorban sűrűbb közelítőnyom-hálózat kialakításával.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak március 16-tól augusztus 15-ig tart.

12. A kizárólagos állami tulajdonú erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

13. melléklet a 96/2011. (X. 17.) VM rendelethez

1. A körzet neve

Erdőbényei erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzetben jellemzően kevés elegyfajjal rendelkező, őshonos, gyertyános-tölgyes és kocsánytalan tölgyes faállománytípusú erdők találhatók. A körzet erdeinek csaknem az egésze a Natura 2000 hálózat része.

Mindennek eredményeképpen a körzeti erdőtervezés kiemelkedő célkitűzése a tervezés alá vont erdőterületeken a fenntartható erdőgazdálkodás lehetőségeinek biztosítása, összhangban az egyes Natura 2000 területek jelölő élőhelyeinek és fajainak hosszú távú fennmaradásához szükséges feltételek megteremtésével.

A elmúlt időszak tapasztalatai alapján a körzet jelentős része alkalmas a természetes felújításra, ennek megfelelően a körzeti erdőtervezés során szinte kizárólagos szerepelt kaphat ez a felújítási mód, és az ezt szolgáló véghasználati módok.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Az erdő fenntartható erdőgazdálkodási tevékenység jellemzői alapján egységes kezelhetősége szempontjából irányadó legnagyobb területnagyságot meghaladó területű, vagy a faállomány-, termőhelyi-, tulajdon- illetve erdőgazdálkodási viszonyok alapján jelentősen eltérő részterületekből álló erdőrészeteket – különösen a védett természeti területen található sziklaerdőkben, törmelékletű-erdőkben, melegkedvelő tölgyesekben, mészkerülő erdőkben, továbbá a meredek, kőkibúvásos, véderdő jellegű erdőkben – lehetőség szerint a természetben jól fellelhető határok mentén kell megosztani.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. A védett természeti területen található hársas-kőrises sziklaerdőkre (Tilio-Fraxinetum), törmeléklető-erdőkre (Mercuriali-Tiletum), melegkedvelő tölgyesekre (Corno-Quercetum), a mészkerülő tölgyesekre (Deschampsio-Quercetum), a gyenge termőhelyen álló, mészkerülő bükkösökre (Luzulo-Fagetum), továbbá – fajösszetételtől függetlenül – a meredek, köves-sziklás hegyoldalak Erdeire (például Aranyosi-völgy meredek oldala) vonatkozóan faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódot kell megállapítani.

4.2. Szálaló üzemmódú erdőgazdálkodás elsősorban az elegyes, rendszeres magtermő kort elért faállománnyal borított, lehetőleg vegyes korú és változatos térbeli szerkezetű, a vadeltartóképeséget nem meghaladó vadlétszámú erdőkben folytatható, javasoltan a természetes, természetszerű és származék erdőkből álló, nagyobb kiterjedésű, és megfelelően feltárt erdőtömbökben.

4.3. Átalakító üzemmódot kell megállapítani, illetve engedélyezni azokban az erdőkben, amelyekben az erdőgazdálkodó hosszútávon szálaló üzemmódban kíván gazdálkodni, de az erdő faállomány-viszonyai a szálaló üzemmódba sorolást még nem teszik lehetővé.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.2.1. Az erdőtervezés során biztosítani kell az elegyes, vegyes korú, mozaikos állományszerkezetű erdők fenntartása, illetve kialakítása, valamint az értékes élőhely foltok és a lokálisan előforduló természeti értékek megőrzése érdekében szükséges intézkedéseket.

5.2.2. Idősebb, gyérítési korú égeresekben a természetes erdődinamikai folyamatok érvényesülése érdekében erdőgazdálkodási tevékenység nem tervezhető.

5.2.3. Az erdőneveléseket a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen elegyfajok lehetséges mértékű visszaszorítását, illetve az őshonos, lombos elegyfajok előretörését, és a változatos fajösszetételt célzó erélyekkel kell megtervezni.

5.2.4. Egészségügyi termelés előhasználati korú erdőkben – az erdőben visszamaradó holt faanyag mennyiségének növekedése érdekében – csak az egészséges egyedekre is veszélyt jelentő, fertőző károsítások esetén tervezhető.

5.2.5. A termőhelynek nem megfelelő, vagy az erdészeti tájidegen főfafajú erdők felújítását – a talajvédelmi erdők esetében meghatározott kivételekkel – minden esetben fajcserés erdőszerkezet-átalakítással kell elvégezni.

5.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. A körzeti erdőtervezés során biztosítani kell a kedvező természetvédelmi helyzetű, közösségi jelentőségű, valamint kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusokba tartozó erdők – különösen a pannon cseres-tölgyesek (91M0), az enyves éger (Alnus glutinosa) és magas kőris (Fraxinus excelsior) alkotta ligeterdők (91E0), és a pannon molyhos tölgyesek (91H0) – természetességének és változatosságának fenntartása, illetve lehetőség szerinti javítása érdekében szükséges intézkedéseket.

5.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

5.4.1. Talajvédelmi rendeltetésű erdőkben a vágásérettségi kort a védelmi célok függvényében, továbbá a hozamvizsgálat eredményeinek, a természetes felújítás követelményeinek és az erdő egészségi állapotának figyelembevételével a vágásérettségi szakasz felső határához közelítve kell meghatározni.

5.4.2. Meredek lejtésű területeken, sekély termőtalajon, és erodált termőhelyeken az erdő talajának védelme céljából az egyébként indokolt erdőszerkezet-átalakítás tervezésétől el lehet tekinteni.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.2.1. A nevelővágásokat az őshonos, lombos elegyfajok kíméletével, az idegenhonos fajok lehetséges mértékű visszaszorításával, az erdő változatosságának megőrzésével és bővítésével, valamint őshonos fajokból lábon álló és fekvő holtfa visszahagyásával kell végrehajtani.

6.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. Az erdőgazdálkodás során törekedni kell a természetközeli erdőgazdálkodási módszerek meghonosítására és alkalmazására.

6.3.2. A nevelővágások végrehajtása során biztosítani kell a közösségi jelentőségű, illetve kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusokba tartozó erdők természetességi állapotának megőrzését, illetve lehetséges mértékű javítását.

6.3.3. A közösségi jelentőségű, illetve kiemelt közösségi jelentőségű fajok életterének védelme céljából a fakitermelések végrehajtása során a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szerv által megfogalmazott elvárások szerint, hagyásfákat, illetve hagyásfa csoportokat, valamint egyenletes eloszlásban álló és fekvő holtfát kell visszahagyni a területen.

6.3.4. A különleges madárvédelmi területeken revírfoglalási, szaporodási és utódnevelési időszakban fokozottan védett madárfajok lakott fészke körül 100 m sugarú körben erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.

6.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A vágásos és átalakító üzemmódban kezelt, gazdasági rendeltetésű erdőkben tervezhető előhasználati erélyek

Előhasználati mód	m ² /ha	
	min.	max.
Törzskiválasztó gyérítés	20	40
Növedékfokozó gyérítés	25	55

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Azokban az erdőrészekben ahol az adott erdőnevelési tevékenység tervezését a faállomány kora lehetővé teszi, de annak erélye nem érné el a 7.1. táblázatban foglalt alsó határértéket, erdőnevelési tevékenység nem tervezhető.

7.2.2. Az erdőnevelési tevékenységeket úgy kell tervezni, hogy azok elősegítsék az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen fafajok visszaszorítása mellett a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos elegyfajok (például gyertyán, hegyi juhar, mezei juhar, korai juhar, hegyi szil, mezei szil, madárcseresznye, kislevelű hárs, mézgás éger, házi berkenye, barkócaberkenye, rezgő nyár és fehér fűz) megőrzését.

7.2.3. Vegyes záródású, vagy heterogén szerkezetű erdőben indokolt lehet az erdőnevelési tevékenység részterületenként eltérő eréllyel való tervezése. A részterületek elhelyezkedését a töréspontok legalább 5 méter pontosságú EOY koordinátáin alapuló, 1:10000 méretarányú térképvázlaton kell ábrázolni, amely térképvázlatot az erdőtervhez is mellékelni kell.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
	Gazdasági*	Közjóléti	Védelmi	
			Természet-védelmi	Egyéb védelmi
	elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
Bükkösök	90–140	100–150	100–150	100–150
Gyertyános-tölgyesek	90–130	100–140	100–140	100–140
Kocsánytalan tölgyesek**	90–120	100–130	100–130	90–130
Gyertyánosok	70–90	80–100	80–100	80–100
Akácosok	30–45	30–45	30–45	30–60
Fenyvesek	70–80	70–100	70–80	80–100
Nemes nyárasok; nemes fűzesek	20–40	20–40	20–40	20–40

* A nem védett Natura 2000 területeken található nem Natura 2000 elsődleges rendeltetésű erdők esetében a gazdasági erdőknél meghatározott vágásérettségi szakaszok az irányadók.

** Amennyiben a gyenge növekedésű (IV–VI fatermési osztályú), tuskóсар eredetű kocsánytalan tölgyesek erdőfelújítása során azonos természetességi állapotú, mageredetű erdővé történő átalakítás a cél, a vágásérettségi szakasz alsó határa 10 évvel csökkenthető.

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

Véghasználat módja	hektár
tarvágással érintett	1300
fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás tervezett redukált területe	
Összesen	1300

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a) természetes, természetszerű, valamint származék erdőben, amennyiben az idős erdőnek megfelelő főfajjal az természetes úton, magról nem újítható fel (például elegyes vagy elegyetlen égeres, kocsányos tölgyes, hazai nyaras illetve hazai fűzes faállománytípusú erdők),
- b) a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, amennyiben abban a véghasználatához kapcsolódóan erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például elegyes vagy elegyetlen gyertyános, juharos, kőrises illetve hársas faállománytípusú erdők), valamint
- c) az átmeneti és kultúrerdőben, valamint a faültetvényekben.

7.5.2. A fenyőszáradással érintett lucosokban előírt egészségügyi termelések mellett további sürgősséggel a véghasználat is megtervezhető, azzal a megjegyzéssel, hogy az csak az állomány egészségi állapotának függvényében hajtható végre.

7.5.3. Az átalakító üzemmódú erdőben lehetőség szerint elnyújtott, csoportos bontáson alapuló fokozatos felújítógátást, illetve szálalógátást kell tervezni.

7.5.4. A nem védett természeti területen található erdőben a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen főfajú erdők felújításának tervezése során az erdőszerkezet-átalakítást alternatív lehetőségként meg kell tervezni.

7.5.5. Az erdőfelújítások tervezése során meg kell határozni a termőhelynek megfelelő elegyfajokat is.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. A véghasználatok során hagyásfákat, hagyásfa csoportokat lehetőség szerint őshonos fafajokból, idősebb, de még állékony, illetve böhöncös, odvas faegyedekből kell visszahagyni. Az 2,0 ha-nál nagyobb végvágott vagy tarvágott területeken lehetőleg 0,1–0,3 hektár területű hagyásfa csoportok, egyéb esetekben hagyásfákat javasolt egyenletes térbeli elhelyezkedésben meghagyni. A hagyásfa csoportokat javasolt úgy kialakítani, hogy azok a természetvédelmi vagy közjóléti jelentőségű, pontszerű objektumokat (például fokozottan védett madár fészke, forrás, barlang bejárata, erdei emlékmű vagy közjóléti objektum, berendezés) is tartalmazzák. A hagyásfa csoportokban található holtfát vissza kell hagyni a területen. A hagyásfák, hagyásfacsoportok a későbbiekben csak különleges esetben (például veszélyelhárítás) termelhetők ki, és a faanyagukat javasolt holt faanyagként a területen hagyni.

8.2. Átalakító üzemmódú erdőben az erdőnevelési tevékenységeket – különösen a növedékfokozó gyérítéseket – részterületenként eltérő eréllyel kell végrehajtani.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. A tervszerű erdőgazdálkodás minél kisebb kockázatok mellett történő megvalósíthatósága érdekében javasolt az erdők feltártságának bővítése, valamint a meglévő feltáró hálózat javítása.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak március 16-tól augusztus 15-ig tart.

12. A kizárólagos állami tulajdonú erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

14. melléklet a 96/2011. (X. 17.) VM rendelethez

1. A körzet neve

Parádi erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzetben magas az őshonos fajokból álló, természetszerű erdők aránya. Az erdők jelentős része védett vagy fokozottan védett természeti területen helyezkedik el, illetve a Natura 2000 hálózat része. A körzet túlnyomó része a Mátrai Tájvédelmi Körzet részét képezi, melyre 15/2008. (VI. 3.) KvVM rendeletben kihirdetett természetvédelmi kezelési terv vonatkozik, valamint a körzetben található a Kékes erdőrezervátum teljes területe is, amelyben kiemelt cél a természetes folyamatok szabad érvényesülésének, és az erdőrezervátumban élő erdei életközösségek megőrzésének biztosítása.

Jelentős továbbá a körzetben található erdők idegenforgalmi, turisztikai jelentősége is.

A körzeti erdőtervezés elsődleges célja a fentiekre tekintettel azon erdőgazdálkodási tevékenységek meghatározása, amelyek a környezet és természetvédelmi, valamint a közjóléti szempontok érvényre juttatását is fokozottan szolgálják.

A Kékes-észak erdőrezervátum magterületén biztosítani kell a természetes erdődinamikai folyamatok érvényesülését.

A mátraballai Kiserdei Természetvédelmi Terület és Szabadidőpark nevű, helyi jelentőségű védett természeti területen található erdők erdőtervezése során a helyi természetvédelmi szempontokat figyelembe kell venni.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Az erdő fenntartható erdőgazdálkodási tevékenység jellemzői alapján egységes kezelhetősége szempontjából irányadó legnagyobb területnagyságot meghaladó területű, vagy a faállomány-, termőhelyi-, tulajdon- illetve erdőgazdálkodási viszonyok alapján jelentősen eltérő részterületekből álló erdőrészeket lehetőség szerint a természetben jól fellelhető határok mentén kell megosztani.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. A Kékes-észak erdőrezervátum magterületén található erdőkre, valamint a védett természeti területen található hársas törmeléklejtő-erdőkre (Mercuriali-Tilietum), szilikát sziklaerdőkre (Sorbo-Quercetum), molyhos tölgyes bokorerdőkre (Ceraso-Quercetum pubescentis), valamint sziklaerdők minden állományára, a mészkerülő bükkös és tölgyes erdők (Luzulo-Quercetum, Luzulo-Fagetum) vánkasmohás (Leucobryum glaucum) típusaira, továbbá a szurdokerdőkre, a fűz, nyár, éger és kőrisligetekre, és a láperdőkre vonatkozóan faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódot kell megállapítani.

4.2. A fokozottan védett természeti területen lévő, de erdőrezervátum magterületéhez nem tartozó, természetes, természetszerű vagy származékerdőkben erdőgazdálkodás elsősorban folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódok keretében folytatható.

4.3. Szálasó üzemmódú erdőgazdálkodásra tölgyes faállománytípusú erdőkben csak kisebb területen, kísérleti jelleggel célszerű átállni.

4.4. Szálasó üzemmódú erdőgazdálkodás elsősorban az elegyes, rendszeres magtermő kort elért faállománnyal borított, lehetőleg vegyes korú és változatos térbeli szerkezetű erdőkben folytatható, javasoltan a természetes, természetszerű és származék erdőkből álló, nagyobb kiterjedésű, és megfelelően feltárt erdőtömbökben.

4.5. Átalakító üzemmódot kell megállapítani, illetve engedélyezni azokban az erdőkben, amelyekben az erdőgazdálkodó hosszútávon szálasó üzemmódban kíván gazdálkodni, de az erdő faállomány-viszonyai a szálasó üzemmódba sorolást még nem teszik lehetővé.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.2.1. Az erdőtervezés során biztosítani kell az erdők természetességi állapotának fenntartása, illetve fokozatos javítása, a védett és fokozottan védett növények és állatok élőhelyének védelme, a természetes és természetközeli társulások fenntartása, valamint az erdő által meghatározott tájképi értékek megőrzése érdekében szükséges intézkedéseket.

5.2.2. A fokozottan védett természeti területen lévő, de erdőrezervátum magterületéhez nem tartozó erdőkben csak olyan erdőgazdálkodási tevékenység tervezhető, amelytől az erdő természetességi állapotának javulása várható.

5.2.3. A talajvédelmi, vízvédelmi, tájképvédelmi vagy Natura 2000 további rendeltetésű, természetes vagy természet szerű erdőkben véghasználatként a védelmi célok függvényében 20 évnél hosszabb véghasználati időszakú fokozatos felújítógátás, szálalógátás, vagy szálalás is tervezhető.

5.2.4. Egészségügyi termelés előhasználati korú, és őshonos főfafajú erdőkben – az erdőben visszamaradó holt faanyag mennyiségének növekedése érdekében – csak az egészséges egyedekre is veszélyt jelentő (fertőző) károsítások esetén tervezhető.

5.2.5. Az erdőszerkezet-átalakítások tervezését az alábbi szempontok figyelembevételével kell elvégezni:

- a) Az erdészeti tájidegen főfafajú erdők véghasználatát követően az erdőfelújítást a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos fafajokkal kell előírni.
- b) Az akácok esetében megengedett az erdőszerkezet átalakítás két lépcsőben történő végrehajtása, átmeneti faállomány közbeiktatásával.

5.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. A körzeti erdőtervezés során biztosítani kell a kedvező természetvédelmi helyzetű, közösségi jelentőségű, valamint kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusokba tartozó erdők – különösen a pannon cseres-tölgyesek (91M0), az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0), és a pannon molyhos tölgyesek (91H0) – kiterjedésének, szerkezetének, fajkészletének megőrzése, illetve lehetőség szerinti fejlesztése, természetességük és változatosságuk fenntartása, illetve lehetőség szerinti javítása, valamint a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípushoz kötődő, fában fejlődő bogárfajok fennmaradásának biztosítása érdekében szükséges intézkedéseket.

5.3.2. Az erdőneveléseket a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen elegyfajok – különös tekintettel az intenzíven terjedő fajok – visszaszorítását célzó erélyekkel kell megtervezni. A fekete- és erdeifenyves főfafajú erdőkben a nevelővágások tervezése során emellett kiemelt figyelmet kell fordítani az őshonos lombos fafajok előretörésének elősegítésére.

5.3.3. Egészségügyi termelés őshonos főfafajú erdőkben – az erdőben visszamaradó holt faanyag mennyiségének növekedése érdekében – csak az egészséges egyedekre is veszélyt jelentő (fertőző) károsítások esetén tervezhető.

5.3.4. Intenzíven terjedő fafajjal – akác kivételével – erdősítés nem írható elő még elegyfajként sem.

5.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.2.1. A patak menti égerligetek és puhafás ligeterdőkben – amennyiben a folyamatos erdőborítást, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmód keretében folytatott erdőgazdálkodás nem valósítható meg – a véghasználatokat csak térben és időben tagolva lehet végrehajtani.

6.2.2. A Siroki Nyírjes-tó területén a természetvédelmi kezelés legfőbb célja a lúp öregedésének lassítása. Ennek érdekében az elszáradt idős faegyedeket, valamint az avas nádat szükség szerint ki kell termelni, és el kell távolítani a területről, a csokrosan növekvő kisarjadt egyedeket (nyír, rezgőnyár, fűz, kutyabenge) a téli fagyos időszakban egy-két tőre vissza kell vágni, valamint a megjelenő erdeifenyő-magoncokat el kell távolítani. A lúp védelme érdekében a védőövezetben lévő erdőket térben és időben tagolva kell véghasználni, és felújítani.

6.2.3. A véghasználatok során a 8. pontban megfogalmazott elvárások szerint hagyásfákat, illetve hagyásfa csoportokat kell visszahagyni a területen.

6.2.4. Az őshonos főfafajú erdőkben a növedékköszítő gyérítések végrehajtása során kerülni kell a sematikus gyérítési módszerek alkalmazását, helyette az erdőkben a faállomány többkorúságának, szinteztségének, az elegyesség növelése a cél.

6.2.5. A fakitermelések végrehajtása során az erdőben a nem tömegesen előforduló, méretes, elhalt álló vagy fekvő fatörzsekből holtfát kell visszahagyni.

6.2.6. A körzeti erdőtervben és az erdőtervben térképi vonalakkal is lehatárolt félszáraz gyepeken, sziklagyepeken, üde réteken a faanyagmozgatás és a készletezés csak a természetvédelmi célokkal összhangban végezhető.

6.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. A véghasználatok során a 8. pontban megfogalmazott elvárások szerint hagyásfákat, illetve hagyásfa csoportokat kell visszahagyni a területen.

6.3.2. A közösségi jelentőségű, fában fejlődő bogárfajok (havasi cincér) állományainak megőrzése érdekében az erdőfelújítás és a nevelővágások során lehetőség szerint biztosítani kell, hogy megfelelő térbeli hálózatban böhöncös faegyedek maradjanak a területen.

6.3.3. Az erdőnevelések végrehajtása során kiemelt feladat az idegenhonos és az erdészeti tájidegen elegyfajok – különösen az intenzíven terjedő fajok – visszaszorítása. A fekete és erdei fenyves főfajájú erdőkben a faállományok csoportos gyérítésével, megbontásával elő kell segíteni az őshonos lombos fajok előretörését.

6.3.4. A nagy kiterjedésű, egykorú és kevés fajból álló erdők lombkorona-, cserje- valamint lágyszárú szintjében az erdőgazdálkodási tevékenységek végrehajtása során elő kell segíteni a faji, életkori, és szerkezeti változatosság növekedését.

6.3.5. A kiemelt jelentőségű jelölő erdei élőhelytípusok esetében – pannon gyertyános-tölgyesek kocsánytalan tölgy (*Quercus petraea*) és gyertyán (*Carpinus betulus*) fajokkal (91G0), valamint enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőrís (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0) – a természetes és természetközeli állományoknál a véghasználat előtti cserjeszint legalább részben kímélendő, a cserjeszint teljes eltávolítása tilos.

6.3.6. A közösségi jelentőségű élőhelytípusok esetében biztosítani kell a folyamatos erdőszegély kialakulását és fennmaradását.

6.3.7. Natura 2000 területeken a közösségi jelentőségű havasi cincér állományainak védelme érdekében a gyertyános tölgyes, valamint bükkös faállománytípusú erdőkben faanyagmozgatás legkésőbb május 31-ig végezhető.

6.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A vágásos és átalakító üzemmódban kezelt, gazdasági rendeltetésű erdőkben tervezhető előhasználati erélyek

Előhasználati mód	m ³ /ha	
	min.	max.
Törzskiválasztó gyérítés	15	40
Növedékfokozó gyérítés	35	80

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Az erdőnevelési tevékenységeket úgy kell tervezni, hogy azok elősegítsék az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen fajok visszaszorítása mellett a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos elegyfajok (például hegyi szil, madárcseresznye, berkenyék) megőrzését.

7.2.2. Azokban a tölgyes faállománytípusú erdőkben, ahol az elegyfajok veszélyeztetik a tölgy megmaradását, a tervidőszakban kétszeri tisztítást kell tervezni.

7.2.3. A második vágásérettségi csoportba tartozó erdőknél növedékfokozó gyérítés nem tervezhető.

7.2.4. A faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódú erdőkben semmilyen fakitermelés nem tervezhető.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természet-védelmi	Egyéb védelmi
	elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
Sarj eredetű kocsánytalan tölgyesek	90–100	90–100	90–100	90–100
Mag eredetű cseresek	70–80	70–80	70–90	70–90
Sarj eredetű cseresek	65–70	65–70	65–70	65–70
Akácosok	25–35	25–35	25–35	30–35
Gyertyánosok	60–70	60–70	60–70	60–70
Erdeifenyvesek	60–70	60–70	60–70	60–70
Lucfenyvesek	60–80	60–80	60–80	60–80

Bükkösök:

Fatermési osztály	Vágásérettségi korok (év)		
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi
			Természetvédelmi
	elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan		
I.	120	120	
II.	120	120	
III.	120	120	
IV.	110	110	
V.	100	100	
VI.	90	90	

Gyertyános-tölgyesek:

Fatermési osztály	Vágásérettségi korok (év)		
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi
			Természetvédelmi
	elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan		
I.	130		130
II.	130		130
III.	120		120
IV.	110		110
V.	105		105
VI.	90		90

Mageredetű kocsánytalan tölgyesek:

Fatermési osztály	Vágásérettségi korok (év)		
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi
			Természetvédelmi
	elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan		
I.	130	130	
II.	130	130	
III.	120	120	
IV.	110	110	
V.	105	105	
VI.	90	90	

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

Véghasználat módja	hektár
tarvágással érintett	2300
fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás tervezett redukált területe	
Összesen	2300

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- természetes, természetszerű valamint származék erdőben, amennyiben az idős erdőnek megfelelő főfafajjal az természetes úton, magról nem újítható fel (például elegyes vagy elegyetlen égeres, kocsányos tölgyes, hazai nyaras illetve hazai fűzes faállománytípusú erdők),
- a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, amennyiben abban a véghasználatához kapcsolódóan erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például elegyes vagy elegyetlen gyertyános, juharos, illetve körises faállománytípusú erdők), valamint
- az átmeneti és kultúrerdőekben valamint a faültetvényekben.

7.5.2. Az erdőfelújításokat elsősorban a termőhelynek megfelelő, az erdészeti tájban őshonos fafajokkal kell megtervezni. Egyes védett természeti területen kívüli erdőekben – az arra alkalmas termőhelyeken – lucfenyő és

vörösfenyő főfafajú erdőfelújítás is tervezhető. Fenyves faállománytípusú erdő fenyő főfafajjal történő ismételt felújítása nem tervezhető.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. A fakitermelések végrehajtásának időbeli korlátozása:

- a) faanyagmozgatás a vágásterületeken április 10-ig végezhető,
- b) a sérült csemeték törevágását április 30-ig be kell fejezni,
- c) vágástakarítás május és június hónapokban nem végezhető, valamint
- d) vegetációs időszakban a vágástakarítás során vágáshulladék égetést nem lehet végezni.

8.2. A véghasználatok során hagyásfákat, hagyásfa csoportokat lehetőség szerint őshonos fafajokból, idősebb, de még állékony, illetve böhöncös, odvas faegyedekből kell visszahagyni. Az 2,0 ha-nál nagyobb végvágott vagy tarvágott területeken – különösen vizes élőhelyeken, és extrém száraz termőhelyeken – lehetőleg 0,1–0,3 hektár területű hagyásfa csoportok, egyéb esetekben hagyásfákat javasolt egyenletes térbeli elhelyezkedésben meghagyni. A hagyásfa csoportokat javasolt úgy kialakítani, hogy azok a természetvédelmi vagy közjóléti jelentőségű, pontszerű objektumokat (például fokozottan védett madár fészke, forrás, barlang bejárata, erdei emlékmű vagy közjóléti objektum, berendezés) is tartalmazzák. A hagyásfa csoportokban található holtfát vissza kell hagyni a területen. A hagyásfák, hagyásfacsoportok a későbbiekben csak különleges esetben (például veszélyelhárítás) termelhetők ki, és a faanyagukat javasolt holt faanyagként a területen hagyni.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. A szálaló és átalakító üzemmódú erdők feltártságát javasolt növelni, elsősorban az időjárás biztos úthálózat bővítésével.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

10.1. A faanyagmozgatás során az erdőtalaj sérülését lehetőség szerint el kell kerülni, valamint a közelítő nyomokból kiinduló eróziót meg kell akadályozni.

10.2. Állandó és időszakos vízfolyásokon keresztül történő anyagmozgatásra csak olyan módszer alkalmazható, amely nem okozza a meder erodálódását, illetve biztosítja az árhullámok levonulását.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak április 1-jétől augusztus 31-ig tart.

12. A kizárólagos állami tulajdonú erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

15. melléklet a 96/2011. (X. 17.) VM rendelethez

1. A körzet neve

Kemencei erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A védett természeti területek, illetve a Natura 2000 területek magas aránya, valamint a térség idegenforgalmi jelentősége miatt az erdőtervezés és az erdőgazdálkodás során a környezet- és természetvédelmi, valamint a közjóléti szempontok érvényesítése kiemelt cél a körzetben.

Az erdők gazdasági funkcióinak érvényesítésére emiatt csak olyan módon kerülhet sor, ami a védelmi és közjóléti funkciók egyidejű érvényesülését nem akadályozza.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. A magántulajdonban álló területek kellő áttekinthetősége érdekében az erdőtagok és erdőrészek erdőgazdasági azonosítóit a körzeti erdőtervezés során felül kell vizsgálni, és indokolt esetben módosítani kell azokat.

3.2. Az erdő fenntartható erdőgazdálkodási tevékenység jellemzői alapján egységes kezelhetősége szempontjából irányadó legnagyobb területnagyságot meghaladó területű, vagy a faállomány-, termőhelyi-, tulajdon- illetve erdőgazdálkodási viszonyok alapján jelentősen eltérő részterületekből álló erdőrészeket lehetőség szerint a természetben jól fellelhető határok mentén kell megosztani.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. Szálasó üzemmódú erdőgazdálkodás elsősorban az elegyes, rendszeres magtermő kort elért faállománnyal borított, lehetőleg vegyes korú és változatos térbeli szerkezetű erdőkben folytatható, javasoltan a természetes, természetszerű és származék erdőkben álló, nagyobb kiterjedésű, és megfelelően feltárt erdőtömbökben.

4.2. Átalakító üzemmódot kell megállapítani, illetve engedélyezni azokban az erdőkben, amelyekben az erdőgazdálkodó hosszútávon szálasó üzemmódban kíván gazdálkodni, de az erdő faállomány-viszonyai a szálasó üzemmódba sorolást még nem teszik lehetővé.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

5.1.1. A közjóléti objektumok, illetve tanösvények környezetében a rendeltetéstől függetlenül érvényesíteni kell a közjóléti erdők megadott erdőtervezési szempontokat.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.2.1. Az erdőtervezés során biztosítani kell a táj jellegzetes arculatának, kedvező természeti tulajdonságainak és természeti értékeinek – különösen a változatos felszíni formák, a sziklaalakzatok, a sziklafalak, a szurdokvölgyek, a források, a természetes vízfolyások, valamint a hegyi rétek – megőrzése, az erdők természetességi állapotának, sokféleségének, értékes génállományának fenntartása, illetve fokozatos javítása, illetve bővítése, valamint a védett és fokozottan védett növények és állatok élőhelyének védelme érdekében szükséges intézkedéseket.

5.2.2. A fokozottan védett természeti területen lévő, természetes, és természetszerű erdőkben erdőgazdálkodást elsősorban folyamatos erdőborítást, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmód keretében lehet folytatni.

5.2.3. A hozamvizsgálat eredményeinek, a természetes felújítás követelményeinek és az erdő egészségi állapotának figyelembevétele mellett – különösen a természetes és természetszerű erdőkben – a vágásérettségi kort a védelmi célok függvényében a vágásérettségi szakasz felső határához közelítve kell meghatározni.

5.2.4. Előhasználati korú erdőben egészségügyi termelés csak akkor tervezhető, ha legalább 10 m³/ha mennyiségű holt faanyag megléte biztosított az erdőrészletben. Ettől eltérni csak az egészséges egyedekre is veszélyt jelentő (fertőző) károsítások esetén lehet.

5.2.5. A körzeti erdőterv érvényességi időszakában véghasználatra kerülő akác, erdeifenyő, feketefenyő, valamint nemes nyár faállománytípusú erdőkben az erdőszerkezet-átalakítást alternatív erdőfelújítási előírásként meg kell tervezni.

5.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. A körzeti erdőtervezés során biztosítani kell a kedvező természetvédelmi helyzetű, közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyek – különösen a mészkőrűlő bükkösök (9110), szubmontán és montán bükkösök (9130) és a pannon cseres-tölgyesek (91M0) –, valamint kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyek – különösen a lejtők és sziklatörmelékek Tilio-Acerion erdői (9180), az enyves éger (Alnus glutinosa) és magas kőris (Fraxinus excelsior) alkotta ligeterdők (91E0) és a pannon gyertyános-tölgyesek kocsánytalan tölgy (Quercus petraea) és gyertyán (Carpinus betulus) fajokkal (91G0) – kiterjedésének, szerkezetének, fajkészletének megőrzése, illetve lehetőség szerinti fejlesztése, természetességük fenntartása, illetve lehetőség szerinti javítása, valamint a Lejtők és sziklatörmelékek Tilio-Acerion erdői (9180) örökerdőként való megőrzése érdekében szükséges intézkedéseket.

5.3.2. Az erdőneveléseket a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen elegyfajok – különös tekintettel az intenzíven terjedő fajok – visszaszorítását célzó erélyekkel kell megtervezni.

5.3.3. A kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdővel határosan intenzíven terjedő főfafajú erdőfelújítás, valamint intenzíven terjedő elegyfajok mesterséges erdősítését is lehetővé tevő erdőfelújítás csak az erdészeti tájban őshonos fa- illetve cserjefajokból álló, legalább 20 méter széles fásszáru, vagy legalább 30 méter széles lágyszáru védőzóna létesítése mellett tervezhető.

5.3.4. A hozamvizsgálat és a véghasználatok tervezése során törekedni kell arra, hogy a nagyobb, összefüggő Natura 2000 területeken, vagy azok környezetében a jelölő erdőtársulás típusokból mindig legyen idős erdő. Amennyiben a korosztályviszonyok ezt nem teszik lehetővé, akkor az idős erdők véghasználata során hagyásfa csoportokat kell visszahagyni.

5.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.2.1. Az erdőgazdálkodás során kiemelt figyelemmel kell lenni a táj kultúrtörténeti értékeinek megőrzésére.

6.2.2. Az erdőgazdálkodás segítse elő az erdő lombkorona-, cserje- valamint lágyszárú szintjében a faji, életkori, és szerkezeti változatosság növekedését.

6.2.3. A fakitermelések során az odvas, lábön száradt, nagyon idős, valamint a különleges esztétikai értékű fákat lehetőség szerint vissza kell hagyni a területen.

6.2.4. A véghasználatok végrehajtása során a 8. pontban megfogalmazott elvárások szerint hagyásfákat, illetve hagyásfa csoportokat kell visszahagyni a területen.

6.2.5. A fakitermelések során változatos méretű, álló és fekvő holtfát, illetve azok kialakulásának elősegítése céljából kitermelt faanyagot kell visszahagyni a területen.

6.2.6. A fokozottan védett, vagy faanyagtermelést nem szolgáló erdőkben, illetve a nagy mennyiségű holt fát igénylő fehérhátú fakopáncs (*Dendrocopos leucotos*) élőhelyein – a keletkező és elbomló holtfaanyag egyensúlya mellett – 15 köbméter/hektár mértékig álló és fekvő holtfát kell visszahagyni.

6.2.7. A vágástéri hulladék égetéssel történő megsemmisítését kerülni kell.

6.2.8. A véghasználat és az erdőfelújítás során a cserjeszintet legalább olyan mértékben meg kell hagyni, valamint a cserjeszint többi részének átmeneti eltávolítását olyan módon kell végrehajtani, hogy az erdészeti tájban őshonos cserjefajokból álló cserjeszint ismételt kialakulásának feltételei biztosítottak legyenek.

6.2.9. Elsősorban a természetes, természetzerű és származék erdőkben az erdőszegélyek kialakulására, valamint a meglévő erdőszegélyek kíméletére különös hangsúlyt kell fektetni.

6.2.10. Szaporodási és utódnevelési időszakban, fokozottan védett madár és védett ragadozó madár fészke körül 100 m sugarú körben erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.

6.2.11. A mesterséges erdősítések végrehajtása során törekedni kell a helyi, vagy az adott származási körzetből származó szaporító anyag felhasználására.

6.2.12. A mesterséges pótlások végrehajtása során törekedni kell az erdők elegyességének fokozására.

6.3. Nem védett, Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. Az erdőgazdálkodás során törekedni kell a természetközeli erdőgazdálkodási módszerek meghonosítására és alkalmazására.

6.3.2. A nevelővágások végrehajtása során biztosítani kell a közösségi jelentőségű, illetve kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusokba tartozó erdők természetességi állapotának, valamint a bennük található faállomány elegyességének, többkorúságának, és heterogén szerkezetének megőrzését, illetve lehetséges mértékű javítását.

6.3.3. A közösségi jelentőségű, fában fejlődő bogárfajok – például szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nagy höscincér (*Cerambyx cerdo*), kék pattanóbogár (*Limoniscus violaceus*), havasi cincér (*Rosalia alpina*) –, illetve a jelölő denevérfajok állományainak megőrzése érdekében egészségügyi fakitermelést csak böhöncös faegyedek és holtfa egyenletes térbeli eloszlásban történő visszahagyásával lehet végezni.

6.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőgazdálkodási szabály nem kerül meghatározásra.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A vágásos és átalakító üzemmódban kezelt, gazdasági rendeltetésű erdőkben tervezhető előhasználati erélyek

Előhasználati mód	Fafajcsoport	m ³ /ha	
		min.	max.
Törzskiválasztó gyérítés	Tölgyek	10	30
	Bükk	10	40
	Cser	10	25
	Akác	10	20
Növedékfokozó gyérítés	Tölgyek	20	40
	Bükk	20	80
	Cser	20	40
	Akác	15	30

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. A homogén állományok erdőnevelése során nagyobb teret kell hagyni a természetes kiválasztódásnak, csökkenteni kell a beavatkozások erélyét.

7.2.2. Az erdőneveléseket úgy kell tervezni, hogy azok elősegítsék az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen fajok visszaszorítása mellett a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos elegyfajok (például házi berkenye, madárberkenye, barkócaberkenye, madárcseresznye, feketegyűrű juhar, rezgőnyár, kecskefűz, kislevelű hárs, nagylevelű hárs, vadkörte, vadalma, mézgás éger, mezei szil, hegyi szil), valamint cserjék (például húsos som, mogorós hólyagfa) megőrzését.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természet-védelmi	Egyéb védelmi
	elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
Vágásos üzemmód				
Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	90–120	100–140	100–150	100–150
Kocsánytalan tölgyesek	90–120	100–130	100–170	100–170
Cseresek	75–100	80–100	80–120	80–120
Bükkösök	100–130	100–150	100–170	100–170
Akácosok	30–40	30–50	30–50	40–60
Nemes nyárasok	20–40	25–40	25–40	25–40
Átalakító üzemmód				
Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	90–120	90–130	90–130	90–130
Kocsánytalan tölgyesek	90–120	90–130	90–130	90–130
Cseresek	80–100	80–100	80–100	80–100
Bükkösök	100–120	100–120	100–120	100–120

Faállománytípus neve	Átalakító üzemmód esetén		
	Véghasználat kezdete	Véghasználat vége	Véghasználati szakasz javasolt hossza
Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	70–100	130–160	50–70
Kocsánytalan tölgyesek	70–100	130–160	50–70
Cseresek	60–90	100–120	40–50
Bükkösök	70–100	130–150	50–70

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

Véghasználat módja	hektár
tarvágással érintett terület	1100
fokozatos felújítógáz és szálalógáz tervezett redukált területe	1400
Összesen	2500

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a) természetes, természetszerű, valamint származék erdőben, amennyiben az idős erdőnek megfelelő főfafajjal az természetes úton, magról nem újítható fel (például elegyes vagy elegyetlen égeres, hazai nyaras, illetve hazai fűzes faállománytípusú erdők),
- b) a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, amennyiben abban a véghasználatához kapcsolódóan erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például elegyes vagy elegyetlen kocsányos tölgyes, gyertyános, illetve magas kőrises faállománytípusú erdők), valamint
- c) az átmeneti és kultúrerdőkben valamint a faültetvényekben.

7.5.2. A nagy kiterjedésű, egykorú tömbök koreloszlását javítani kell. Ennek érdekében egyes erdők vágásérettségi korát a vágásérettségi szakasz alsó határértékéhez indokolt közelíteni.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. A fakitermelések végrehajtásának időbeli korlátozása:

- a) fokozatos felújítóvágás, vagy szálalóvágás keretében újulatra történő bontóvágás cser, tölgy és bükk főfafajú erdőfelújítás esetében a vegetációs időszakban nem kezdhető el,
- b) faanyagmozgatás a vágásterületeken csak április 10-ig végezhető,
- c) a sérült csemeték törevágását április 30-ig be kell fejezni,
- d) vágástakarítás május és június hónapokban nem végezhető, valamint
- e) vegetációs időszakban a vágástakarítás során vágáshulladék égetést nem lehet végezni.

8.2. A véghasználatok során hagyásfákat, hagyásfa csoportokat lehetőség szerint őshonos fafajokból, idősebb, de még állékony, illetve böhöncös, odvas faegyedekből kell visszahagyni. Az 2,0 ha-nál nagyobb végvágott vagy tarvágott területeken lehetőleg 0,1–0,3 hektár területű hagyásfa csoportok, egyéb esetekben hagyásfákat javasolt egyenletes térbeli elhelyezkedésben meghagyni. Ritka, méretes faegyedeket hagyásfa csoportban javasolt meghagyni. Ilyenek lehetnek a területen lévő idős hegyi szil, hegyi juhar, madárcseresznye egyedek, de igaz ez a szálanként előforduló, a környező állománynál magasabb korú tölgy, bükk egyedekre is. A hagyásfa csoportokat javasolt úgy kialakítani, hogy azok a természetvédelmi vagy közjóléti jelentőségű, pontszerű objektumokat (például fokozottan védett madár fészke, forrás, barlang bejárata, erdei emlékmű vagy közjóléti objektum, berendezés) is tartalmazzák. A hagyásfa csoportokban található holtfát vissza kell hagyni a területen. A hagyásfák, hagyásfacsoportok a későbbiekben csak különleges esetben (például veszélyelhárítás) termelhetők ki, és a faanyagukat javasolt holt faanyagként a területen hagyni.

8.3. Természetszerű, természetszerű és származékterületekben az erdőnevelési beavatkozások során az odvas fákból, valamint az erdő egészségi állapotára, az erdőben munkát végzőkre, és az erdő látogatóira veszélyt nem jelentő, lábon száradt, és fekvő holtfából egyenletes eloszlásban vissza kell hagyni a területen.

8.4. Az erdőnevelési beavatkozások során a második lombkoronaszintet és a cserjeszintet kímélni kell.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodási tervezési irányelvek

9.1. A szálaló és átalakító üzemmódú erdőkben a feltártság bővítése és a meglévő feltáró hálózat javítása szükséges.

9.2. A feltáró hálózat bővítését az erdőtalaj és a természeti értékek lehetséges mértékű kímélete mellett kell megvalósítani, előnyben részesítve a helyi anyagok felhasználását.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

10.1. A faanyagmozgatás során az erdőtalaj károsodását lehetőség szerint el kell kerülni, valamint a közelítő nyomokból kiinduló eróziót meg kell akadályozni.

10.2. Állandó és időszakos vízfolyásokon keresztül történő anyagmozgatásra csak olyan módszer alkalmazható, amely nem okozza a meder erodálódását, illetve biztosítja az árhullámok levonulását.

10.3. A faanyag készletezése során élőfának nem támaszkodhat rakat.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak április 1-jétől augusztus 31-ig tart.

11.2. Hóvirág (*Galanthus nivalis*) jelentős állományának élőhelyéül szolgáló erdőben fakitermelés csak február 15-ig végezhető.

12. A kizárólagos állami tulajdonú erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

Az erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális erdőtervezési szempont nem kerül meghatározásra.

A Magyar Közlönyt a Szerkesztőbizottság közreműködésével a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium szerkeszti.

A Szerkesztőbizottság elnöke: dr. Gál András Levente,

a szerkesztésért felelős: dr. Borókainé dr. Vajdovits Éva.

A szerkesztőség címe: Budapest V., Kossuth tér 1–3.

A Határozatok Tára hivatalos lap tartalma a Magyar Közlöny IX. részében jelenik meg.

A Magyar Közlöny hiteles tartalma elektronikus dokumentumként a <http://kozlony.magyarorszag.hu> honlapon érhető el.

A Magyar Közlöny oldalhű másolatát papíron kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó.

Felelős kiadó: Majláth Zsolt László ügyvezető igazgató.